

ΠΑΡΕΜΙΒΥΛΗ

Τεύχος 106 • Τιμή τεύχους: 3,5€

80 ΧΡΟΝΙΑ Χ.Φ.Ε. - Στιγμές από μια ιστορική εκδήλωση:

Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και Πάσης Αλβανίας, κ. Αναστάσιος:
"Μόνο όταν προσφέρεται κανείς βρίσκει τον εαυτό του"

Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, κ. Ιερώνυμος:
"Ο Θεός να ευλογήσει αυτή την προσπάθεια για το καλό των νέων μας"

Ιωάννης Ζαρταλούδης: αιώνια έφηβος!

Το Σύμφωνο (Συμβίωσης) που διχάζει...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
κα Άννα Παγοροπούλου: "Σκέψη και Γλώσσα"

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

Συνεντεύξεις

Ρεπορτάζ

Απόψεις

Γκάλοπ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Σάββατο, 7-7.30μμ,
στους 91,2 fm της
Πειραιϊκής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr

σταθερά στο μέλλον

Σύντομα κοντά σας
με την
ανανεωμένη μας
ιστοσελίδα!

Αναζητήστε μας και στο facebook:
"Χριστιανική Φοιτητική Ένωση"

επικοινωνία
xfe@xfe.gr

ηλεκτρονικές
εγγραφές στην

ΠΑΡΕΜΒΥΛΗ

«Φωτιά ήρθα να βάλω...»¹

Η ελληνική Δικαιοσύνη, πριν λίγο καιρό, καταδίκασε τον άνθρωπο που, υπό το πρόσχημα της σάτυρας, διατηρούσε στο facebook προφίλ με βλάσφημο περιεχόμενο για το πρόσωπο του Θεού και του π. Παϊσίου. Λίγο αργότερα, η νεοσυσταθείσα «Ενωση Αθέων Ελλάδας» απέστειλε επιστολή στον Νιλς Μούζινιεκς, Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, διαμαρτυρόμενη για παραβίαση της ελευθερίας έκφρασης από το ελληνικό κράτος. Πριν λίγους μήνες επίσης, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) με απόφασή του δικαίωσε προσφεύγοντες ομοφυλόφιλους κατά του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης που δε τους περιλαμβάνει. Τα τελευταία χρόνια μία μικρή εθνικιστική ομάδα, με ανύπαρκτα σχεδόν εκλογικά ποσοστά, κατάφερε να αναδειχθεί σε τρίτο, όπως όλα δείχνουν, πολιτικό κόμμα. Πολλά τα περιστατικά μικρών ομάδων, συλλόγων και φορέων που καταφέρνουν μέσα από δυναμικές πρωτοβουλίες να κάνουν αισθητή την παρουσία τους και να προπαγανδίσουν τις θέσεις τους. Κάπου εδώ, το επανέρχεται βασανιστικά επίκαιρο το ερώτημα του Καθηγητή Αλέξανδρου Τσιριντάνη «τι έχει να πει ο χριστιανός στην εποχή μας; Τι θα προσφέρει, πώς θα συμβάλει στη διαμόρφωση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου;»².

Τείνει να επικρατήσει στους κόλπους των εκκλησιαζομένων χριστιανών, ακόμα και των νέων, μια αντίληψη ότι ο χριστιανός πρέπει να είναι περιδεής, να θυματοποιείται στο περιβάλλον του, να παραμένει ταπεινός και να αντιμετωπίζει τις καθημερινές προκλήσεις και πολεμικές μόνο με προσευχή, αποφεύγοντας κάθε τι που ενέχει άσκηση δύναμης ή εξουσίας, ως αντιστρατευόμενο την αρετή της αγάπης. Μια αγρυπνία ή συμμετοχή στη σύναξη ενός χαρισματικού γέροντα και η χριστιανική συνείδηση επαναπαύθηκε στα «μαξιλαράκια» της, η εντολή του Χριστού «Πορευθέντες» εκτελέστηκε εντός των μη διαπερατών στους «έξω» εκκλησιαστικών μεμβρανών. Πράγματι, μεγάλη η δύναμη της προσευχής, του διαλόγου με το Θεό. Κεντρική αρετή η ταπείνωση για τον χριστιανό. Η δε αγάπη διήκει όλο το Ευαγγέλιο. Είναι όμως η δύναμη έννοια διάφορη και αναίρουσα την αρετή της αγάπης;

Ο Καθηγητής Τσιριντάνης απαντά χωρίς περιστροφές ότι είναι ανάγκη να εμφανισθεί στην κοινωνία ο χριστιανός ως άνθρωπος με δύναμη. Το ίδιο το Ευαγγέλιο είναι το μήνυμα της δυνάμεως και ο ίδιος ο άνθρωπος που βρίσκεται σε επαφή με την πηγή της δυνάμεως είναι δυνατός και εμφανίζεται στην κοινωνία «εν δυνάμει Θεού» (Β' Κορ. στ' 7). Έχουμε, δυστυχώς, διαμορφώσει στο μυαλό μας δύο τύπους ανθρώπων· του ανθρώπου που συγκεντρώνει στα χέρια του δύναμη και εξουσία, στον οποίο αποδίδουμε εξ ορισμού το ρόλο του αδίστακτου και, απ' την άλλη, του ανθρώπου της αγάπης, ο οποίος πρέπει να είναι de facto αδύναμος, κατατρεγμένος, δειλός, αμελητέα ποσότητα στην κοινωνία. Κι όμως, σήμερα, περισσότερο παρά ποτέ, είναι ανάγκη αυτά τα δύο να ενωθούν ξανά. Χωρίς εξτρεμισμούς ή γραφικότητες (αδιάκριτη επίδειξη δύναμης) πρέπει να θέσουμε την δύναμη στην υπηρεσία της αγάπης. Πώς; Κατ' αρχάς μελετώντας την επικαιρότητα απ' τη μια και την Γραφή και τους Πατέρες απ' την άλλη. Η αλληλοενημέρωση, η αποδελτίωση του τύπου, η χρήση όλων των νόμιμων μέσων, η επιστολή σε μια εφημερίδα ή άλλο Μ.Μ.Ε., η προφορική ή έγγραφη διαμαρτυρία στα αρμόδια θεσμικά όργανα, η παρακολούθηση και του ξένου τύπου είναι απαραίτητα στην εποχή της πληροφορίας, σε συνδυασμό με την προσευχή και τη μελέτη του Λόγου. Ο ρεαλισμός, η μαχητικότητα, η πρωτοβουλία και η δράση είναι στοιχεία αναγκαία για την προσωπικότητα του χριστιανού και ειδικά του νέου σε ηλικία. **Με σοβαρότητα, ευθύνη, συνέπεια και αγάπη να γίνουμε η αλογόμυγα που δεν θα αφήνει σε πνοχία τους πολέμιους. «Ανάψατε τη φωτιά που έχετε τώρα στην ψυχή σας και όταν βγείτε έξω σκορπίστε την για τη σωτηρία της πόλεως» (Αγ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Κατά Ιουδαίων, Λόγος 7ος, P.G. 48, 926).**

#Συναΐν

¹ Η φράση «πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν» ἀνήκει στον Κύριο (Λουκ. ιβ', 49)

² Τσιριντάνη Αλ., *Η πίστις ως βίωμα*, Τόμος Ι', σ. 123, εκδ. «Συζητήσεις», Αθήναι 2003.

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremboli.gr • paremboli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύσταση διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει
ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Γεώργιος Πράρας

Διευθυντής Σύνταξης: Παναγιώτης Φαρανιάτος

Συντακτική επιτροπή: Αναστασία Μπιτσάνη, Αγγελική Καϊκάνη

Συντάκτες:

Αραβοπούλου Διονυσία, Ατματζίδου Ελένη, Βλάχος Αλέξης, Γιάγκου Ισμήνη,
Γούλα Μαρία, Ζωτοπούλου Ευαγγελία, Κομνηνού Ελισάβετ, Λιώνης Κώστας,
Λουλουδάκη Κυριακή, Λουλουδάκη Μαρία, Μπαλής Αθανάσιος, Μπέκου Βασιλική,
Μπουγά Σοφία, Μωραΐτου Μαριαλένα, Παπαδημητρίου Μαρία, Παππά Φιλοθέη,
Πράρας Γιώργος, Ράλλη Όλγα, Στούμπου Ανδρομάχη, Στραγαλινού Ακριβή,
Τερζάκη Πηνελόπη, Τζάφα Δημήτρα, Χαραλάμπους Αθηνά,
Χατζηχριστοδούλου Ιωάννα, Χωραΐτης Χαράλαμπος.

Υπεύθ. Μην/ωσσης: Βασίλης Κυρβασιρίης, Φίλιππος Αθηναίος

Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Βγόντζα Καλλιόπη, Παπαδόπουλος Κυριάκος

Φωτογραφική Επιμέλεια: Αγγελική Καϊκάνη, Όλγα Ράλλη.

Επιμέλεια διορθώσεων: Σοφία Μπουγά

Δημιουργικό - Παραγωγή:

«Λυχνία Α.Ε.», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνών, Τηλ. 210 34.10.436, www.lychnia.com

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475

ΔΙΟΡΘΩΣΗ: το κείμενο "Στον απόηχο του τρελού χορού των Πανελλήνιων" που δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος ανήκει στην Ευγενία Δούρου.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/2010 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2011, 2012, 2013.
- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους:
 - α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος) Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41) Πάτρα (Παντανάσσης 61) Λάρισα (Παπακυριαζή 30) Πειραιάς (Πραξιτέλους 137Β).
 - β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκη, Λάρισα
 - γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)

Περιεχόμενα

ΙΟΥΛ.-ΑΥΓ.-ΣΕΠΤ.. 2013 | Έτος ΚΕ' | Τεύχος: 106

- 1 «Φωτιά ήρθα ναβάλω...»
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Συνέντευξη με την κα Άννα Παγοροπούλου: σκεψη και γλωσσα
- 6 80 χρόνια σ' ένα πέλαγο αρμενίζει...
- 7 Στιγμές από μία ιστορική εκδήλωση
- 12 "Μόνο όταν προσφέρεται κανείς βρίσκει τον εαυτό του"
- 14 80 ΧΡΟΝΙΑ Χ.Φ.Ε. Και μετά τι;
- 16 Οι Εξορμήσεις αγάπης μέσα από ντοκουμέντα της εποχής
- 18 Αποχαιρετιστήρια προσφώνηση στον κ. Γιάννη Ζαρταλούδη
- 21 Γιάννης Ζαρταλούδης: ο εμπνευστής και ο συνοδοιπόρος των φοιτητών
- 24 Ο τελώνης, ο φαρισαίος κι η Χριστίνα η δασκάλα
- 27 2013 έτος Μεγάλου Κωνσταντίνου Β': Κατηγορίες και αλήθεια
- 31 Το σύμφωνο που διχάζει...
- 34 Το γαϊδουράκι Νάθαν
- 38 Κύριλλος και Μεθόδιος Δύο Θεσσαλονικείς διαφωτίζουν τους Σλάβους
- 40 Συμβαίνουν
- 42 Θέματα πνευματικής ζωής
- 43 Φωνή Πατέρων
- 44 Δραστηριότητες
- 46 Έντεχνο
- Βιβλιοπαρουσίαση: Πνευματική Αλιεία-Δοκίμια"
- 46 Ημερολόγιο Χ.Φ.Ε. - Μαθητεία

δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε στο 697-63.96.480

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την *Παρεμβολή*, ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλιάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την *Παρεμβολή*!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με την κα ANNA ΠΑΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ

Επικ. Καθηγήτρια Ψυχολογίας στη Φιλοσοφική
Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών,
Μέλος του Ινστιτούτου Μοριακής Ιατρικής
και Βιοϊατρικής Έρευνας.

ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟ ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ

«ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ»: κα Παγοροπούλου, έχετε ταχθεί υπέρ της άποψης¹ ότι το δίπολο σκέψης-γλώσσας αποτελεί το πιο δυναμικό σύστημα του ανθρώπινου εγκεφάλου. Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;

κ. ANNA ΠΑΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ: Πράγματι, η σκέψη και η γλώσσα (thought and language), συνιστά το πιο δυναμικό σύστημα του ανθρώπινου εγκεφάλου. Αν παρομοιάσουμε τον εγκέφαλο με ένα όχημα, το σύστημα αυτό προσομοιώνεται με την επιτάχυνση. Και πράγματι, ένα όχημα το θέλουμε να «τραβάει», όπως λέμε, δηλαδή να έχει καλή επιτάχυνση. Γιατί μόνον έτσι θα φύγει με δύναμη μπροστά. Αντίστοιχα, η σκέψη και η γλώσσα είναι η προωθητική δύναμη του ανθρώπινου νου, που προδιαγράφει την ανάπτυξη, την εξέλιξη, και την ανέλιξή μας, ως ανθρώπων. Και μαζί με το άλλο σύστημα των

μετωποκροταφικών λειτουργιών, συνιστά την ανθρωπινότητά μας. Προς το παρόν, αφήνουμε στην άκρη τις προμετωπιαίες λειτουργίες και επικεντρωνόμαστε στις λειτουργίες της σκέψης και της γλώσσας.

Η καλή λειτουργία αυτού του συστήματος εξασφαλίζει κάτι πολύ σημαντικό: την καλή επαφή με την πραγματικότητα. Πράγματι, το δίπολο σκέψη-γλώσσα συνιστά, όπως λέμε, «το ψυχαναλυτικό Εγώ», κι αυτό το θέλουμε να είναι ισχυρό, με καλή δόμηση, και καλή ανταπόκριση σε ό,τι συμβαίνει στο περιβάλλον, ώστε να τα βγάζει πέρα με τις ενορμήσεις, τα ένστικτα και τις παρορμήσεις μας.

Αλλά και για να κρατάει καλή διαίτησή ανάμεσα στις κοινωνικές πιέσεις και επιταγές (το γνωστό «Υπερεγώ») και το προσωπικό μας σύστημα αξιών, ώστε το πρώτο να μη γίνεται διωκτικό, με δυσάρεστα αποτελέσματα για την ψυχική μας υγεία. Χάρης στο σύστημα σκέψης-γλώσσας, ο άνθρωπος νους μπορεί να γίνει το πιο σύνθετο και μαζί προσαρμοστικό εργαλείο που υπάρχει στη γη. Γιατί; Διότι είναι επανατροφοδοτούμενο. Δηλαδή, δέχεται συνεχές feedback από την πραγματικότητα. Με την προϋπόθεση βέβαια ότι βρίσκεται σε καλή επαφή μαζί της.

«Π»: Ωστόσο, αυτή την επαφή με την πραγματικότητα, μιαν ανάδραση μ' αυτήν, έχουν και ορισμένα μηχανήματα που ανταποκρίνονται στη ρύθμιση που τους κάνουμε, πατώντας πχ. ένα τηλεχειριστήριο. Σε τι διαφοροποιείται ο ανθρώπινος νους που έχει αυτά τα δύο εργαλεία, τη σκέψη και τη γλώσσα;

κ. Α. Π.: Βέβαια, η λέξη feedback αφορά και πολλά άλλα προσαρμοστικά συστήματα, αλλά σ' αυτά μιλάμε για απλή ανάδραση. Τέτοια συστήματα είναι το ηλεκτρικό μας σίδερο και το κλιματιστικό μηχανήμα. Κάθε φορά που τα συστήματα αυτά μπαί-

νουν σε λειτουργία, το αποτέλεσμα της δράσης τους επανεισάγεται εκ νέου ως πληροφορία. Κι όταν η ανάδραση δώσει το μήνυμα ότι το σύστημα έχει φθάσει στο επιθυμητό επίπεδο δράσης, τότε η λειτουργία σταματά αυτόματα. Και πιο πρα-

κτικά, ρυθμίζουμε το κλιματιστικό στους βαθμούς που θέλουμε, ή το σίδερο, για να σιδερώσουμε λινά ή βαμβακερά. Σε ό,τι αφορά όμως το ανθρώπινο γνωστικό σύστημα, εδώ δε μιλάμε για απλή ανάδραση. Αλλά για επανατροφοδότηση. Που σημαί-

νει ότι μπαίνει μεν σε δράση, αλλά τα αποτελέσματα επανατροφοδοτούν το σύστημα με προσθήκη νέων πληροφοριών. Έτσι, ο ανθρώπινος νους μπορεί να ακονίζεται συνεχώς, και χωρίς περιττομίες, αρκεί να του προσφέρουμε

κατάλληλη εμπειρία και δράση.

Τα παιδιά και οι νέοι μας, η γενιά του 2010 (όπως έχει ήδη ονομασθεί) θα έχουν την ευκαιρία να αναπτύχθουν νοητικά και να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες ζωής που

θα προκύψουν. Αλλιώς θα καθούν. Adjust and adapt, or perish. Ακριβώς εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης, μας δίνεται η ευκαιρία να υπερβούμε τον εαυτό μας, επιστρατεύοντας το νοητικό μας δυναμικό.

«Π»: Σας φαίνεται πιθανό, κάποια μέρα, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής να ξεπεράσει σε νοημοσύνη και αποδοτικότητα τον ανθρώπινο εγκέφαλο;

κ. Α. Π.: Κανένας ηλεκτρονικός υπολογιστής στον κόσμο δε φθάνει σε αποτελεσματικότητα (efficacy) τον ανθρώπινο νου. Αυτό πρέπει να το τονίσουμε. Μπορεί ο υπολογιστής να έχει πολλά από τα γνωρίσματα του δημιουργού του, όπως είναι οι αλγόριθμοι για την επίλυση των προβλημάτων. Κανένας υπολογιστής, όμως, δε διαθέτει κυκλώματα παράλληλης κατανομής επεξεργασίας, με κόμβους

και συνδέσμους. Μόνο γραμμική επεξεργασία μπορεί να κάνει ο υπολογιστής. Ενώ ο ανθρώπινος νους είναι σε θέση να επεξεργάζεται πάμπολλες πληροφορίες μέσα από ποικίλους κώδικες νοερής αναπαράστασης. Διότι κατέχει τις κατάλληλες διεργασίες (parallel distributed processes).

Η υψηλή αποτελεσματικότητα της ανθρώπινης ευφυίας οφείλεται στο γεγονός ότι: η μεν σκέ-

ψη διαθέτει πλαστικότητα (brain plasticity), το δε όργανό της, η γλώσσα, διαθέτει ευλυγισία, πλούτο και υψηλή ευαισθησία, ώστε να αποδίδει με επάρκεια τις εκφραστικές ανάγκες της σκέψης. Δεν είναι τυχαίο, ότι οι κορυφαίοι ποιητές και φιλόσοφοι σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες έκαναν ακριβώς αυτό: ανέπτυξαν τις εκφραστικές δυνατότητες της μητρικής τους γλώσσας.

Χάρης στο σύστημα σκέψης-γλώσσας, ο ανθρώπινος νους μπορεί να γίνει το πιο σύνθετο και μαζί προσαρμοστικό εργαλείο που υπάρχει στη γη. Γιατί; Διότι είναι επανατροφοδοτούμενο. Δηλαδή, δέχεται συνεχές feedback από την πραγματικότητα.

«Π»: Πώς ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τα εργαλεία της παραγωγής και επαγωγής όταν σκέπτεται και ποια η συμβολή του γλωσσικού επιπέδου στη διαδικασία αυτή;

κ. Α. Π.: Η παραγωγή και η επαγωγή, αριστοτελικής θεμελίωσης όροι, είναι τα δύο πιο εξελιγμένα εργαλεία και τα πιο δραστικά μέσα λειτουργίας της ενήλικης σκέψης. Ας τις γνωρίσουμε, ξεκινώντας από τον παραγωγικό συλλογισμό (deductive reasoning). Το είδος αυτό της σκέψης εφορμά πάντοτε από μια προκείμενη, premise. Η προκείμενη είναι μία πρωτεύουσα υποθετική πρόταση και μπορεί να είναι ένα αξίωμα στα μαθηματικά, ή μια ηθική αρχή, όπως είναι η απαγόρευση της αιμομιξίας, ή μια κοινωνική σύμβαση καθολικά παραδεδεγμένη, όπως είναι η αυστηρή τήρηση του κώδικα οδικής κυκλοφορίας. Η προκείμενη ακολουθείται από μια δευτερεύουσα πρόταση και ένα συμπέρασμα. Ακολουθώντας αυτή την

πορεία της σκέψης, προβαίνουμε σε κρίσεις, judgments. Και πάνω στη βάση των κρίσεών μας, παίρνουμε τις αποφάσεις μας (we make decisions).

Από την άλλη στην επαγωγική σκέψη (inductive reasoning) καταφεύγουμε για να προσδώσουμε κάποιο νόημα στην ανεξέλεγκτη μεταβλητότητα των φαινομένων του περιβάλλοντος. Αξιοποιώντας λοιπόν την επαγωγική λογική μας, αρχίζουμε να κατασκευάζουμε υποθέσεις εργασίας, ενεργοποιώντας μέσα μας έναν ακούραστο σεναριογράφο. Με τον τρόπο αυτόν, προβλέπουμε την πιθανότητα εμφάνισης γεγονότων, των οποίων η εμφάνιση σε μεταγενέστερο χρόνο δεν μας εκπλήσσει («ήτοιμάσθην καὶ οὐκ ἔταράχθην», Ψαλμός 118,

στ. 60). Με την επαγωγική σκέψη, όχι μόνο αυξάνουμε την προβλεπτική μας ικανότητα, αλλά επίσης προχωρούμε μεθοδικά στον έλεγχο των υποθέσεων εργασίας, τις οποίες έχουμε συλλάβει νοητικά. Και καθώς ορισμένα γεγονότα τείνουν να συμμεταβάλλονται (co-variate), καταλήγουμε επαγωγικά στη διατύπωση γενικών αρχών που διέπουν τις συμπεριβολές. Αυτό που προκαλεί θαυμασμό στην επαγωγική λογική, είναι το πώς ένα πεπερασμένο ον, όπως είναι ο άνθρωπος, κατορθώνει να ανακαλύπτει χρήσιμες γενικές αρχές και να φτάνει σε επαγωγικά συμπεράσματα, χωρίς να έχει τις απεριόριστες υπολογιστικές δυνατότητες του Η/Υ. Ο τελευταίος υπολογίζει την κάθε πιθανή συμπεριβολή και εξαγάγει συμπεράσματα από

τον επιλεκτικό υπολογισμό των πιο μενων συµµεταβολών.
εύλογων, και συχνότερα εμφανιζό-

Η υψηλή αποτελεσματικότητα της ανθρώπινης ευφυΐας οφείλεται στο γεγονός ότι: η µεν σκέψη διαθέτει πλαστικότητα (brain plasticity), το δε όργανό της, η γλώσσα, διαθέτει ευλυγισία, πλούτο και υψηλή ευαισθησία, ώστε να αποδίδει µε επάρκεια τις εκφραστικές ανάγκες της σκέψης.

«Π»: Μπορείτε να µας φέρετε ένα παράδειγµα για να γίνει αυτό πιο κατανοητό;

κ. Α. Π.: Ας πάρουµε ένα ιστορικό παράδειγµα. Στην αναμέτρηση µεταξύ ανθρώπινης και τεχνητής ευφυΐας, ο Deep Blue, τον Φεβρουάριο του 1997, στη Φιλαδέλφεια των Ηνωµένων Πολιτειών, νίκησε µε καθαρή νίκη τον Kasparov στο σκάκι, δηλαδή έγινε για πρώτη φορά στην ιστορία αξιόμαχος αντίπαλος του παγκόσµιου πρωταθλητή. Μέχρι τότε, και για τέσσερις συνεχείς δεκαετίες, από το 1956 που άρχισε η αναμέτρηση αυτή, η φυσική ευφυΐα του ανθρώπου αποδεικνυόταν πάντα ανώτερη της τεχνητής, του Η/Υ. Χωρίς βέβαια τη διαµεσολάβηση της ανθρώπινης γλώσσας, που

δίνει πάντα σαφές προβάδισµα στον άνθρωπο, έναντι της µηχανής. Επί ουδετέρου γηπέδου, όπως είναι το σκάκι. Για τρεις δεκαετίες, ο άνθρωπος νικούσε συστηµατικά και κατά κανόνα. Γιατί; Διότι χρησιµοποιούσε ευρετικά, δηλαδή επινοούσε κάθε φορά διαφορετική τακτική, δηµιουργώντας νοπτικές παγίδες στον υπολογιστή. Ο υπολογιστής αποτύχα-νε να τις αντιλαµβάνεται εγκαίρως, µε αποτέλεσµα να παρασύρεται να «τρώει» τα πιόνια του αντιπάλου, του Kasparov δηλαδή, 33 ετών τότε, στην ακµή της νοπτικής του ανάπτυξης. Πράγµα που άφηνε εκτεθειµένο τον υπολογιστή στις µετεπίετα φά-

σεις του παιχνιδιού. Η αναμέτρηση αυτή έληξε το 1997, όταν κατασκευάστηκε ο Deep Blue, µετά από συντονισµένες προσπάθειες τριών χρόνων, στις οποίες πήραν µέρος επιστήµονες της τεχνητής νοηµοσύνης της εταιρίας IBM. Ο Deep Blue νίκησε επειδή πλέον μοιραζόταν την ίδια προβλεπτική ικανότητα µε τον άνθρωπο, τις ίδιες ανεπτυγµένες νοπτικές αναπαραστάσεις µε αυτόν, και βέβαια τις ίδιες εξειδικευµένες γνωστικές στρατηγικές µε αυτόν. Και επειδή δεν υπόκειται σε κούραση, λάθη, συναισθήµατα, αφηρηµάδες ή ανθρώπινες αδυναµίες, κατάφερε τελικά να νικήσει.

«Π»: Είναι στη φύση του ανθρώπου να µαθαίνει από τα λάθη του;

κ. Α. Π.: Ευτυχώς ναι, είναι και στη φύση µας να µαθαίνουµε από τα λάθη µας και να µη τα επαναλαµβάνουµε. Σας αναφέρω ένα σύγχρονο παράδειγµα, τη διαλεύκανση των αιτίων της έκρηξης του διαστηµικού λεωφορείου Challenger, επί προεδρίας Ρέηγκαν. Η αµερικανική κυβέρνηση ανέθεσε σε εµπειρογνώµονα τη διερεύνηση των αιτίων της καταστροφής, λίγα δευτερόλεπτα µετά την εκτόξευσή του από το ακρωτήριο Κανάβεραλ.

Πώς εργάστηκε ο εµπειρογνώµονας αυτός; Κατ' αρχήν, στηρίχθηκε στη σωκρατική µαιευτική µέθοδο, ώστε να εκµαιεύσει σταδιακά και µε-

θοδικά όλα τα απαραίτητα στοιχεία, από όλους τους εµπλεκόµενους φορείς, από τις κατασκευαστικές εταιρίες ως τους υπεύθυνους ασφαλείας κλπ. Όπως όλοι καταλαβαίνουµε, ο κάθε φορέας επεδίωκε «να βγει λάδι», όπως λέµε στα ελληνικά, δηλαδή να αναδυθεί like a smelling rose, όπως λένε οι Αµερικανοί. Η ανθρώπινη φύση είναι παντού η ίδια: δεν φταίω εγώ, ψάξτε αλλού τον ένοχο. Και αφού ολοκλήρωσε τη συλλογή των στοιχείων, άρχισε να συλλαµβάνει νοπτικά, και να διατυπώνει γλωσσικά, όλες τις πιθανές, αλλά και απίθανες, υποθέσεις εργασίας, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν

στο ανθρώπινο λάθος (human error), το οποίο αναµφισβήτητα συνέβη, µε αποτέλεσµα την έκρηξη στον αέρα. Η σωκρατική µαιευτική από τη µια πλευρά, και η αριστοτελική επαγωγή από την άλλη, είναι τα κλειδιά αυτής της νοπτικής εργασίας. Η πτώση του Challenger αποδεικνύει, ακόµη µια φορά, ότι το ανθρώπινο γένος δεν µπορεί να αποφύγει τις νοπτικές παγίδες. Είναι στη φύση µας να κάνουµε νοπτικά λάθη, ωστόσο, ευτυχώς, είναι εξίσου στη φύση µας το να µαθαίνουµε από αυτά, αι κάνοντας χρήση του αυτεξουσίου µας, µπορούµε να µην τα επαναλαµβάνουµε.

Επιµέλεια

Όλγα Βγόντζα
Φοιτ. Ψυχολογίας Πανεπιστηµίου Αθηνών

Παναγιώτης Φαραντάτος

80 χρόνια σ' ένα πέλαγο αρμενίζει...

Η έκδοση ενός τριμηνιαίου περιοδικού, όπως η *Παρεμβολή*, δύσκολα μπορεί να παρακολουθήσει την επικαιρότητα που τρέχει σα το νερό. Όταν όμως συμβαίνουν κάποια γεγονότα που αποτελούν σταθμούς στην έντυπη ζωή της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης, δε μπορείς να τα προσπεράσεις. Η συνείδησή σου φωνάζει και οι φίλοι του περιοδικού και της Χ.Φ.Ε. αναμένουν! Έτσι έγινε και τώρα. Ο προγραμματισμός των αφιερωμάτων ανατράπηκε από δύο σημαντικά γεγονότα.

Πρώτος σταθμός η φετινή έναρξη εργασιών της Χ.Φ.Ε. για το νέο ακαδημαϊκό έτος που ήταν αφιερωμένη στη συμπλήρωση 80 χρόνων ζωής και δράσης της Ένωσής μας. Η ανταπόκριση υπήρξε συγκινητική. Παλαιοί και νέοι φίλοι και μέλη συνέρευσαν στο κτίριο του «Αποστόλου Παύλου», στην οδό Καρύτση για να ξανασιμίσουν, να ιδωθούν, να θυμηθούν, να μιλήσουν, να σφίξουν τα χέρια και τις αγκαλιές, να δακρύσουν... Μια χαρμόσυνη και ενθουσιάδης όσμωση όλων των γενεών· από τους 90χρονους μέχρι τους σημερινούς 18χρονους, πολλοί ήταν εκεί! Κατόπιν αιτήματος όλων αυτών αλλά και μελών και φίλων που δε μπόρεσαν να είναι, δημοσιεύουμε ένα μικρό ρεπορτάζ της εκδήλωσης.

Ωστόσο, κάποιος έλειπε από αυτή την πανήγυρη. Ο επί χρόνια Υπεύθυνος της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης, κ. Ιωάννης Ζαρταλούδης ευρισκόμενος στο νοσοκομείο έδινε τη δική του μάχη. Λίγες μέρες αργότερα αναχώρησε για την ουράνια πατρίδα αφήνοντάς μας σημαντικές παρακαταθήκες ζωής. Ζήσαμε το όραμά του για τον επανευαγγελισμό των φοιτητών και κρατάμε, κυρίως, τον τρόπο του, το παράδειγμά του, τη φρεσκάδα του μυαλού του μέχρι την ύστατη ώρα και την αγάπη του για τον Χριστό. Στο νοσοκομείο, μία μέρα πριν φύγει, φοιτητές του έδειξαν σε laptop φωτογραφίες από την εκδήλωση για τα 80χρονα. Το χάρηκε πολύ! Ζητούσε να ζουμάρουν για να δει καλύτερα τα πρόσωπα που παρευρέθηκαν. «Τόσοι άνθρωποι... Πρέπει να αξιοποιηθούν όλοι. Πώς μπορεί να βοηθήσει καθένας απ' αυτούς τη Χ.Φ.Ε.; Μμμ... Σκεφθείτε φίλοι!», είπε. Σ' αυτόν τον σεμνό και αφοσιωμένο εργάτη, η *Παρεμβολή*, την οποία τόσο αγαπούσε, αφιερώνει λίγες σελίδες για να έχουμε ένα ακόμα από και οικείο παράδειγμα στον πνευματικό μας αγώνα. Οι φωτογραφίες που δημοσιεύουμε είναι από το φωτογραφικό του αρχείο, μια ακόμα πνευματική παρακαταθήκη του στη Χριστιανική Φοιτητική Ένωση.

Να είναι αιωνία του η μνήμη. Νιώθουμε σίγουροι ότι εκεί που είναι, η πρεσβεία του θα είναι θερμή για τα νειάτα που τόσο αγαπούσε!

ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

80
ΧΡΟΝΙΑ

χ φ ί τ η ς
από κάθε
δεκαετία.
Οκτώ άν-
θρωποι
που θα
μας έλε-
γαν κάτι
μ ι κ ρ ό
που τους
σημάδε-
ψε, θα
μ ο ι ρ ά -
ζ ο ν τ α ν
μαζί μας
ένα γεγο-
νός που
θα μας
έκανε να

Ογδόντα χρόνια σε ένα πέλα-
γο αρμενίζει/και της αλήθειας
Σου το φως αποζητά/ ένα τα-
ξίδι στη ζωή μας συνεχίζει/
ογδόντα χρόνια για Εσένα να
μιλά./ Ογδόντα χρόνια και το αίμα
μας να βράζει/ σε αμφιθέατρα με πίστη
δυνατή/ στην αθεΐα να απαντά και να
φωνάζει/
για μία νέα και αλλιώτικη ζωή!

Το όνομά σου θα με συνοδεύει/ σαν
αεράκι σαν ένα μεγάλο ΝΑΙ!/ στη θύ-
μησή σου η ζωή μου θα γλυκαίνει/
και 'γω θα λέω....'Ήμουν κάποτε στη
Χ.Φ.Ε./ Με εξορμήσεις στις καρδιές
των διψασμένων/ με επισκέψεις στον
παιδιών τις φυλακές/ με πορείες και
ομιλίες/ στις πρώτες θέσεις, στον αγώ-
να τις γραμμές./ Στης πρώτης νίκης τα
ολοδόροσά μας χρόνια/ ζήσαμε σχέσεις
και φιλίες δυνατές/ με τη μελέτη της
Γραφής μας τους χειμώνες/ τα καλο-
καίρια σε υπαίθριες σκηνές.

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ 8 ΔΕ- ΚΑΕΤΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η προβολή προσπάθησε να εστι-
άσει στα κορυφαία γεγονότα κάθε
δεκαετίας. Στο τέλος κάθε δεκαετίας
ακούγαμε και τον ομιλητή που μας
εξιστορούσε κάποιο περιστατικό
από τη δική του ζωή στη Χ.Φ.Ε. Την
σειρά των μαρτυριών άνοιξε ο **κ.
Γεώργιος Δαΐκος**, μάς ταξίδεψε
πίσω στο χρόνο. Οκτώ δεκαετίες
σχεδόν πριν, τότε που ιδρύθηκε ο
Ακαδημαϊκός Κοινωνικός Σύνδε-
σμος (Α.Κ.Σ.) με την παρότρυνση
και την πνευματική καθοδήγηση
και στήριξη της Αδελφότητας Θε-
ολόγων «η ΖΩΗ». Στην τρίλεπτη
μαρτυρία του, περιστατικά από τις
πρώτες δράσεις του Α.Κ.Σ. στον Πα-
νεπιστημιακό χώρο, τα χρόνια πριν
και κατά τη διάρκεια της κατοχής.

Το λόγο πήρε στη συνέχεια ο **π.
Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος**, ο

Αρχές Σεπτέμβρη. Η πρώτη κα-
θιερωμένη Ολομέλεια του Δ.Σ. της
Χ.Φ.Ε. πραγματοποιείται στον 5ο
όροφο, του κτηρίου της οδού Κα-
ρύτση 14. Βασικό θέμα συζήτησης,
η Εορτή Έναρξης των εργασιών
της Χ.Φ.Ε. για το ακαδημαϊκό έτος
2013-2014. Ακούστηκαν προτάσεις
πολλές... Υπήρξαν συμφωνίες και
διαφωνίες... Τελικά καταλήξαμε η
εορτή έναρξης να έχει αφιέρωμα
στα 80 χρόνια ζωής, μαρτυρίας
και δράσης της Χ.Φ.Ε. Και πώς θα
γιορτάσουμε ένα τέτοιο σημαντικό
γεγονός για τη Χ.Φ.Ε.; «Θα επανα-
παυθούμε πάλι στα τετριμμένα; Θα
κάνουμε μία από τα ίδια;». Ερωτή-
ματα που κυρίως τέθηκαν από τον
κ. Γιάννη Ζαρταλούδη.

Αναζητώντας τον στόχο της εκ-
δήλωσης καταλήξαμε πως θα θέλα-
με ο λόγος να δοθεί στους πρωτα-
γωνιστές αυτής της ογδοντάχρονης
πορείας. Θέλαμε να ζήσουμε στιγ-
μές, μέσα από τη ματιά των πρωτα-
γωνιστών, των ιδίων των φοιτητών
που ένωσαν τα βήματά τους σε αυ-
τή την ογδοντάχρονη πορεία. Έτσι
σκεφτήκαμε να πάρει τον λόγο ένας

ταξιδέψουμε χρόνια στην ιστορία...
Ταξίδι μέσα από τα μάτια τους!
Όπερ και εγένετο! **Σάββατο 19
Οκτωβρίου 2013**: η μεγάλη μέρα
έφτασε! Η αίθουσα του Απ. Παύ-
λου γέμισε κατάμεστα! Η γιορτή
ξεκίνησε, μετά τον Αγιασμό. Πάνω
στο πανί του προτζέκτορα έπαιζε η
προβολή με την ιστορία της Χ.Φ.Ε.,
κάτω στις θέσεις παρακολουθούσε
την προβολή η ζωντανή ιστορία
της Χ.Φ.Ε! Μάτια που έλαμπαν.
Έλαμπαν από χαρά, από συγκίνη-
ση. Φίλοι αντάμωσαν ξανά, μετά
από χρόνια! Η χορωδία πλημύ-
ρισε την αίθουσα με μελωδίες, με
λόγια που έχουν γράψει ιστορία: «Ο
Χριστός Αρχηγός μας και στρατιώτες
του εμείς, στη μεγάλη του κλήση δε θα
λείψει κανείς!», «Με το τραγούδι και
το γέλιο, με τη λαχτάρα της ζωής και
με το θάρρος που μας δίνει η δύναμη
της προσευχής...»

Στην αίθουσα ακούστηκε για
πρώτη φορά ένα τραγούδι που
έγραψε ειδικά για τα 80χρονα της
Χ.Φ.Ε. ο κ. Αλέξανδρος Καραβάνης,
παλαιός χρίτης και νυν εκδότης
των εκδόσεων «Εν πλω»:

οποίος επικεντρώθηκε στις δράσεις της Χ.Φ.Ε. τόσο στην κατοχή, όσο και στα μετα-κατοχικά χρόνια. Μάς μίλησε με γλαφυρό τρόπο για «τα απογεύματα που γινόταν ο Εσπερινός στο Καρύτση 14. Οι φοιτητές μαζεύονταν στη Χ.Φ.Ε. και ιδίως στη δύση του ηλίου όπου οι ακτίνες του ήλιου που έδυε έπεφταν στον καπνό από το λιβάνι, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα μοναδική. «Κύριε των δυνάμεων...», «Μεθ' ημών ο Θεός», έψαλλαν οι φοιτητές. Ήταν κάτι πολύ συγκινητικό εδώ μέσα! Μαζί με το θυμίαμα που ανέβαινε πάνω, απέξω ακούγονταν οι μπότες του εκθρόνου και μέσα ύμνος στο Θεό. Η Χ.Φ.Ε. τότε και τα μέλη της δώσαμε ώθηση στην πνευματική κίνηση.»

Εν συνεχεία, στο βήμα ανέβηκε ο **κ. Βασίλειος Κέκης** του οποίου η μαρτυρία ήταν σχετικά με τη βοήθεια και στήριξη των φοιτητών της Χ.Φ.Ε. στο μεγάλο σεισμό του 1955 στον Βόλο. Ξεκίνησε και τελείωσε με τη φράση «Ό,τι είμαι σήμερα, το χρωστώ στη Χ.Φ.Ε.». Ακολούθησε η μαρτυρία της **κα. Ευγενίας Αντωνοπούλου-Χαραλαμποπούλου** η οποία τόνισε πόσο δυνατές είναι οι φιλίες που σφυρηλατήθηκαν στη Χ.Φ.Ε., μάς μίλησε για τους Κύκλους, τις εξορμήσεις, τις ομιλίες, τις κατασκηνώσεις κι έκλεισε τη μαρτυρία της με ένα «ευχαριστώ» και με την ευχή «η Χ.Φ.Ε. να μεγαλουργεί και να δυναμώνει και να δίνει στους νέους ανθρώπους, τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, τα εφόδια που χρειάζονται για να προχωρήσουν στη ζωή τους».

Ο **κ. Μιχάλης Μυκονιάτης**, στο βιντεοσκοπημένο μήνυμά του, μάς μίλησε για την εμπειρία των εξορμήσεων στον ακριτικό Έβρο, για τη μεταφορά των φοιτητών με στρατιωτικά αεροπλάνα αλλά και περιστατικά με τους κατοίκους των περιοχών που επισκέφθηκαν. Ο **π. Πέτρος Μαριάτος**, στο βιντεοσκοπημένο μήνυμά του, αναφέρθηκε σε πρόσωπα που γνώρισε στη

Χ.Φ.Ε. και επηρέασαν τη ζωή του. Αναφέρθηκε στο πρόσωπο του π. Ευσεβίου Βίττη, του Γεωργίου Παπαζάχου, του Νικολάου Τσελέντη. Μίλησε για τις φοιτητικές ομιλίες του νυν Αρχιεπίσκοπου Αμερικής Αμερικής κ. Δημητρίου Τρακατέλλη και εξέφρασε πόσο ανεξίτηλα σφράγισε τη μνήμη του η αναχώρηση του νυν Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, κ. Αναστασίου Γιαννουλάτου για την Αφρική το 1963, όταν εκατοντάδες φοιτητές γονάτισαν στο τέλος της ομιλίας του για να προσευχηθούν για την πορεία του στην Ιεραποστολή. Επесήμανε στο τέλος της ομιλίας του ότι το μεγαλύτερο ρόλο στην εδραίωση της πίστης του έπαιξε ο κ. Ευθύμιος (Στύλιος) επίσκοπος Αχελώου και μάς μίλησε για την ενίσχυση της ιατρικής συντροφιάς των φοιτητών από τον κ. Γεώργιο Δαϊκό και τον ομαδόρχη του, κ. Χρήστο Γιανναρά, τονίζοντας πως δεν πρέπει να μένουμε στις δάφνες μας και να επαναπαυόμαστε, αλλά να συνεχίσουμε τον αγώνα τον καλό, προς δόξα και εργασία των Εντολών Του.

Ο **κ. Γρηγόρης Γκιλπάθης** επεσήμανε μεταξύ άλλων ότι: «Ήταν πολλές οι ομιλίες που γινόντουσαν στον χώρο αυτό από τον κ. Γεώργιο Μελέτη και από τον αξέχαστο Άριστο Ασπιώτη για θέματα που αφορούσαν τότε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Μίλησα για τις εξορμήσεις στα Πανεπιστήμια. Θα ήθελα να σημειώσω εδώ ότι οι εξορμήσεις στα Ανώτατα Εκπαιδευ-

τικά Ιδρύματα γινόντουσαν την πρώτη μεταπολιτευτική περίοδο και όποιος είχε ζήσει μπορεί να καταλάβει, τότε και μόνο τότε, τι σημαίνει να μπαίνεις στους χώρους αυτούς και να μιλάς και να συζητάς με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες περί Χριστιανικής Πίστεως και τις αρχές τους. Όλα αυτά έγιναν αφορμή να ιδωθούμε, να ενδυναμωθούμε, να φτιάξουμε δυνατές φιλίες και σχέσεις, να σταθούμε όρθιοι, να πάρουμε τα απαραίτητα εφόδια για τη ζωή που θα ακολουθούσε που ήταν η επαγγελματική και οικογενειακή».

Στο περιοδικό της Χ.Φ.Ε. *Παρεμβολή*, αναφέρθηκε ένας από τους εμπνευστές του, ο **κ. Αλέξανδρος Καραβάνης**: «Εγώ αν κάτι κρατώ από την *Παρεμβολή*, είναι το πώς γεννήθηκε. Είναι η αγάπη που είχαμε πάντα και καλλιεργούσε η Αδελφότητα στα χριστιανικά γράμματα. Ο πατήρ Ηλίας μάς μιλάγε πάντα για τον Βερίτη, για τον Τσιριντάνη, πηγαίναμε σε εκείνον και μας διόρθωνε τα πρώτα μας κείμενα. Ήταν αυστηρός κριτής. Το περιοδικό δεν γεννήθηκε εύκολα. Δεν ήταν εύκολα τα πράγματα τότε. Νομίζω πρέπει να της αναγνωρίσουμε το ανοιχτό πνεύμα της Αδελφότητας. Εμείς το ζήσαμε αυτό. Στην πρώτη μας συνάντηση με τον τότε Προϊστάμενο, τον μακαριστό π. Ανάργυρο Σταματόπουλο όπου μας εξέθεσε τις ενστάσεις του και μετά μάς έδωσε την ευλογία του και είπε «προχωρήστε». Ποτέ δεν καπελωθήκαμε, κάναμε αυτό που θέλαμε με την κατεύθυνση τη σω-

στή, με τη βοήθεια τη σωστή, και αυτό το πράγμα θεωρώ ότι είναι η επιτυχία της *Παρεμβολής*. Η *Παρεμβολή* υφίσταται σήμερα γιατί η κάθε γενιά, θέλω να πιστεύω και η σημερινή, την θεωρούσε πάντοτε ένα δικό της πράγμα. Μία δική της υπόθεση, ένα δικό της παιδί, που είχε πολλές θυσίες, είχε πολλή κούραση και διακονία».

Η **κα. Ολυμπία Νικολάου** μοιράστηκε μαζί μας την εμπειρία της από την οργάνωση του τετραήμερου Παγκόσμιου Συνεδρίου με θέμα του παγκόσμιου συνεδρίου ορθόδοξης νεότητας με θέμα: «Νέοι και Ιεραποστολή – Ευθύνη και Μαρτυρία» που είχε αφιέρωμα στους Αγίους Ιεραποστόλους Κύριλλο και Μεθόδιο και πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 1996 με στόχο «να ακούσουμε πώς βιώνουν ορθόδοξοι άνθρωποι από όλον τον κόσμο, όπως από την Αφρική, την Αμερική. Την Γερμανία και τη Ρωσία, καθώς και πώς μπορούμε να βοηθήσουμε μέσω της Ιεραποστολής». Ο **κ. Τάκης Δημόπουλος** μās μίλησε για το διήμερο Πανελλήνιο Συνέδριο της Χ.Φ.Ε. που πραγματοποιήθηκε το 2002 με τίτλο: «Νέοι και Εκκλησία: Υπάρχει σημείο επαφής;» «Δουλέψαμε για αυτό το συνέδριο με επαγγελματικό τρόπο και με θετικότητα, 100 φοιτητές της Χ.Φ.Ε. ασταμάτητα για μήνες.» Σημείωσε χαρακτηριστικά αναφέροντας περιστατικά από τις προετοιμασίες! «Από κείνη την

ημέρα πραγματικά θεώρησα ότι το συνέδριο αυτό θα το κάλυπτε ο Θεός, καθώς όλα τα προβλήματα λύνονταν με τρόπο «μαγικό».

Για την εκπομπή της Χ.Φ.Ε. στον ραδιοφωνικό σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας, τις «Ραδιοκαταγραφές», μās μίλησε ο **κ. Φίλιππος Δογάνης**. Μās θύμισε πως ο ενθουσιασμός της έκδοσης του περιοδικού της Χ.Φ.Ε. *Παρεμβολή* είχε σαν αποτέλεσμα να προκύψει και μία εκπομπή που ονομαζόταν τότε *Παρεμβολή* στα γεγονότα και ήταν η συντροφιά της *Παρεμβολής* που την ετοίμαζε: «Μαζί με το ξεκίνημα του ραδιοφωνικού σταθμού της Πειραιϊκής Εκκλησίας, το 1989 ξεκίνησε και η εκπομπή της Χ.Φ.Ε.. Το ραδιόφωνο είναι ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο, μπορούμε να πούμε ότι μεταδίδεται εδώ στην Αθήνα, μεταδίδεται από αναμετάδοση σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, μέσω δορυφόρου σε άλλα μέρη και μέσω internet παντού στον κόσμο», είπε υπογραμμίζοντας την ευθύνη που έχει η Χ.Φ.Ε. γι' αυτή τη δυνατότητα που της προσφέρει η Ι. Μ. Πειραιώς. Η **κα. Αγγελική Τσιάπρα** έδωσε τη δική της μαρτυρία για το έργο των Κύκλων μελέτης της Αγ. Γραφής, για την βάση καταρτισμού των μελών της Χ.Φ.Ε. που κάνει στη συνέχεια πραγματικότητα το μήνυμα του «Ευαγγελίζεσθαι».

Πέρα από τις αναμνήσεις και τα περιστατικά, υπήρξε διάθεση αυ-

τοκριτικής. Η Χ.Φ.Ε. διανύει πια την 9η δεκαετία της ζωής της... Τον λόγο πήρε ο **κ. Γεώργιος Βλαχόπουλος**, καλεσμένος που ήρθε ειδικά από την Γερμανία για την εκδήλωση της Χ.Φ.Ε. κατόπιν παράκλησης του κ. Γιάννη Ζαρταλούδη. Στις επόμενες σελίδες του παρόντος τεύχους, δημοσιεύουμε ολόκληρο το μήνυμά του, καθώς αφορά στο μέλλον της Χ.Φ.Ε. και προσφέρεται για γόνιμη αυτοκριτική και προβληματισμό.

Πολλές σημαντικές προσωπικότητες τίμησαν με την παρουσία τους τον εορτασμό των ογδόντα χρόνων της Χ.Φ.Ε. Ανάμεσά τους ο κ. Κωνσταντίνος Γκιάλας –αδελφός του Γ. Βερίτη– την παρουσία του οποίου τόνισε ιδιαίτερα ο π. Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος, ο **κ. Νικόλαος Βασιλειάδης**, ο οποίος εκπροσώπησε μαζί με τον **π. Μάρκο Τζανακάκη** την Αδελφότητα Θεολόγων «ο Σωτήρ», αλλά και πολλά μέλη παλαιότερων διοικητικών συμβουλίων της Χ.Φ.Ε. που σήμερα είναι επιφανείς στους τομείς τους.

Βιντεοσκοπημένα μηνύματα με ευχές μās έδωσαν ο **Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, κ. Δημήτριος** (βλ. *Παρεμβολή* τ. 100, σ. 4) και ο **Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος** ο οποίος είπε χαρακτηριστικά: «Με χαρά σās δέχομαι εδώ στην Αρχιεπισκοπή στο γραφείο μου και νιώθω εγώ μεγαλύτερη χαρά για την αναγγελία που μού δίνετε ότι συμπληρώνει η Χ.Φ.Ε., 80 χρόνια από τότε που άρχισε να λειτουργεί. Όλα αυτά με κάνουν να γυρίζω νοσταλγικά στα νεανικά χρόνια, τα φοιτητικά χρόνια τα οποία είναι στενότατα συνδεδεμένα με τη Χ.Φ.Ε.. Όταν ήρθα φοιτητής στην Αθήνα έμεινα στο οικοτροφείο που ήταν στην Τσόχα και Βουρνάζου και ήταν ένα από τα ωραιότερα κομμάτια της ζωής μου. Εκεί στρέφω τις σκέψεις μου με νοσταλγία, θυμάμαι τους ανθρώ-

πους που μάς διακόνησαν, μάς υπηρέτησαν, θυμάμαι τους φίλους μου, τις φιλίες που δημιουργήθηκαν εκεί και συνεχίζονται εν πολλοίς να υπάρχουν και σήμερα και εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου, με την ευκαιρία που μου δίνεται αυτή τη στιγμή προς όλους αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι μάς εξυπηρέτησαν. Αλλά το Οικοτροφείο ήταν στενότερα συνδεδεμένο με τη Χ.Φ.Ε. που είχε τότε κέντρο το Ακαδημίας 45. Ήταν ένας χώρος που έμοιαζε με μελίσσι. Χιλιάδες παιδιά έμπαιναν και έβγαιναν, συναντήσεις, ωραία συνθήματα, εκδρομές, βάσεις για τη ζωή μας χρήσιμες, αλλά και αγώνες.

Τότε ήταν ο αγώνας για τη διακίωση του κυπριακού θέματος. Η Χ.Φ.Ε. τότε, τα παιδιά, έδωσαν τη μάχη τους με πίστη και με θυσία, με

Με την παρουσία του λάμπρυνε την εκδήλωσή μας ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Τυράνων και Πάσης Αλβανίας, κ. Αναστάσιος, ο οποίος με μεστό, γλαφυρό λόγο έκλεισε αυτή την όμορφη εκδήλωση. Δημοσιεύουμε στη σελ. 11 το μήνυμά του και στη σελ. 49 το ίδιο σε αγγλική απόδοση, καθώς μας ζητήθηκε από αναγνώστες του εξωτερικού.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Συγκινητικές ήταν και οι επιστολές που λάβαμε! Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος, κ. **Νικόλαος**, μάς ευχήθηκε «δύναμιν και επιτυχίαν εις τους πνευματικούς στόχους σας προς οικοδομήν υμών των ιδίων και δια την μαρτυρίαν του Χριστού».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταγών και Μετεώρων, κ.

νέχισιν της προσφοράς σας δια την εν Χριστώ μόρφωσιν και προκοπήν των νέων της Πατρίδος μας».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης, κ. **Ιγνάτιος**, μέσα από την επιστολή του, συνεχάρη τη Χ.Φ.Ε. για το έργο της.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού, κ. **Δανιήλ**, ευχήθηκε «να συνεχίσετε την παρουσία και μαρτυρία σας και ο Κύριος ο Θεός μας να ευλογεί εσάς και τα μέλη της Ενώσεώς σας εν πάση ευλογία».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου Ψαρρών και Οινουσών, κ. **Μάρκος**, του οποία τη φιλοξενία απολαμβάνουμε κάθε καλοκαίρι στις κατασκηνώσεις μας στο αγιονήσι του Αιγαίου, στην Χίο, στην εγκάρδια επιστολή του αναφέρει

Πάνω στο πανί του προτζέκτορα έπαιζε η προβολή με την ιστορία της Χ.Φ.Ε., κάτω στις θέσεις παρακολουθούσε την προβολή η ζωντανή ιστορία της Χ.Φ.Ε! Μάτια που έλαμπαν. Έλαμπαν από χαρά, από συγκίνηση. Φίλοι αντάμωσαν ξανά, μετά από χρόνια!

συμμετοχή ουσιαστική. Όλα αυτά λοιπόν τώρα με την παρουσία σας έρχονται στο μυαλό μου και τα νοσταλγώ και τους ευχαριστώ όλους αυτούς που βρέθηκαν πλάι μου και έγιναν φίλοι μου, έγιναν ευεργέτες μου, έγιναν καθοδηγητές μου, τους ευχαριστώ πάρα πολύ και θα ήθελα να ευχηθώ μέσα από την καρδιά μου και σε εσάς να έχετε τα ίδια βιώματα και όταν μεγαλώσετε και φτάσετε στην ηλικία μου να νοσταλγείτε αυτά τα χρόνια τα όμορφα. Ευχή λοιπόν, **ο Θεός να ευλογήσει ώστε αυτή η προσπάθεια που γίνεται μέσα σε αυτό τον χώρο τον φοιτητικό να συνεχιστεί για το καλό των νέων μας, της πατρίδας μας, των οικογενειών όλων που διέρχονται κρίση αυτό τον καιρό. Να είστε καλά. Ο Χριστός να είναι μαζί σας.»**

Σεραφείμ, μέσα από την επιστολή του, αναφέρθηκε στα χρόνια του, όταν ως φοιτητής διακόνησε στη Χ.Φ.Ε. «Το έργο της έχει καταγραφεί με θαυμασμό στο φοιτητικό κίνημα στα 80 αυτά χρόνια και ήτο ένα πνευματικό «ανάχωμα» στις καταλυτικές προσπάθειες της αθεΐας και του υλισμού στη μεταπολεμική περίοδο. Όλοι μας και η Εκκλησία μας σάς αισθανόμεθα καλούς αγωνιστές και φορείς του γνήσιου ορθόδοξου φρονήματος. Αγωνισθείτε με βαθειά πίστη στον Αμπελώνα του Κυρίου μας και δώστε τον καλόν εαυτόν σας με την ενάρετη ζωή σας».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής, κ. **Παντελεήμων**, μάς ευχήθηκε «Επικαλούμενος πάσαν από Θεού ευλογίαν εύχομαι απρόσκοπτον συ-

χαρακτηριστικά: «Το εφετινόν σύνθημα σας, «Τα πάντα και εν πάσι Χριστός» μας υπενθυμίζει ότι κάθε πιστός πρέπει να γνωρίζει ότι εις την ζωή του όλα νοηματοδοτούνται από τον Χριστόν. [...] Συγχαίροντας πάντας υμάς, ευχόμεθα ολοψύχως την πλήρη ευόδωσιν των εργασιών της υμετέρας εκδηλώσεως, με πλούσιον τον φωτισμόν και δαψιλή την ευλογίαν της Χάριτος του Χριστού.»

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως, κ. **Αθηναγόρας**, μάς παροτρύνει «να δίνετε πάντοτε «με το τραγούδι και το γέλιο...» την δική σας καλή μαρτυρία προς τον ταραγμένο κόσμο μας, που τόσο πολύ το έχει ανάγκη».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. **Συμεών**, μέλος

της Χ.Φ.Ε. την περίοδο 1963-67, μάς εύχεται: «Από τα βάθη της καρδιάς μου εύχομαι ο Κύριος Ιησούς να ευλογεί τη Ένωση και να ενισχύει όλους σας, όλα τα μέλη, στον αγώνα τόσο του προσωπικού αγιασμού όσο και της Χριστιανικής μαρτυρίας στους χώρους της Ανώτατης Εκπαίδευσης, προσπάθεια ιερή και ταυτόχρονα δύσκολη όσο ποτέ άλλοτε.»

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης **Δράμας, κ. Παύλος**, γράφει χαρακτηριστικά «Συγχαίρων υμάς ολοψύχως τόσοσιν διὰ την διοργάνωσιν της ανωτέρω εκδηλώσεως όσον και διὰ την συμπλήρωσιν 80 ετών ζωής και δράσεως της Χριστιανικής Φοιτητικής Ενώσεως, δέομαι του Κυρίου μας όπως σάς χαρίζει κάθε ευλογία, δαψιλώς δε να σάς ενισχύει εις το έργον σας».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης **Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, κ. Αμβρόσιος** μέσα από την επιστολή του εκφράζει «τα θερμά ημών συγχαρητήρια διὰ την μακρόχρονον πνευματικήν δράσιν της Χ.Φ.Ε και την προσφοράν της όχι μόνον εις τα εκάστοτε μέλη της, αλλά και εις την Ελληνικήν κοινωνίαν γενικώτερον. Είναι γνωστόν ότι τα μέλη της αποτελούσιν εις την πλειοψηφίαν τα υγιή στελέχη εις διαφόρους τομείς της Εκκλησίας και Πολιτείας».

Η **Πνευματική Εστία Χίου «Αλέξανδρος Γκιάλας»** που τα τελευταία χρόνια στις κατασκηνώσεις μας στην Χίο, μάς στέργει με την αβραμιαία φιλοξενία της μέ-

σω του Δ.Σ. της, με θερμή επιστολή που μάς συγκίνησε υπογραμμίζει: «Η επέτειος των 80 χρόνων του Ακαδημαϊκού Κοινωνικού Συνδέσμου και της Χριστιανικής Φοιτητικής Ενώσεως φέρνει στη μνήμη μας τη φωτεινή παρουσία των καθοδηγητικών μορφών του π. Σεραφείμ, του Αλέκου Γκιάλα και του Αλέξανδρου Τσιριντάνη και ακόμα τις εκατοντάδες εκείνες των φοιτητών που ξεκίνησαν από την ΧΦΕ, ανεδείχθησαν εξέχουσες προσωπικότητες και υπηρέτησαν δημιουργικά την Κοινωνία και το Έθνος. Ευχόμεθα, με τη βοήθεια του Θεού, η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση να συνεχίσει Α Κ Μ Α Ι Α την πορεία της ξεπερνώντας τα 150 χρόνια δράσης! Σ' αυτές τις αποκαλυπτικές εποχές στο χειμαζόμενο νέο των ημερών μας χρεωστούμε να του προσφέρουμε το μήνυμα γνωριμίας με τον Ιησού». Ο **κ. Κωνσταντίνος Γκιάλας**, αδελφός του Γ. Βερίτη, με συγκίνηση γράφει χαρακτηριστικά: «Θα ήθελα να σας εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια τόσο εμένα όσο και της οικογένειάς μου για την ωραία εκδήλωση που οργανώσατε για να γιορτάσετε τη συμπλήρωση 80 ετών από την ίδρυση της Ενώσεως σας. Είναι πράγματι μία σημαντική επέτειος που, στους μεν παλαιότερους ζωντανεύει μνήμες ωραίων αγωνιστικών ημερών, στους δε νεότερους παραδίδει παραδείγματα άξια προς μίμηση. Εύχομαι ο καλός Θεός να σας δίνει δύναμη για να

συνεχίσετε τον ωραίο αγώνα που επιτελείτε.»

Από την **Ι. Μονή «Μήτηρ του Ηγαπημένου»** οι μοναχές Φιλοθέη, Σαλώμη και Ηλιανή, παλαιότερα μέλη της Χ.Φ.Ε. και τώρα «συνοδοιπόροι εν Κυρίω» σε επιστολή τους αναφέρουν: «Με την πρόσκληση για τη εκδήλωση των 80 χρόνων της Χ.Φ.Ε., η σκέψη μας γύρισε πολλά χρόνια πίσω, τότε που βρισκόμαστε στη δική σας θέση. Ευγνωμονούμε το Θεό που δημιούργησε τις κατάλληλες περιστάσεις για να βρεθούμε στον ευλογημένο χώρο της Χ.Φ.Ε. Ευγνωμονούμε κι όσους θυσιαστικά προσέφεραν την αγάπη τους, τις γνώσεις τους, τον εαυτό τους, για να μας συνδέσουν με τον Θεό της Αγάπης. Μάς συναναστράφηκαν με κατανόηση στις αδυναμίες μας, με υπομονή στις νεανικές μας δυσκολίες, με αγάπη σε όλα. Τους ευχαριστούμε. Σε σας που συνδέσατε τη φοιτητική σας ζωή με τη Χ.Φ.Ε., ευχόμαστε τα 4 ή 6 χρόνια των σπουδών σας, που θα προστεθούν στα 80 χρόνια της, να γίνουν για τον καθένα και την καθεμία σας σταθμός για συνεχή αγώνα και ανοδική πορεία προς τον ουρανό και συγχρόνως για προσφορά στους αδελφούς του Χριστού συνανθρώπους μας. Συγχαρητήρια για την εκδήλωση σας».

Τηλεφωνικές ευχές δεχθήκαμε από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη **Μονεμβασίας και Σπάρτης, κ. Ευστάθιο**, καθώς και από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη **Καστορίας, κ. Σεραφείμ**.

Επιμέλεια

Αγγελική Καλκάνη
Τελειόφ. Ηλεκτρολόγων
Μηχανικών & Μηχανικών
Υπολογιστών ΕΜΠ

Μόνικα Παππά
Τελειόφ. Πολιτικών Μηχανικών
ΕΜΠ

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

80
ΧΡΟΝΙΑ

**“Μόνο όταν
προσφέρεται
κανείς βρίσκει
τον εαυτό του”**

**Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου Τιράνων και Πάσης
Αλβανίας, κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ στον εορτασμό για την
συμπλήρωση 80 χρόνων της Χ.Φ.Ε**

να υπακούμε στο παράδοξο θέλημα
του Θεού.

Τ Ο Υ Σ

Η δική μου εμπειρία στο περιβάλλον αυτό ξεκινάει σε μια εποχή πολύ δύσκολη· Κατοχή. Γερμανική, ιταλική. Φόβος. Πού μπορούμε να βρούμε ελευθερία και αγάπη; Προτάσεις πολλές! Μια ολόκληρη ομάδα της δικής μου γενιάς στράφηκε σε άλλη αναζήτηση προς τα αριστερά. Εμείς, είπαμε Ναι! Ελευθερία και αγάπη! Ο Χριστός τα προσφέρει αυτά. Από εκείνη λοιπόν την εποχή ήμουν σ' αυτό το περιβάλλον, το ευλογημένο περιβάλλον μέχρι το 1963, όταν έφευγα από την Ελλάδα.

Πρέπει να πω ότι όταν σκέπτομαι Χ.Φ.Ε έρχονται μέσα μου τέσσερις βασικές φράσεις:

Μαθητεία. Αναζήτηση του Απολύτου, που 'ναι ο Θεός, καλλιέργεια πνευματική.

Δεύτερον **Φιλία**. πραγματική αλληλεγγύη. Χρόνια τώρα αισθάνομαι

ανθρώπους που γνώρισα αυτή την περίοδο όχι απλώς σαν μια ανάμνηση αλλά σαν μια αδιάκοπη παρουσία αγάπης, προσευχής και στηριγμού. Φιλία λοιπόν.

Το τρίτο ήταν όμως το «**Μαρτυρία**» ότι δεν στεκόμαστε μόνο στον εαυτό μας, αλλά προσπαθήσαμε να δώσουμε τη Μαρτυρία σε νέα σύνορα. Θυμάμαι με συγκίνηση, το είδαμε προηγουμένως -δεν την είχα αυτή την φωτογραφία!- η τελευταία περίοδος όταν ήμουν αρχηγός στην κατασκήνωση της Χ.Φ.Ε, ήταν όταν πήγαμε στις Πρέσπες. Τότε για πρώτη φορά είχα ατενίσει το χώρο που ήταν φυλακισμένος στην αθεΐα και στην απιστία. Λεγόταν Αλβανία. Ποτέ δεν είχα σκεφτεί ότι κάποια μέρα ο Θεός θα με οδηγούσε εκεί. Οι δικές μου προοπτικές ήταν για Αφρική, αλλά είναι σημαντικό να είμαστε ελεύθεροι από τις δικές μας τις αποφάσεις και προτιμήσεις και

Τέταρτο **διακονία** σε ένα κόσμο τόσο πονεμένο, ο οποίος εξακολουθεί και σήμερα να είναι πονεμένος και απελπισμένος. Λοιπόν καλά μου παιδιά, μην μείνουμε κλεισμένοι στον εαυτό μας! Εκείνο που μ' έχει μάθει η ζωή είναι πως ό,τι κλείνεται στον εαυτό του, πεθαίνει, μαραίνεται. Είτε είναι άνθρωπος, είτε είναι σύλλογος, είτε είναι ενορία, είτε είναι επισκοπή είτε είναι αν θέλετε τοπική εκκλησία. Μόνο όταν προσφέρεται κανείς βρίσκει τον εαυτό του. Αυτή η προσφορά ήταν πάντα χαρακτηριστικό της Χ.Φ.Ε, προσφορά ανιδιοτελής. Ακτινοβολούσε αυτό το οποίο ζούμε. Και επειδή ξέρω ότι αυτός είναι ένας μεγάλος πειρασμός, θα ήθελα με μια εικόνα να το τονίσω πιο πολύ.

Στην Παλαιστήνη υπάρχουν δυο μεγάλες λίμνες, η μια λέγεται Γεννησαρέτ και η άλλη Νεκρά Θάλασσα. Έχουν ένα κοινό στοιχείο· και οι δυο δέχονται τα νερά του ποταμού Ιορδάνη.

και με το οποίο θα 'θελα να τελειώσω. «*Ἰνα δῶῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δύναμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἑρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξιχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν*» (Εφεσ. γ' 16-20). Αισθάνεται κανείς ότι ο Παῦλος κατέχεται από αυτή την

νῆ. Με μια βασική διαφορά· η Γεννησαρέτ τ' αφήνει και φεύγουν και κυλάνε προς τους κάμπους. Η Νεκρά θάλασσα τα κρατά όλα για τον εαυτό της. Όταν πάτε εκεί και τολμήσετε να ακουμπήσετε αυτό το νερό είναι όλο

έχουν λεχθεί, είναι ότι σ' αυτόν τον τόπο οι άνθρωποι πήραν στα σοβαρά τον Χριστό. Εκείνο που ζητείται από όλους μας είναι μια αδιάκοπη ανανέωση των αναμνήσεων, της ευχαριστίας και του αγώνος μας. «Του

Μην μείνουμε κλεισμένοι στον εαυτό μας! Εκείνο που μ' έχει μάθει η ζωή είναι πως ό,τι κλείνεται στον εαυτό του πεθαίνει, μαραίνεται.

πίκρα. Πολύ συχνά σκέφτομαι αυτές τις εικόνες. Υπάρχουν άνθρωποι που δέχονται τις ευλογίες του Θεού και ασχολούνται μόνο με τον εαυτό τους, σαν τη Νεκρά θάλασσα. Και σκέπτομαι τη Γεννησαρέτ που δέχεται τα νερά του Ιορδάνου και τα αφήνει και κυλούν κάτω. Ο Χριστός κήρυξε, έκανε τα θαύματά του, και κάλεσε τους Αποστόλους όχι από τη Νεκρά Θάλασσα, αλλά από τη λίμνη Γεννησαρέτ.

Υπάρχει μια μεγάλη ευχή που θα 'θελα να δώσω. Κι επειδή τα δικά μου τα λόγια είναι φτωχά, καταφεύγω στα λόγια του Παύλου. Πάντα και

γινῶναι Αυτόν» και την δύναμιν της Αναστάσεως Αυτού «*Συμμορφούμενοι τῷ θανάτῳ Αυτοῦ*». Δεν μπορείς να γνωρίσεις τον Χριστό μόνο με το μυαλό σου, δεν μπορείς να Τον εξηγήσεις απλώς αναλύοντας και κηρύττοντας. Πρέπει να γνωρίσεις την δύναμιν της Αναστάσεως, ύστερα από τη συμμετοχή στο πάθος Του. Αυτή η συμμετοχή στο πάθος δεν είναι ομοιόμορφη. Είναι πόνος, αρρώστια, αδικίες, συκοφαντίες, ο θάνατος. Υπάρχει πάντα μια συμμετοχή στο πάθος. Και επειδή κάποτε κι εγώ στη Χ.Φ.Ε. ήμουν υπεύθυνος στις βιβλικές μελέτες, η δική μου η

βεβαιότητα και πλημμυρίζει. Μιλάει για θεμελίωση, μιλάει για άνοιγμα, μιλάει για πλήρωμα. Το πλήρωμα της ζωής είναι ο Χριστός. Και δεν έρχεται από τις δικές μας προσπάθειες αλλά από την δύναμιν την ενεργουμένη, η οποία έρχεται από Αυτόν. «*αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων*». (Εφεσ. γ', 21).

Μόνο όταν προσφέρεται κανείς βρίσκει τον εαυτό του. Αυτή η προσφορά ήταν πάντα χαρακτηριστικό της Χ.Φ.Ε., προσφορά ανιδιοτελής. Ακτινοβολούσε αυτό το οποίο ζούμε.

πάσι Χριστός! Αν υπάρχει κάτι που προσδιορίζει αυτόν τον τόπο με όλες τις κριτικές και τις αθλιότητες που

φτωχή ευχή συμπληρώνεται με το εξής, που είναι από την επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Εφεσίους

80 ΧΡΟΝΙΑ Χ.Φ.Ε. Και μετά τι;

Από τον χαιρετισμό του Δικηγόρου Δρ. Γ. Βλαχόπουλου

«Μακαριώτατε Δέσποτα, σεβαστοί Πατέρες και Μητέρες, αγαπητά αδέρφια, Μέλη της ΧΦΕ,

Μου μεταβιβάσθηκε η Πρόσκληση για να είμαι σήμερα κοντά σας, από το Μόναχο όπου τα τελευταία 35 χρόνια ζω και εργάζομαι ως νομικός. Και ενώ την έλαβα ως τιμητική πρόσκληση, την διέλαβα ως πρόκληση. Έτσι σχεδίασα μερικές σκέψεις και προβληματισμούς «ατάκτως ερριμένους», που ήθελα να μοιραστώ μαζί σας.

Θέλω να τονίσω, ότι στρέφω το βλέμμα, τον νου και την καρδιά μου γεμάτος ευγνωμοσύνη σε όλους εκείνους τους γέροντες και αδελφούς που έφτιαξαν αυτό το σπιτικό όπου αναπαύθηκε η ψυχή μας τα χρόνια της πρώτης νιότης. Ιδιαίτερα σφράγισαν την ψυχή μου ο σεβαστός π. Ηλίας (Μαστρογιαννόπουλος), ο π. Καλλίνικος (κατά κόσμον Κ. Δασκαλούδης) και ο κυρ-Αλέξανδρος Βάμβας. Φεύγοντας για τις σπουδές μου, το 1978, ο πρώτος μου έδωσε μια κάρτα, προς τον «Αμόναχον Μοναχόν εν Μονάχω» με δυο παραγγέλματα: Γρηγορείτε, στήκετε! Ο δεύτερος, ένα κουκουναίρι από τον Παρνασσό, εις «οσμήν ευωδίας πνευματικής». Και ο τρίτος, ένα κοχύλι από την ακρογιαλιά των Σπετσών, για να θυμάμαι τη «θάλασσα της Αγάπης του Θεού». Και έτσι ξεκίνησα.

Επιστρέφοντας σήμερα με αφορμή την όμορφη αυτή σύναξη, νιώθω να

βρίσκομαι και πάλι στο σπίτι μου, στην οικογένειά μου, στ' αδέρφια μου, αφού δεν «υπήρξα» μέλος της ΧΦΕ (ο αόριστος δεν ταιριάζει εδώ) αλλά «είμαι» εσασει μέλος της ΧΦΕ. Και έχω, ο κάθε ένας μας έχει, το δικαίωμα και την υποχρέωση να βάλω το δάχτυλο «επι τον τύπον των ήλων» και να ακουμπώ την πληγή.

Τα ερωτήματα έρχονται αμείλικτα:

Ποιος ο ρόλος της ΧΦΕ σήμερα; Η εσωστρέφεια και ομφαλοσκοπήση ή η αγωνιστική μαρτυρία;

Σε ένα κόσμο που γύρω μας γκρεμίζεται, αξίες όπως πίστη, θρησκεία, ιστορία, γλώσσα, πολιτισμός κινδυνεύουν να εξαφανιστούν για πάντα στα αραχνιασμένα χρονοντούλαπα της συλλογικής λήθης. Σε μια Ευρώπη που αντινομεί, βρίσκοντας από την μια το σωματίδιο του Θεού, αλλά χάνοντας από την άλλη το Πνεύμα, το Θεό της, οφείλω να αναρωτηθώ, τι σημαίνει για μένα, αλλά και για 'σας η ΧΦΕ σήμερα. Πού είναι η δική μας *Παρεμβολή*, που με τόση περηφάνεια παρουσιάζουμε σαν έντυπο όργανό μας, σε ένα περιβάλλον **πληροφορίας, χωρίς γνώση, κοινωνίας χωρίς Αγάπη, ψευτο-κουλτούρας χωρίς πολιτισμό;**

Μας αρκεί η μάζωξη χωρίς περισυλλογή και ουσιαστικό προβληματισμό, η ληθαργική απραξία χωρίς αγωνιστική μαρτυρία, η αντικατάσταση της νήφουσας καρδιάς με

την αφελή νηφαλιότητα του αυτοϊκανοποιημένου και εγκλωβισμένου συστημικού;

Φίλοι, είμαστε η ΧΦΕ, όχι η ΑΕΚ. Δεν είμαστε, δεν θέλουμε να είμαστε, δεν έχουμε δικαίωμα να είμαστε, μια απλή «Ένωση» από καλούληδες, βολικούς, πνευματικούς καλοπερασάκηδες.

Είμαστε Χριστιανοί. Με όλες τις πτώσεις, τους αγώνες και τις αγωνίες του σύγχρονου ανθρώπου. Πιστεύουμε Ιησούν Χριστόν. Αλλά ο Χριστός είναι Αλήθεια. Και εμείς καλούμαστε να παλεύουμε για αυτήν την Αλήθεια, την αλήθεια μιας Αναστάσιμης Χαράς που περνάει μέσα από την καθημερινή μας Σταύρωση, αφού «εν τω κόσμω θλίψιν εξόμεθα».

Είμαστε Φοιτητές. Δηλαδή «φοιτούμε», σπουδάζουμε στα μονοπάτια της θύραθεν γνώσης, συγχρόνως όμως οφείλουμε να λειτουργούμε με **«πνεύμα μαθητείας»**, αφού διαφορετικά δεν υπάρχει δρόμος που να μας οδηγεί στην Φώτιση, παρά μόνο αυτός της ταπεινότητας. Κύριε, δείξον μοι οδόν εν ή πορεύσομαι...

Και τι μας ωφελεί η γνώση, αν δεν μας οδηγεί στην αγάπη; Μήπως άλλωστε δεν ήταν η Γνώση η σφαλερή επιλογή μας στο δένδρο του Παραδείσου, που μας απομάκρυνε απ την Αγάπη του Θεού;

Και δεν είμαστε απλή «Ένωση», αυτό είναι και η ΑΕΚ ή ένα φιλαν-

θρωπικό ή πολιτιστικό σωματείο. Είμαστε μια στρατευμένη Εκκλησία, δηλ. μια ένωση ανθρώπων που αναζητούν την σωτηρία, αναζητούν να σώσουν, να διασώσουν την Αλήθεια του Προσώπου τους. Κι αυτό δεν πραγματώνεται παρά μόνο μέσα από την ευχαριστιακή ζωή, **«εν τω συνδύσμω της Αγάπης».**

Αν δεν επανασυνειδητοποιήσουμε τις αρχές πάνω στις οποίες γεννήθηκε η ΧΦΕ, αν δεν φροντίσουμε να επαναπροσδιορίσουμε τα περιεχόμενα της συμμετοχής μας σε αυτή την οικογένεια, όπως στην δεκαετία του 1960 μας παρουσίασε με το βιβλίο του «Προσανατολισμοί» ο Αρχιμ. π. Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος, αν δεν φροντίσουμε να μεταλαμπαδευθεί η Αλήθεια της Πίστης μας στα αδέρφια μας στους χώρους της Φοίτησης, της

θηριωδώς στις μουσουλμανικές Ανοίξεις σαν να μην βιάσαμε τη Φύση με τα απόβλητά μας σαν να μην θεσμοθετούμε κάθε ανωμαλία ως φυσική, αυτονόητη σαν να μην δηλητηριάσαμε τις συνειδήσεις μας με τα παραμύθια της Νέας Παγκοσμιοποιημένης Τάξης, σαν να μην ξεπουλήσαμε την ψυχή μας στις υποσχέσεις των χρυσών μοσχαριών της ευμάρειας των λίγων σαν να μην χάνουμε καθημερινά το Πρόσωπό μας σε ένα κόσμο, όπου ο άλλος για μας δεν είναι αδελφός και Θεού εικόνα, αλλά Κόλαση.

Ο Κόσμος γύρω μας πεινά και διψά, όπως και πάντοτε. Θέλει ψωμί και όχι χαρούπια, θέλει ύδωρ ζών, και όχι Κοκα Κολα. Ο Κόσμος μέσα μας και γύρω μας θέλει Αλλαγή, Όραμα, Στόχους. Κι αυτά δεν τα προσφέρουν

Δεν ωφελεί να κρυβόμαστε πίσω από την ταμπέλλα «ΧΦΕ Σ.Α.», γιατί αυτή τότε γίνεται βαριά «ταφόπλακα». Ας βγούμε μπροστά από αυτή, ας την γεμίσουμε και πάλι με νόημα, ας την κάνουμε σημαία αγώνα και όχι «εντοικισμένο αναμνηστικό» κάποιου μνημείου. Ο Θερισμός πολλός και οι εργάτες λίγοι.

Κλείνοντας, επιτρέψτε μου να σας μεταφέρω ένα δικό μου βίωμα. Ήταν στη δεκαετία του '70, όταν φοβερός σεισμός κατέστρεψε την Φραγκίστα στην Ευρυτανία. Ομαδόπουλα και μέλη της ΧΦΕ σε μια εξόρμηση αγάπης τρέξαμε να βοηθήσουμε. Κοντά στα άλλα, έπρεπε να βοηθήσουμε στην επισκευή του καταστρεμμένου σχολείου... Ήταν τότε που μου πέρασε η σκέψη, τι σπουδαίο ήταν για το μικρό χωριό και τους δύστυχους μαθητές τους, να έχουν και πάλι το σχολείο τους... Πέρασαν από τότε κοντά 40 χρόνια. Στο Μόναχο τα ελληνόπουλα είχαν ένα όραμα, ένα δικό τους σχολείο σε ιδιόκτητο

οικόπεδο, όπου να διδάσκεται η ελληνική παιδεία και γλώσσα. Τα προβλήματα με τις δημόσιες αρχές (γερμανικές και ελληνικές) πολλά. Χρειάστηκε ένας έλληνας νομικός με γνώσεις του γερμανικού δικαίου για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες. Χρειάστηκε μία Ειδική Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας να συντονίσει τις προσπάθειες, να δώσει τις κατάλληλες οδηγίες και εγκρίσεις. Χρειάστηκε ένας ταπεινός μοναχός (και νύν Επίσκοπος) να προσεύχεται νυχθημερόν για τον όμορφο αυτό σκοπό. Και βρέθηκαν. Και ήταν και οι τρεις, παλαιά μέλη της Χ.Φ.Ε... Και το σχολείο άρχισε τον Οκτώβρη 2013 να κτίζεται.

Καλή Αντάμωση, αδελφοί, στα 100χρονα της ΧΦΕ, ή όταν «ο Ήλιος θα δύει μπροστά στα πόδια Του».

Γ. Β.

Ο Κόσμος γύρω μας πεινά και διψά, όπως και πάντοτε. Θέλει ψωμί και όχι χαρούπια, θέλει ύδωρ ζών, και όχι Κοκα Κολα. Ο Κόσμος μέσα μας και γύρω μας θέλει Αλλαγή, Όραμα, Στόχους. Κι αυτά δεν τα προσφέρουν τα ζυμάρια, αλλά η ζύμη.

εργασίας, της κοινωνικής συναναστροφής, τότε δεν έχουμε παρά να διακηρύξουμε το «κλείσιμο» της ΧΦΕ σαν απλό σωματείο, και αντί για επετειακή εορταστική εκδήλωση να κάνουμε μνημόσυνο χαμένων ονείρων, χαμένων ευκαιριών χαμένων προσδοκιών και να παραδεχτούμε ότι γίναμε ριψάσπιδες και εγκαταλείψαμε τον καλόν αγώνα.

Αδέρφια, το 2013 δεν μπορούμε να περιοριστούμε στον ρόλο του απλού, αδιάφορου, εσωστρεφικού παρατηρητή της ζωής, σαν να μην έγιναν 2 παγκόσμιοι πόλεμοι, σαν να μην βιώσαμε την θνησιμότητα του καπιταλισμού και την απανθρωπιά του ιστορικού υλισμού, σαν να μην δολοφονήσαμε εκατομμύρια αθώους στους πολέμους για εξασφάλιση της οικονομικής ευμάρειας, σαν να μην κάψαμε ανθρώπους στα ναζιστικά κρεματόρια, σαν να μην σφάζαμε

τα ζυμάρια, αλλά η ζύμη. Ο Κόσμος γύρω μας θέλει πιστούς Χριστιανούς, με θάρρος και παρρησία και όχι σχηματοποιημένους παρατρεχάμενους και οπαδούς. **Και η σημερινή πνευματική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική κρίση είναι η δική μας ευκαιρία μαρτυρίας και δράσης.**

Η ΧΦΕ δεν μπορεί να είναι τίποτε λιγότερο από την συντροφιά συμψύχων φίλων του Φίλου και Ηγαπημένου Ιησού, που βιώνουν την Χαρά της Ανάστασης. Και όποιος βιώνει αυτή τη χαρά, οφείλει να την κηρύξει, σαν τις Μυροφόρες και τους Απόστολους. Αν δεν βάλουμε εμείς τώρα το δικό μας πετραδάκι, σε ένα κόσμο που γκρεμίζεται και χτίζεται από αρχής, τότε και «οι λίθοι κεκράζονται». Έχουμε ευθύνη και υποχρέωση, στην γενιά που πέρασε, στην γενιά που μας έθρεψε, σε αυτήν που έρχεται.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΜΑΤΗ ΘΥΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Οι Εξορμήσεις αγάπης σε στρατόπεδα και χωριά μέσα από ντοκουμέντα της εποχής

Σε συνέχεια του άρθρου που δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος της «Π» σχετικά με τις Εξορμήσεις της Χ.Φ.Ε., θα παρουσιάσουμε εδώ κάποια σταχυολογήματα από το ανέκδοτο αρχείο της Χ.Φ.Ε., που δείχνουν τους τρόπους και τα μέσα με τα οποία πραγματοποιούνταν οι Εξορμήσεις παλαιότερα.

Το πρώτο έγγραφο είναι επιστολή του Α' Γραμματέως Χρήστου Παπαρούπα στις 22 Ιουλίου 1970 προς τον Διευθυντή της Εθνικής και Κτηματικής Τράπεζας για παροχή οικονομικής ενίσχυσης της καλοκαιρινής Εξόρμησης που θα πραγματοποιείτο στις 12-17 Αυγούστου του ίδιου έτους στην ορεινή περιοχή του Νομού Ευρυτανίας.

Το δεύτερο έγγραφο αποτελεί επιστολή πάλι του Α' Γραμματέως Χρήστου Παπαρούπα, συνυπογράφοντος του Ι. Παναγόπουλου από την Επιτροπή Εξορμήσεως, προς την Σοκολατοποιία «Παυλίδης». Αυτή τη φορά το αίτημα είναι η οικονομική αλλά και οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση για αγορά δώρων και προσφορά των στα παιδιά και τους υπόλοιπους κατοίκους του ακριτικού Έβρου στην Εξόρμηση που θα πραγματοποιείτο τα Χριστούγεννα του 1970.

Κάτι όχι τόσο γνωστό στους νεώτερους είναι ότι για πολλές δεκαετίες γινόταν μεγάλη κινητοποίηση για τους σκοπούς της Εξόρμησης, η οποία μάλιστα έφθανε στα ανώτερα κλιμάκια της Εκκλησίας, της Πολιτείας και του Στρατού. Αυτό βλέπουμε στο τρίτο έγγραφο, το οποίο αποτελεί Επιστολή του Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου Α' (Κοτσώνη) προς τον τότε Αρχηγό των Ενόπλων Δυνάμεων με ημερομηνία 1η Δεκεμβρίου 1970. Το αίτημα της επιστολής ήταν η χορήγηση στρατιωτικών αεροσκαφών και οχημάτων για την μεταφορά των φοιτητών και των προμηθειών από την Αθήνα στην Αλεξανδρούπολη και από εκεί στα Φυλάκια και τα χωριά του Έβρου.

Το πέμπτο έγγραφο είναι Επιστολή του Α' Γραμματέως Σπ. Παπασπυρόπουλου και του Α' Γραμματέως Ιω. Τάκα προς τον Στρατάρχη Αλέξανδρο Παπάγο, ο οποίος τότε ήταν Πρωθυπουργός της Ελλάδος! Η ημερομηνία της επιστολής είναι 12 Ιαν. 1955 και έχει συνημμένο τον απολογισμό της Εξόρμησης που πραγματοποιήθηκε 28 Δεκ. 1954 - 2 Ιαν. 1955 στη σεισμόπληκτη περιοχή του Δομοκού Φθιώτιδος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω Εξόρμηση ήταν η τέταρτη κατά σειρά στην ίδια πληγείσα περιοχή. Οι πρώτες τρεις πραγματοποιήθηκαν το καλοκαίρι του 1954 και ήταν «Κατασκηνώσεις Ανοικοδομήσεως», στις οποίες συμμετείχαν πάνω από 100 φοιτητές και αρκετά νεαρά μέλη της Χ.Ε.Ε. Ο σκοπός των Κατασκηνώσεων αυτών ήταν χειρωνακτική εργασία στο έργο ανοικοδομήσεως των οικιών, επισκέψεις σε ασθενείς, χορήγηση φαρμάκων, διαφώτιση των χωρικών σε εθνικά, κοινωνικά και χριστιανικά ζητήματα, διανομή εκατοντάδων περιοδικών σε μικρούς και μεγάλους και αρκετών μορφωτικών βιβλίων σε μαθητές, φοιτητές, δασκάλους, ιερείς και βιβλιοθήκες.

Αποδοχή ενός αντιστοίχου αιτήματος αποτελεί το τέταρτο έγγραφο. Ο υπογράφων Τζώρτζης Γεώργιος, Υπάσπιστής του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης, γνωστοποιεί στη ΧΦΕ τη χορήγηση αεροσκάφους της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας (Ε.Β.Α.) για τη μεταφορά των φοιτητών στο αεροδρόμιο του Άργους Ορεστικού με σκοπό την Εξόρμηση στην περιοχή των Πρεσπών στις 23-28 Δεκ. 1964.

Επιμέλεια

Πειραιάς, 30 Οκτωβρίου 2013

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΖΑΡΤΑΛΟΥΔΗ*

Μού ανέθεσαν οι «φοιτηταί» και οι «ομαδάρχαι» να σας χαιρετίσω εκ μέρους τους κ. Γιάννη. Κι επειδή είστε εδώ –πάντοτε ήσασταν για όλους- θα σας μιλήσω, όπως την τελευταία φορά που βρεθήκαμε για τον απολογισμό της φετινής κατασκήνωσης κι ας μη συνηθίζεται να απευθυνόμαστε έτσι στους κεκοιμημένους. Ήταν η τελευταία κατασκήνωση στην αγαπημένη σας Χίο. Το σύνθημά της «ΜΑΘΗΤΕΙΑ». «Δε το 'χουμε καταλάβει, αγόρι μου. Είναι τρομερό σύνθημα», λέγατε. Και πώς να μη σας αρέσει αφού όλη η ζωή σας ήταν μια μαθητεία στο θέλημά του Θεού και στη διακονία του πλησίου!

Γι' αυτό και πάντα μάς μιλούσατε με ταπείνωση και αγάπη, ως γνήσιος μαθητής του

Χριστού. Από ομαδόπουλα που σάς γνωρίσαμε στον Παρνασσό μάς κεντρίσατε το ενδιαφέρον με τις προβολές σας. Στο ΦΥΟ, ως Ομαδάρχες, κερδίσατε τη συμπάθειά μας. Στο Συμβούλιο της ΧΦΕ όμως και μετά, ως συνεργάτες σας, μάς χαρίσατε 4 πολύτιμα πράγματα: 1) **το σεβασμό**, 2) **την υπομονή**, 3) **προσωπικό, πατρικό, αδελφικό, ανιδιοτελές ενδιαφέρον** και 4) **πνεύμα θυσίας**. Πάντα δικαιολογούσατε τα στραβοπατήματά μας και την ανώριμη θεώρηση των πραγμάτων και μόνο όταν υπήρχε σοβαρός λόγος επιμένετε στη γνώμη σας. Ακόμα και τα οργανωτικά ζητήματα τα αντιμετωπίζατε με πνευματικό τρόπο, χωρίς να πικραίνετε κανέναν. Μάς πήρε χρόνια να καταλάβουμε ότι τελικά είναι προτιμότερη μια

αποτυχημένη εκδήλωση εν τη ενόπτη, παρά μία επιτυχημένη εν τη διασπάσει. Όπως και το ότι μπορεί ενίοτε η εργασία μας στο συμβούλιο να μην φέρνει εμφανείς καρπούς, όμως, ότι ακόμα και τότε κερδίζουμε πνευματικά μόνο και μόνο από την υπομονή και την μη κατάκριση του άλλου. Και ίσως, η πλάκα που κάναμε μπροστά σε τρίτους και γελούσατε κι εσείς, λέγοντας πως είστε ο Καθηγητής μας, ίσως τελικά, να μην ήτανε και τόσο πλάκα. Μάς διδάξατε πολλά! Το ίδιο και όταν ανεβαίναμε Ομαδάρχες: πάντα είχατε μία ιδέα να μάς δώσετε για το αιογραφικό μας που θα ωφελούσε τα παιδιά. Και τι να πει κανείς για το ενδιαφέρον σας και για την αγάπη σας για τις κυρίες της κουζίνας! «Να τις ξεκουράζουμε! Λιώνουν

στην κουζίνα...», μάς λέγατε.

Πάντοτε **διακριτικός, λεπτός** και **αρχοντικός** άνθρωπος. «Ελάτε, κ. Γιάννη, στο τραπέζι του Αρχηγείου», σάς λέγαμε. «Όχι. Το Συμβούλιο και ο Αρχηγός!». Πάντοτε κρατούσατε τον εαυτό σας στην αφάνεια. Κάναμε άλαδο την παραμονή της Μεταμορφώσεως και δεν βάζατε ούτε εσείς στο φαγητό σας λάδι, για να μην μάς σκανδαλίσετε... Πρώτος στη **διακονία** και στην **προσφορά**. Όταν όλοι πηγαίναμε για το μεσημεριανό μας ύπνο, στις Σπέτσες, εσείς σηκωνόσασταν για να πλύνετε πιάτα με την ομάδα αγάπης.

Πάντοτε **ευρηματικός!** Αρκούσε μια φλούδα από φαγωμένο πεπόνι για να σκαλιστεί επάνω η λέξη «ευχαριστώ» και να δοθεί το μήνυμα της ευχαριστίας, ένα καθρεφτάκι κι ένα κλειδί για το μάθημα της αυτομεμψίας. Πάντοτε **ονειροπόλος**, αιώνια **έφηβος**, «μάς βάζατε κάτω» με τις ιδέες σας. Εκεί που εμείς κοιτάζαμε προβλήματα, εσείς βλέπατε ήδη τις λύσεις. Με τα slides υπογραμμίζατε τη λεπτομέρεια, το μήνυμα που λανθάνει μέσα στο αυτονόητο, το πρωτότυπο μέσα από το τετριμμένο. Κάθε «κλικ» και μία ιδέα, ένα παράθυρο στο «κάτι άλλο». Γιατί είστε άλλου τύπου άνθρωπος, κ. Γιάννη.

Πάντοτε άνθρωπος της ιεραποστολής. Η λέξη «εξορμηση» έχει ταυτιστεί στο μυαλό μας με το όνομά σας. Οι εξορμήσεις στα σύνορα της Ελλάδας και στην Αλβανία φέρουν ανεξίτηλη το αποτύπωμά σας και θα μάς μείνουν αλησμόνητες. Ενδιαφερόσασταν πολύ για τη συνέχιση του έργου του αείμνηστου Αλέξανδρου Βάμβα, στους «Καλούς Λιμένες» των Σπετσών. Μάς προτρέπατε συνεχώς να κάνουμε εξορμήσεις στην Εστία Αγάπης, στους αναπήρους της ΒΗΘΕΣΣΑ και αλλού. Δεν ήσασταν άνθρωπος της εσωστρέφειας και της μιζέριας, αλλά των ανοιγμάτων και της αρχοντιάς.

Πάντοτε **προσιτός** και **οικείος**. Ξέρατε να δημιουργείτε κλίμα άνεσης και ειλικρινούς επικοινωνίας, με απλότητα και με περιεχόμενο. Αν και υπεύθυνός μας, σάς νιώθαμε σα **φίλο**. Για μάς είστε ο κύριος Γιάννης, όχι ο κύριος Ζαρταλούδης. Δεν ήταν λίγες οι φορές που είχαμε βγει μαζί σας για καφέ ή φαγητό ή σας καλούσαμε στις γιορτές στα σπίτια μας.

Ξέρω ότι όλα αυτά δε σας αρέσουν να τα ακούτε. Δεν μάς αφήσατε ποτέ να σάς τα πούμε. «Δεν μου κάνει καλό!», μάς λέγατε και πολλές φορές ζητούσατε να σας κάνουμε κριτική. Αυτή τη φορά όμως θα παρακούσουμε λίγο, κ. Γιάννη. Όχι γιατί έχετε ανάγκη συνηγούρου απέναντι στο Θεό ή άλλης υπεράσπισης, αλλά γιατί καταλάβαμε, κ. Γιάννη, ποιος ήταν ο κύριος που τάχα βρίσκατε, ο πάντα πρόθυμος να κάνει τις δωρεές για ό,τι χρειαζόμασταν. Είναι ο ίδιος που επέλεγε να τρώει όσπρια και κολοκυθάκια για να προσφέρει

ό,τι περισσότερο μπορεί στο χριστιανικό έργο που αγάπησε και διακόνησε, **συνεπής** και **πιστός** μέχρι τέλους. Είναι ο ίδιος ο οποίος, στα τελευταία του, φύλαγε το κοτόπουλο του νοσοκομείου, κρυφά, για να το δίνει σε έναν άστεγο και πολλά ακόμη έκανε που ο Κύριος γνωρί-

ζει. Είναι χαρακτηριστικό ότι, μετά τη συνταξιοδότησή σας, συνεχίσατε να δουλεύετε 4 μήνες το χρόνο στην Abbott και τα χρήματα που παίρνατε ως μισθό, τα διαθέτατε στη ΧΦΕ, χωρίς να αποκαλύπτετε ότι είναι δικά σας. Θα μπορούσατε να έχετε ανέσεις και να βλέπετε τηλεόραση από τον καναπέ σας. Αντ' αυτού, επιλέξατε να έρχεστε

ένα **χαμόγελο** και να αξιοποιούν τα таланτα όσων συναντούν, προς δόξαν Θεού. «Πρέπει να δούμε πώς θα αξιοποιηθούν όλοι αυτοί οι άνθρωποι», είπατε πριν 5 μέρες όταν σας έδειξαν τις φωτογραφίες από την φετινή έναρξη.

Αγαπημέne μας κύριε Γιάννη, Ξέρω πως σάς πατάω ακρι-

τους αγαπημένους σας «φοιτητές» και τους «πιτσιρικούς» των Ομάδων να είναι η θερμή πρεσβεία σας στο θρόνο του Θεού, για το νεανικό τομέα, τη ΧΦΕ και τις ΧΜΟ. Προπορευθήκατε για να βρείτε τους παλιούς σας γνώριμους. Μπορεί να στεναχωριόμαστε ήδη που το 77.95.020 δε θα μας απαντάει πια, αλλά είμαστε σίγουροι ότι από ψηλά, θα τα κανονίζετε όλα αθόρυβα. Θυμόμαστε τις συμβουλές σας, κ. Γιάννη. Όλες! Αρκετά επαναπαυθήκαμε σε σας. Καιρός να εφαρμόσουμε τα όσα μάς διδάξατε, χωρίς παροτρύνσεις, χωρίς παρακλήσεις. Μπορείτε να μείνετε ήσυχος ότι ο κόπος σας δεν πήγε χαμένος και ότι έχουμε συνείδηση της ευθύνης και του αγώνα που μας περιμένει.

«Άσπρα καράβια τα όνειρά σας, για κάποιον ρόδινο γιαλό,» στον οποίο θα σας ανταμώσουμε ξανά. Σήμερα είναι μέρα χαράς, όχι λύπης!

Αυτή τη στιγμή είμαστε γύρω σας, η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση και οι Χριστιανικές Μαθητικές Ομάδες, παρόντες κοντά σας και ευχόμαστε ο Θεός να ξεκουράσει την ψυχή σας και να σάς κατατάξει με τους αγίους Του.

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ!

Πάντοτε είχατε ωραίες ιδέες. Τον τελευταίο καιρό όμως συλλάβατε κάτι μεγαλειώδες! Η τελευταία σας ιδέα δεν είχε προηγούμενο...

με νέους στα σύνορα κάνοντας ιεραποστολή και μιλώντας για το Χριστό. Θα μπορούσατε να έχετε χτίσει πολυκατοικίες στη γη. Χτίσατε βίλλα στον ουρανό. Η πρόκληση του ορίζοντα σάς κέρδισε από τη σιγουριά του μώλου.

Όσοι διακονήσαμε στο συμβούλιο και συνεργαστήκαμε μαζί σας μάθαμε τον προγραμματισμό και τη λέξη ευθύνη. Μάς μάθατε ακόμα τα δικά σας, τα «Ζαρταλούδεια» μαθηματικά.

βώς στον κάλο –που θα λέγατε κι εσείς- αλλά θα το πω! Πάντοτε είχατε ωραίες **ιδέες**. Τον τελευταίο καιρό όμως συλλάβατε κάτι μεγαλειώδες! Η τελευταία σας ιδέα δεν είχε προηγούμενο! Αντί να έρθετε στα 80χρονα της ΧΦΕ, εκείνη την ημέρα, κοινωνήσατε και αρχίσατε να φτιάχνετε βαλίτσες για την εξόρμηση στον Παράδεισο. Μάς αφήσατε το μήνυμα για το ταξίδι, στο τελευταίο σας περισκόπιο στην *Παρεμβολή* και επιλέξατε το δώρο σας για

Επιμέλεια

Παναγιώτης Φαραντάτος

** το κείμενο διαβάστηκε στην Εξόδιο Ακολουθία, στην Αγία Τριάδα Πειραιώς, στις 30 Οκτωβρίου 2013, ως ύστατος χαιρετισμός της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης και των Χριστιανικών Μαθητικών Ομάδων.*

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΡΤΑΛΟΥΔΗΣ:

Ο ΕΜΠΝΕΥΣΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

φωτογράφιζε με τρόπο ασυνήθιστο. Μιλούσε μέσα από εμπνευσμένες φωτογραφίες. Έχουν χαραχθεί στην ψυχή μας οι φωτογραφίες, ο τρόπος προσέγγισης και τα λόγια του. Αργότερα, ως φοιτητές γνωριστήκαμε καλύτερα μέσα από την συνεργασία μας στη Χ.Φ.Ε.

Το πρώτο βράδυ από την εκδημία του, βρέθηκα σε ένα εκκλησάκι. Καθόμουν σ' ένα στασίδι προσπαθώντας να σκιαγραφήσω το μεγαλείο της πολυδιάστατης προσωπικότητάς του. Άνθρωπος με πλήθος και ποικιλία χαρισμάτων. Με ανύστακτη προσωπική ενδόμυχη εργασία. Στεκόμουν με σιωπή και θαυμασμό στο μέγεθος. Η αναστροφή -όλων των φοιτητών και όχι μόνο- μαζί του ήταν κοινοποίηση εμπειρίας, μαρτυρία αλήθειας, προσφορά βιώματος. Ένας φωτεινός σηματοδότης που μπόλιαζε τον συνάνθρωπο, με οδηγητικούς μίτους στο λαβύρινθο της καθημερινότητας.

Ήταν ο προσωπάρχης μεγάλης φαρμακευτικής εταιρίας, που δίνοντας το χέρι του στους φοιτητές, μας βοηθούσε να βηματίσουμε έξω... από την μεγάλη μας νύχτα. Ήταν ο υπεύθυνος της Χ.Φ.Ε. που παρακαλούσε συχνά κάποια κυρία να ζυμώσει ένα πρόσφορο για τους φοιτητές! Πόσο συχνό είναι να συνεργάζεται ένας φοιτητής με έναν πολίο γέροντα, με έναν προσωπάρχη; Ο άνθρωπος αυτός όμως δεν γέρασε, δεν παραιτήθηκε από τη ζωή, δεν «κλειδώθηκε» στο παρελθόν. Μιλούσε συνεχώς για το «τώρα» και το «αύριο». Είχαμε να κάνουμε με έναν αιώνιο έφηβο. Γεμάτο σοφή εμπειρία. Αφοσιώθηκε στην ανα-

τομία θεμάτων υψίστης σημασίας, καθώς και στον τρόπο μετάδοσης της εμπειρίας αυτής, σ' εμάς τους νεότερους.

Ποτέ δε μας κούνησε το δάκτυλο. Δε μας υποτίμησε. Δε μας κατέκρινε! Μας κατανοούσε! Είχε σεβασμό, απέραντη υπομονή και αμέτρητη καρτερία, προκειμένου να μας μπολιάσει με μια άλλη λογική για τον κόσμο. Ήταν άνθρωπος που σε άκουγε κι αν έβλεπε πως οι σκέψεις σου διακατέχονται από αλήθεια και θέληση, παραιτείτο από τη δική του «συλλογιστική» και επιθυμία. Υπερασπιζόταν και στήριζε με αυταπάρνηση το θέλημά σου, το όνειρό σου, το όραμά σου. Έτσι βοηθούσε αθόρυβα, απλά και απαλά να «ξετυλίξεις» το πρόσωπό σου. Πρέπει να είσαι πολύ μεγάλος για να το πράξεις αυτό! Πρέπει να είσαι πολύ ακριβός!

Είχαμε έναν αληθινό καθηγητή δίπλα μας, με χιούμορ και ευφυΐα. Δεν «κουβαλούσε» στο ύφος του τεφτέρι βαθμολογίας. Δεν καταδεχόταν να τον υπηρετείς. Ότι μπορούσε να κάνει μόνος του, το έκανε μέχρι τις τελευταίες του ώρες. Η θυσιαστική του προσφορά, η ιεραποστολική του δράση, τα εύστοφα και σοφά λόγια του, η λεπτότητα του τρόπου του, ο δυναμισμός του, η ευαίσθητη οπτική του, η συγχωρητική του αγκαλιά, μας φιλοτιμούσε και μας ενεργοποιούσε.

Ήταν οι μέρες του ένα κερί. Έλιωνε φωτίζοντας νύχτα πρωί. Ήταν παρών στη ζωή μας. Μας είχε έγνοια. Χωρίς κανένα ίχνος ιδιοτέλειας. Χωρίς κανένα ψήγμα φιλοδοξίας ή φιλαρέσκειας.

Ένα από εκείνα που έχει να ζυγώσει ο άνθρωπος στη ζωή του είναι η λήθη. Ξεχνά αυτά που αξίζουν να θυμάται και θυμάται όσα πρέπει να ξεχνά. Εδώ ακριβώς έρχεται η μνήμη. Εκείνο που πρέπει να θυμόμαστε... Μου ζήτησαν να γράψω δυο λόγια... για τον Γιάννη Ζαρταλούδη. Τον δικό μας κύριο Γιάννη, τον «κύριο καθηγητή μας», που η ψυχή του εναυλίζεται στην θριαμβεύουσα Εκκλησία. Είπα «ναι». Και αυτό το «ναι» τώρα γίνεται δοκιμασία. Γιατί ο ίδιος, ήταν άνθρωπος πολύ πέραν του μέτρου και δεν θα μπορέσω να τον παρουσιάσω όπως του αξίζει πραγματικά.

Η πρώτη εικόνα με τον γνωστό μας άγνωστο, έρχεται από την Κατασκήνωση στον Παρνασσό. Πιτσιρίκια εμείς τότε. Μας

Με πηγαία απλότητα, σεμνότητα και ταπεινοφροσύνη. Ήταν ο άνθρωπος που πάντοτε μας ενέπνεε. Που μας συγκινούσε. Που μας εμψύκωνε. Που μας στήριζε. Που μας παρότρυνε. Που μας ανάπνευε. Υπήρξε πραγματικά μεγάλη φυσιογνωμία. Εγγράμματος αλλά και μορφωμένος άνθρωπος. Είχε έμπρακτη ασκητική ζωή. Δίχως κοντόφθαλμη οπτική. Με διάθεση αναθεώρησης. Αναχαίτιζε τις φοβίες και την μιζέρια από τον δρόμο του!

Τόνιζε πολύ την αυτοκριτική, την αυτομεμφία, την αυτογνωσία. Την περισυλλογή, την προσευχή, την άσκηση. Την ταπείνωση, την μετάνοια, την ενεργοποίηση. Όχι θεωρητικά, ούτε ρομαντικά. Τα είδαμε όλα να τα τηρεί έμπρακτα στη ζωή του. Όταν μας ζητούσε να του επισημάνουμε στοιχεία «δύσκολα» του χαρακτήρα του. Όταν φορτωνόταν τις ευθύνες και τις συνέπειες καταστάσεων. Όταν ζητούσε «συγγνώμη» συγκεκριμένα. Προσωπικά. Όχι γενικά και απροσδιόριστα. Όταν οραματιζόταν κρατώντας το κεφάλι του, όταν μας έδειχνε την σκέψη του μέσα από τις σημειώσεις

του. Όταν ζητούσε να ψάλλουμε την ακολουθία του Παρακλητικού Κανόνος ή του Αποδείπνου. Όταν μας μαγείρευε ή πρώτος πήγαινε και έπλενε τα πιάτα στην κατασκήνωση, στους «Καλούς Λιμένες» του Αλ.Βάμβα, στις Σπέτσες. Όταν ετοίμαζε προσεκτικά την διακόσμηση σε εκδηλώσεις ή στην βιτρίνα του βιβλιοπωλείου. Όταν μας υπενθύμιζε να ευχαριστήσουμε τις αγαπτες και καλές κυρίες της κουζίνας της κατασκήνωσης. Όταν στο Άγιον Όρος στεκόταν ταπεινά και καθάριζε κρεμμύδια. Όταν έκοβε το θέλημά του για να δώσει χώρο στα βήματά σου κι ας έκανες και λάθη, κι ας είχε δίκιο, έφτανε μόνο να μάθεις.

Εμείς με τα ανώριμα και επιπόλαια μάτια μας, δεν τον αντιλαμβανόμασταν, κρίναμε «εξ ιδίων τα... αλλότρια». Εκείνος, στεκόταν δίπλα μας, προκειμένου να μορφωθεί ο άγουρος εαυτός μας και να ζυμωθεί με τις αιώνιες αλήθειες της πίστης. Η απουσία του αφήνει πίσω της, πραγματικά, δυσαναπλήρωτο κενό. Δεν θα ήταν υπερβολή να τον αποκαλούσαμε «άγιο των φοιτητών». Έτσι τον νιώθουμε.

Είμαστε ευγνώμονες, γιατί μάθαμε την ωραιότητα! «Ούτε πίσω, ούτε σημειωτόν. Μό-

νο μπροστά! Ο άλλος είσαι εσύ». «Πιστοί στα πρώτα μας όνειρα... Φρουροί σε εκείνα τα άλλα σύνορα που βάζουμε μέσα μας». «Εν αγάπη ανυποκρίτω... γέγονα τοις πασι τα πάντα... ως πτωχοί πολλούς δε πλουτίζοντες... ως μηδέν έχοντες και τα πάντα κατέχοντες».

Κρατώ στην μνήμη μου ανεξίτηλη την εικόνα του, τις ώρες της δοκιμασίας του, το διάστημα που βρισκόταν στο κρεβάτι του πόνου. Υπέμενε αγόγγυστα. Θυμάμαι την ιλαρότητα του προσώπου του και την προσπάθεια που κατέβαλλε για να μας μιλήσει. Για να μας κάνει να ακούσουμε. Για να ενεργοποιήσει τη θέλησή μας στα μέγιστα και τίμια της ζωής. Ήταν άνθρωπος με λόγο έμπρακτο και πράξη ελλόγιμο. Με ζωντανή πίστη και ακόμα ζωντανότερο παράδειγμα. Είμαι μάρτυρας των τελευταίων του ωρών. Είχε πλήρη διαύγεια και οξύνοια σκέψης. Σμιλεμένος από τη δοκιμασία. Λευκασμένος από τον πόνο. Κράτησε τα χέρια μου, και έσκυψε το κεφάλι του πάνω τους, σιωπών. Ευλογημένη ώρα... Ξάπλωσε στο κρεβάτι. Από τις τελευταίες του λέξεις το «ευχαριστώ». Γιατί πάντα είχε αρχοντιά! Είναι αλήθεια ότι προσευχόταν στον Νυμφίο της Εκκλησίας που αγάπησε η καρδιά του. Τώρα δεν

φωτογράφιζε, αλλά μόνο κοίταζε τα μελλούμενα. Τα αιώνια. Αυτά που για πάντα αγωνίστηκε! Αφουγκραζόμουν στη σιωπή του το «κύριε ελέησον». Ατένιζε την εικόνα της Παναγίας απέναντι από το κρεβάτι του. Αρκετή ώρα το βράδυ έκανε τον σταυρό του και αναχωρούσε... Οι συγγενείς του όπως πάντα παρόντες, αλλά ο Ιωάννης πλέον άκουγε μόνο τη φωνή του Κυρίου. Οι δείκτες του ρολογιού, την 27ην Οκτωβρίου 2013, ημέρα Κυριακή, μετά το πέρας της Θ. Λειτουργίας,

έδειξαν...αιωνιότητα. Του Αγίου Νέστορος. «Την ιστορία την γράφουν μόνο αυτοί που ξέρουν να πολεμάνε στήθος με στήθος κάθε φορά. Αυτοί που ξέρουν ότι κρυμμένος μες την καρδιά τους είν' ο εχθρός. Αυτοί που ξέρουν να λένε «όχι»... Την ιστορία την γράφουν χρόνο τον χρόνο, ώρα την ώρα... με την Αγάπη μόνο μ' αυτή».

Ο Γιάννης Ζαρταλούδης κατά κοινή ομολογία, ήταν εν σμικρώ, μέγας. Σε όλα του. Η εμπειρία μαζί του είναι τόσο πλούσια.

Από τη νέα του θέση, στη Βασιλεία του Θεού, κοντά στους Αγίους, συνεχίζει να μας στέλνει το Ανέσπερο Φως! Ως...φευγαλέα παρουσία και όχι ως παραμένουσα απουσία.

Σε μια Ελλάδα που χάνεται και «που είναι πολλά του αιώνος μας τα χρέη», όπως λέει ο ποιητής, ευχόμαστε ο Θεός να αναδεικνύει προς δόξαν Του, πολλούς κυρ-Γιάννηδες. Συναθλητές αγίων, εμπνευστές και σελασφόρους. Αφοσιωμένους συνοδοιπόρους των νέων, των συνανθρώπων. Δώρα Θεού στον κόσμο μας.

Την ευχή του να 'χουμε!

Επιμέλεια

Χαράλαμπος Χ.

ο τεηλώνης, ο φαρισαίος κι η χριστίνα η δασκάλα

λίγες σκέψεις πάνω στο διήγημα «χωρίς στεφάνι» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

«Γιατί έκλαψες για πράγματα παραμελημένα
θα'χεις πάντα μια θέση στον ουρανό»
Τάσος Λειβαδίτης

Στο διήγημα «Χωρίς στεφάνι» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, δημοσιευθέν στις 24 Μαρτίου 1896 στην εφημερίδα «Ακρόπολις», ο συγγραφέας μιλάει για τη Χριστίνα τη Δασκάλα, που ζούσε με τον αστεφάνωτο άνδρα της, τον κομματάρχη Παναγιώτη Ντελκαβάτα, τον ταβερνιάρη.

Αστεφάνωτο, γιατί αυτός την είχε εκμεταλλευθεί απ'όταν αυτή είχε ανάγκη τις συστάσεις του για να διοριστεί δασκάλα, κι έπειτα «Έλα να ζήσουμε μαζί, και άργότερα θα σε στεφανωθώ», της είχε πει. Μα έκτοτε παρήλθον χρόνοι και χρόνοι, κι εκείνος ακόμα είχε μαύρα τὰ μαλλιά κι αυτή είχε άσπρισει. Και

δέν την έστεφανώθη ποτέ.

Παιδιά δικά της δε γέννησε, μα έπαιρνε στο σπίτι και φρόντιζε και πονούσε κι ανάσταινε τα νόθα του άνδρα της, μέχρι που της τα έπαιρνε ο Χάρος, κοντά στα τρία τους χρόνια από τις διάφορες δυσκολογιάτρευτες τότε αρρώστιες. Τρία ή τέσσερα παιδιά έχασε έτσι, κι επκραίνετο. Έγήρασε και άσπριζε. Κι έκλαιε τὰ νόθα του άνδρός της, ως να ήσαν γνήσια ιδικά της.

Έκείνος ούδὲ λόγον της έκαμνε πλέον περὶ στεφανώματος. Κι αυτή δέν έλεγε πλέον τίποτε. Υπέφερεν έν σιωπή. Κι έπλυνε κι έσυνύριζεν όλον τὸν χρόνον. Τη Μεγάλην Πέμπτην έβαπτε τὰ αυγά τὰ κόκκινα. Και τὰς καλὰς

ήμερας δέν είχε τόλμης πρόσωπον να ύπάγη κι αυτή εις την έκκλησίαν.

Μόνον τὸ απόγευμα τοῦ Πάσχα, εις την ακολουθίαν της Αγάπης, κρυφὰ και δειλὰ εισήρπεν εις τὸν ναόν, διὰ νὰ ακούσῃ τὸ «Ἀναστάσεως ήμέρα» μαζί με τὰς δοῦλες και τὰς παραμάννες. Ἀλλ' Εκείνος, ὅπως ανέστη «ένεκα ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν και τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων», ὅστις έδέχθη της άμαρτωλῆς τὰ μύρα και τὰ δάκρυα, και τοῦ ληστοῦ τὸ Μνήσθητί μου, θα δεχθῇ και αὐτῆς τῆς πτωχῆς την μετάνοιαν, και θα τῆς δώσῃ χώρον και τόπον χλοερόν, και άνεσιν και άναψυχὴν εις τὴ βασιλείαν Του την αἰώνίαν.

Η στάση της Χριστίνας που δὲν εἶχε τόλμη πρόσωπον νὰ ὑπάγῃ κι αὐτὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, αντιπαρτίθεται σ'αὐτὴ του Γιαμπή του επιτρόπου ο οποίος κάθε Μεγάλη Παρασκευὴ ἀπόγευμα στολιζόταν, ἐβγαίνει στο μπαλκόνι του και ἤλπιζε ὅτι θα κάνει στάση ο Επιτάφιος ἐκεῖ μπροστά, και ο οποίος κατὰ τις ἀκολουθίες των Παθῶν μάλωνε τις μικρομάνες για τις ομιλίες και

τα ψελλίσματα των βρεφῶν τους, φροντίζοντας για τὴν τάξη και τὴν νουχία.

Αναπότρεπτα τα δυο αὐτὰ πρόσωπα φέρνουν στο νου μας τους δυο πρωταγωνιστές τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς που διαβάζεται τὴν Κυριακὴ που ἀνοίγει τὸ Τριῶδιο (Λουκ. 18, 10-14), τὸν Τελῶνη και τὸν Φαρισαῖο. Ο Γιαμπῆς εἶναι ἐπίτροπος, στα μέσα και στα ἔξω στὴν ἐκκλησία, ἐνῶ ο Φαρισαῖος νομοδιδάσκαλος. Οἱ δυο τους συνιστοῦν αὐτὸ που θα λέγαμε «καθεστηκυία τάξη», τους κατ' ἐξοχὴν εκπροσώπους τῆς θρησκείας τους. Και οἱ δυο τους βέβαια ἀποκλείουν ἀπὸ τα χωράφια τους – γιατί μάλλον κάπως ἐτσι ἔχουν στο νου τους τὸ ναό -, ὅποιον δὲν ταιριάζει στὴν εἰκόνα που οἱ ἴδιοι ἔχουν για τὴν πίστη τους· ο μὲν Φαρισαῖος τὸν Τελῶνη, ο δὲ Γιαμπῆς τις μωρομάνες με τα παιδιὰ τους.

Απ' τὴν ἄλλη, ἡ Χριστίνα ἡ Δασκάλα που δὲν τολμᾷ οὔτε στὴν ἐκκλησία να πάει, μήπως τὴν κοι-

τάξουν, παραπέμπει στὸν Τελῶνη που μακρόθεν ἔστω οὐκ ἤθελε οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπαῖραι. Βέβαια ὑπάρχει ἐδῶ μία τεράστια διαφορά: ο μὲν Τελῶνης δεκάρα δὲ δίνει για τους ἀνθρώπους... Δὲν τὸν ἐνοιαζε να τὸν δουν οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι, γι'αὐτὸ και κάθεται μόνος «μακρόθεν». Ο Θεὸς εἶναι που τὸν νοιάζει και μπροστά σ'Αὐτὸν ταπεινῶνεται συναισθανόμενος τὴν ἀμαρτωλότητά του: «Ὁ Θεὸς ἰλάσθητι μοι τῷ ἁμαρτωλῷ»· ἡ Χριστίνα ὅμως φοβάται τὴν κοινωνικὴ κατακραυγὴ. Τὴν ἐννοια τῆς τὴν ἔχει στους ἀνθρώπους που θα τὴν κατακρίνουν και θα τὴν περιφρονήσουν. Τουλάχιστον ἐκ πρώτης ὄψεως ἐτσι φαίνεται. Μὲς στὴν ψυχούλα τῆς ὅμως τί γίνεται, ποιὸς ἀπὸ μας μπορεῖ να τὸ ξέρει.

Ἡ Χριστίνα ἡ Δασκάλα ἀκούγεται πάντως τόσο ξένη στις μέρες μας! Εμεῖς σήμερα θα μέναμε με τὸν κυρ-Παναγιώτη ἅμα θέλαμε, κι ἅμα δὲ θέλαμε πια θα φεύγαμε... Δικαίωμά μας, ψέματα; Κι ὅσο για τα παιδιὰ, ἐ αὐτὸ πια καταντὰ σκέτη ἐκμετάλλευση! Φταίει κι ἡ ἴδια ὅμως, που εἶναι ἐτσι υποταγμένη... Σήκω πάνω και πολέμησε για τα δικαιώματά σου κυρά-Χριστίνα! Ὑπερασπίσου τὸν εαυτὸ σου! Για τί σε πέρασε, για δούλα του; Τάχα δὲν εἶσαι οἰκοκυρά κι ἐσύ στὸ σπίτι σου καὶ στὴν αὐλήν σου; Τάχα δὲν ἦσουν κι ἐσύ ἕναν καιρὸν νέα μὲ ἀνατροφὴν; Εἶχες μάθει γράμματα εἰς τὰ σχολεῖα. Εἶχες πάρει τὸ

δίπλωμά σου ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειον... Σήμερα πια ἔχουν καταργηθεῖ αὐτὰ τα πράματα, θα λέγαμε. Χωρὶς στεφάνι, μάλιστα, και τί μ'αὐτό; Ὅχι και να ντρεπόμαστε! Ο ἀνδρας και ἡ γυναίκα εἶναι πια ἴσοι! Ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία ἔχει προχωρήσει, ἐτσι θα λέγαμε...

Φυσικά, φυσικά... Σήμερα ζούμε ἄλλωστε στὴν εποχὴ του δικαιώματος. Ἐχουμε τὴν Χάρτα των Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὴν Ευρωπαϊκὴ Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ἀνθρώπου, τὸ Σύνταγμά μας, που κατοχυρώνουν τα ατομικά και κοινωνικά μας δικαιώματα. Ὅλα αὐτὰ για να περιοριστεῖ ἡ αυθαρεσία των ἰσχυρῶν, να επιτευχθεῖ ἡ ἰσότητα μεταξύ των ἀνθρώπων και να προστατευθοῦν οἱ ἀδύναμοι. Εὐχὴς ἔργον ὅλα αὐτὰ λοιπόν, ποιὸς θα μπορούσε να διαφωνήσει;

Γεννιέται ὅμως ἕνα μικρὸ πρόβλημα: Ἐχοντας τὴν προσοχή μας ἐξ ολοκλήρου στραμμένη στα δικαιώματα, ξεχάσαμε κάτι ἄλλο. Σε πρώτο στάδιο τις υποχρεώσεις μας, τις ὁποῖες μόνον κάποιοι εὐσυνείδητοι ἐξ ἡμῶν θυμούνται, οἱ ὁποῖοι και ξεχωρίζουν σαν φωτεινὰ παραδείγματα, απλῶς ἐπειδὴ πράττουν τὸ καθήκον τους. ἀν ἄλλοι Φαρισαῖοι διεκδικούμε μόνον δικαιώματα. Κι ο Φαρισαῖος ὅμως δὲν ἔκανε κάτι που δὲν δικαιούτο... Εἶχε δικαίωμα να προσευχηθεῖ, να νηστεύει, να κάνει ἐλεημοσύνες. Ο τρόπος του ὅμως ἦταν αὐτὸς που δὲν του χάρισε τὴ δικαίωση ἀπὸ τὸ Θεό. Ἡ ἐπαρση και ἡ υπερηφάνεια

του. Θά 'πρεπε λοιπόν να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε αυτό το φαινόμενο, έτσι ώστε να παύσει αυτή η υπερτροφία των δικαιωμάτων σε βάρος των υποχρεώσεων και να επέλθει η εξισορρόπηση τους. Μόνον έτσι λειτουργούν σωστά οι κοινωνίες, και αυτές ακόμη οι ανθρώπινες σχέσεις. Σε κάθε δικαίωμα να αντιστοιχεί μια υποχρέωση και τούμπαλιν.

Αρκεί λοιπόν αυτό; Ο καθένας να κάνει τη δουλειά του σωστά, όλα όσα πρέπει να κάνει (υποχρέωσή του), επ' ουδενί όμως λόγω περισσότερα απ' αυτά (δικαίωμά του)... Αρκεί;

Εδώ φτάνουμε στα άλλα πράγματα που ξεχάσαμε όταν ασχοληθήκαμε μονάχα με τα δικαιώματά μας: την ταπείνωση και την θυσία. Εκ πρώτης όψεως, και σύμφωνα μάλιστα και με τη λογική, μιλάμε για πράγματα αντίθετα στο δικαίωμα, που μάς ρίχνουν πίσω στον σκοταδισμό και την καταπίεση της Χριστίνας της Δασκάλας, πίσω εκεί απ' όπου τόσο παλέψαμε για να ξεφύγουμε.

Είναι όμως όντως έτσι; Γιατί έχει μια αρχοντιά αυτή η ταπείνωση και η θυσιαστική αγάπη, άλλο πράγμα! Οι μίζεροι υπολογισμοί των ελευθεριών, των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων μας, τί σκληρότητα, τί φτύνια που έχουν! Ποιά ψυχή μπορεί να χωρέσει σ' αυτά;

Το λέει αυτό πολύ όμορφα κι ένα σύγχρονο τραγούδι, το Σαν εσένα από τα Ξύλινα Σπαθιά:

Θα 'θελα να 'μουν σαν εσένα
ιστιοφόρο με τα πανιά του
ανοιγμένα
αυτούς που με οδηγούν
στην καταιγίδα
σε κάθε αμμουδιά
να τους χαρίζω μια πατρίδα.

Θα 'θελα να 'μουν σαν εσένα
ένα δεντράκι
με τα κλαδιά του απλωμένα
να μη λυπάμαι,

να μην καταλαβαίνω
αυτούς που με πετάνε
στη φωτιά να τους ζεσταίνω.

Μα είναι και το άλλο. Είμαστε άμετρα εγωιστές στην εποχή μας. Όλα μπορούμε να τα κατορθώσουμε εμείς. Στ' άστρα ταξιδεύουμε, οι γιατροί κάνουν θαύματα, οσοσούπω λένε και ανθρώπινες ζωές, ποιόν λοιπόν έχουμε ανάγκη;

Λέει ο πατήρ Αλέξανδρος Σμέμαν, στο βιβλίο του «Μεγάλη Σαρακοστή, πορεία προς το Πάσχα»: Αν υπάρχει μια ηθική αξία που σχεδόν απόλυτα παραθεωρείται ή αγνοείται σήμερα είναι πραγματικά η ταπείνωση. Ο πολιτισμός στον οποίο ζούμε διαρκώς ενσταλάζει μέσα μας την έννοια της υπερηφάνειας, της αυτοεξύμνησης και της αυτοδικαίωσης. Είναι οικοδομημένος πάνω στην αλαζονική υπόθεση ότι ο άνθρωπος μπορεί να πετύχει οτιδήποτε μόνος του, και φτάνει στο να περιγράφει τον Θεό σαν τον Ένα που πάντοτε αμείβει τις επιτυχίες και τα καλά έργα του ανθρώπου. Η ταπείνωση θεωρείται δείγμα αδυναμίας, κάτι ανάρμοστο για έναν αληθινό άνθρωπο. Αλλά μήπως και οι χριστιανοί σήμερα δεν είναι ποτισμένοι με το πνεύμα του Φαρισαίου; [...]

Μα έλα που χωρίς έμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν (Ιω. 15, 5). Αντί λοιπόν να κομπορρημονούμε σαν τον Φαρισαίο, αντί κι εμείς οι πιστοί να νομίζουμε ότι μόνοι μας θα κατακτήσουμε τις αρετές, την πίστη και τη σωτηρία μας, πόσο καλύτερα θα είναι να ξεστομίσουμε εκείνο το ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμι καὶ πένης· ὁ Θεός, βοήθησόν μοι (Ψαλμός 69ος) και να Του δώσουμε την προαίρεσή μας, κι εκείνο το λίγο φιλότιμο...

Ίσως δεν είναι και τόσο ντεμοντέ λοιπόν η Χριστίνα η Δασκάλα. Μάλλον εμείς είμαστε αυτοί που κάτι χάσαμε, ενώ η Χριστίνα καλά βαδίζει, και με χαμένο το στεφάνι της, και με την ντροπή της και ανασταίνοντας τα νόθα του αστεφάνωτου ανδρός της. Αμαρτωλή στα μάτια του κόσμου, μα μήπως ο Τελώνης και η Πόρνη και ο Ληστής τί ήταν; Κι έπειτα, κάθε άνθρωπος πάνω σ' αυτή τη γη, αμαρτωλός δεν είναι στα μάτια του Θεού; Απλώς οι μεν το συνειδητοποιούν, ενώ οι κάθε λογής Φαρισαίοι όχι...

Επιμέλεια

Μαριαλένα Μωραΐτου
Απόφοιτος Νομικής ΕΚΠΑ

2013 ΕΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Β': ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ο Κωνσταντίνος κατηγορήθηκε από τον εθνικό (ειδωλόλατρη) ιστορικό Ζώσιμο για τη δολοφονία και εξόντωση των αντιπάλων του. Τι μαρτυρούν οι πηγές; Τα περισσότερα πράγματα τα οποία λέγονται από τους αντιπάλους του, και μάλιστα το Ζώσιμο που είναι η πηγή των συκοφαντιών κατά του Κωνσταντίνου, μένουν στο χώρο του θρύλου. Όταν είναι κάτι αναπόδεικτο το αναφέρει μεν ο ιστορικός, χωρίς όμως να μπορεί να στηρίξει οποιαδήποτε συμπεράσματα σε ατεκμηρίωτες υποθέσεις ή σκέψεις.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΥ¹

Ο Μαξιμιανός ήθελε να γίνει (πιο σωστά: να ξαναγίνει) Αύγουστος, αυτοκράτορας και διώχθηκε από τον γιο του Μαξέντιο. Έτσι κατέφυγε στην κόρη του, ήταν πεθερός του Κωνσταντίνου, στην κόρη του Φαύστα, σύζυγο του Κωνσταντίνου και ζήτησε προστασία από τον Κωνσταντίνο. Το 310 όμως οργάνωσε συνωμοσία και κίνημα για ανατροπή του Κωνσταντίνου. Αυτή ήταν η κατάσταση της εποχής. Ο Μαξιμιανός διέδωσε ότι ο Κωνσταντίνος φονεύθηκε στον πόλεμο κατά των Φραγκογερμανών στα βόρεια σύνορα, και πήρε ένα μέρος του στρατού με το μέρος του και αυτοανακηρύχθηκε αυτοκράτορας. Ο Κωνσταντίνος επέστρεψε και ο Μαξιμιανός κλείστηκε στο φρούριο της Μασσαλίας. Ο Κωνσταντίνος τον αιχμαλωτίζει, τον συγχωρεί όμως, με τη μεσολάβηση και της γυναίκας του της Φαύστας.

Ακολούθησε νέα συνωμοσία του Μαξιμιανού και της

Φαύστας, για να δολοφονηθεί ο Κωνσταντίνος. Αποτυγχάνει η προσπάθεια. Ο Μαξιμιανός αναγκάστηκε να αυτοαπαχονιστεί, κρεμάστηκε δηλαδή, γιατί κατάλαβε ότι τα πράγματα έγιναν σκλη-

ντίον του Κωνσταντίνου, για να μείνει ο Λικίνιος μοναδικός αυτοκράτορας ολόκληρης της Αυτοκρατορίας με συναυτοκράτορά του εκείνον, συμφώνησε και το 314 (ή 315) η συνωμοσία είχε κάνει

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους ανακηρύχτηκε Μέγας είναι διότι υπήρξε ο ιδρυτής μιας χιλιόχρονης αυτοκρατορίας καθώς επίσης και μέγας μεταρρυθμιστής.

ρότερα γι' αυτόν. Κατηγορούν γι' αυτό τον Κωνσταντίνο ο οποίος δεν ήταν απλώς πολιτικά και διοικητικά ανώτατος άρχων, αλλά συγκέντρωνε όλες τις εξουσίες ονομάζετο *rectus totius omnis*, δηλαδή ο κυβερνήτης, ο διοικητής ολοκλήρου του κόσμου.

Για την ιστορία ο Μαξιμιανός (αυτοκράτορας από το 285 μέχρι το 305 μΧ) ήταν ένας από τους χειρότερους διώκτες των Χριστιανών. Μαζί με τον συναυτοκράτορά του Διοκλετιανό εξαπέλυσε τον φρικαλέο λεγόμενο «Μεγάλο Διωγμό». Στα χέρια αυτού του ψυχοπαθούς μανιακού δολοφόνου βασανίστηκαν και θανατώθηκαν πολλές χιλιάδες μαρτύρων. Αυτός ήταν που σκότωσε και τον άγιο Δημήτριο, τον άγιο Παντελεήμονα, και τους αγίους Σέργιο και Βάκχο.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΣΙΑΝΟΥ

Το καλοκαίρι του 313 ο Κωνσταντίνος πάντρεψε την άλλη ετεροθαλή αδελφή του, την Αναστασία, με το Βασσιανό, από την οικογένεια του Λικίνιου. Το νέο γαμπρό του τον ανύψωσε σε αναπληρωτή Καίσαρα για την Ιταλία και τις Δουνάβιες επαρχίες.

Αλλ' ο Βασσιανός ήθελε και την Αυτοκρατορία. Έτσι, όταν ο αδελφός του Σενέκιος τού πρότεινε να επαναστατήσει ενα-

μεγάλα βήματα. Αποκαλύφτηκε όμως, κατεστάλη εύκολα από τον Κωνσταντίνο και ο αχάριστος γαμπρός καταδικάστηκε και εκτελέστηκε για προδοσία.

Και αυτός ο θάνατος προσάπτεται άδικα στον Κωνσταντίνο ως δολοφονία συγγενικού του προσώπου. Διότι για το τέλος του οποιουδήποτε προδότη ή συνωμότη σε μια αυτοκρατορία, δεν μπορεί να κατηγορηθεί ως δολοφόνος ο αυτοκράτορας, αφού η τιμωρία σ' αυτές τις περιπτώσεις προβλεπόταν από τους ισχύοντες νόμους.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΞΕΝΤΙΟΥ

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Μαξεντίου, του κουνιάδου του Κωνσταντίνου. Ο Μαξέντιος επεθύμησε να γίνει ο μόνος αυτοκράτορας και εστράφη κατά του Κωνσταντίνου επικαλούμενος τον θάνατο – την δολοφονία κατ' αυτόν – του πατέρα του, Μαξιμιανού. Διατάζει την καταστροφή των αγαλμάτων του Κωνσταντίνου. Ο Κωνσταντίνος μέσω των Άλπεων έρχεται στην Ιταλία και συναντώνται οι δύο στρατοί στην γέφυρα του Τίβερη, δύο χιλιόμετρα έξω από τη Ρώμη. Εδώ εμφανίζεται η γνωστή θεοσμία που περιγράψαμε παραπάνω.

Οι θάνατοι του Μαξεντίου, του Λικίνιου και των συ-

¹ <http://vatopaidi.wordpress.com>

νεργών τους δεν είχαν τον χαρακτήρα ιδιωτικών εκτελέσεων ή «δολοφονιών». Ο αυτοκράτορας ήταν ο ανώτατος δικαστής του ρωμαϊκού κράτους. Αυτός είχε την κατεξοχήν αρμοδιότητα (ή μάλλον υποχρέωση) να τιμωρεί τους εγκληματίες. Γιατί να μην τιμωρήσει κι αυτούς για τα εγκλήματά τους όπως προέβλεπε ο νόμος;

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΚΡΙΣΠΟΥ ΚΑΙ ΦΑΥΣΤΑΣ

Ο Κρίσπος, υιός του Μεγάλου Κωνσταντίνου, παρουσιάζεται μέσα από τις γραφές ως ένας ευγενής Καίσαρας, που έχει κερδίσει το σεβασμό του πατέρα του, των αδελφών του και όλου του κόσμου, ένας αδάμαστος από τις καιρικές συνθήκες και γενναίος στρατιώτης, ένας άγιος διοικητής που γνωρίζει να νικάει. Ήταν παντρεμένος με κάποια Ελένη

(egregious).

Υστερα από όλα αυτά είναι τρομερά δύσκολο να πιστέψει κανείς τις κατηγορίες που λένε ότι ο Κρίσπος διέθετε ερωτική σχέση με την πολύτεκνη μητριά του και μητέρα των πέντε ετεροθαλών αδελφών του Φαύστα. Οι κατηγορίες φανατικών παγανιστών όπως του Ευτρόπιου, του Ευνάπιου αλλά και του Ζώσιμου παρουσιάζουν ότι ο Κωνσταντίνος υποψιάστηκε πως ο υιός του Κρίσπος είχε ερωτική σχέση με τη γυναίκα του Φαύστα, τον εκτέλεσε χωρίς να πει τίποτε. Ο Ζώσιμος δίνει και άλλες διαστάσεις στο γεγονός αυτό λέγοντας πως όταν η μητέρα του Ελένη, υποφέροντας από τη μεγάλη συμφορά αναίρεσε την κατηγορία και του αποκάλυψε την αλήθεια, ο Κωνσταντίνος παρηγορώντας την, γιάτρεψε το κακό με μεγαλύτερο κακό: διέταξε και ζέσταναν το μπάνιο πολύ περισσότερο από το κανονικό και

ένδοξος όπως ο Κρίσπος, να έχει ερωτευθεί τη μητριά του και μητέρα πέντε παιδιών. Αναμφίβολα, η Ιστορία τροφοδοτεί τη λογοτεχνία, αλλά όλα αυτά ανήκουν στη σφαίρα της στρατευμένης, αν όχι της διεστραμμένης, φαντασίας των παγανιστών αλλά και των αντιπάλων του Μεγάλου Κωνσταντίνου.

ΓΙΑΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΑΚΗΡΥΧΘΗΚΕ ΜΕΓΑΣ

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους ανακηρύχτηκε Μέγας είναι διότι υπήρξε ο ιδρυτής μιας χιλιόχρονης αυτοκρατορίας καθώς επίσης και μέγας μεταρρυθμιστής. Πιο συγκεκριμένα, θωράκισε το κράτος από τις επιδρομές των εξωτερικών εχθρών, δημιουργώντας συμμαχίες με φυλές που ζούσαν στα σύνορα, ή αμείβοντας τις υπηρεσίες τους ως μισθοφόρων. Είναι μάλιστα ο αυτοκράτορας που δε νικήθηκε

Κύριος στόχος του έγινε η χριστιανική μετάπλαση της κοινωνίας. Ο Κωνσταντίνος κατάφερε να μεταπλάσει σε μια κοινωνία με χριστιανική ευσέβεια και χριστιανικό ήθος έναν αλλοτριωμένο λαό που μέχρι τότε ζούσε μονάχα για «άρτον και για βάρβαρα θεάματα». Τα νομοθετήματα και τα μέτρα που εφάρμοσε ήταν πρωτόγνωρα για την εποχή και η όλη νομοθεσία του έχει δεχτεί εμφανώς την επίδραση των χριστιανικών αρχών και της χριστιανικής διδασκαλίας.

και το 322 του χάρισε έναν υιό. Ο Κωνσταντίνος τον είχε πάντοτε στα δεξιά του, ως επιλεγμένο διάδοχο στο θρόνο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και κανένας από τους αρχαίους συγγραφείς δε λέει κακό λόγο γι' αυτόν. Ακόμα και ο εχθρικός προς τον πατέρα του παγανιστής Ευτρόπιος τον αποκαλεί «νέον άνδρα υψίστης αξίας» (vir

βάζοντας τη Φαύστα μέσα σ' αυτό την έβγαλε νεκρή).

Βέβαια, όλα αυτά είναι τελείως αβάσιμα και αστήρικτα λόγω παντελούς έλλειψης ιστορικών στοιχείων και κανείς σοβαρός σήμερα ιστορικός δεν τα αποδέχεται. Αλλά και λογικά παραμένει αστήρικτο ένας εικοσάχρονος και νιόπαντρος άνδρας, συνετός και

ποτέ, ούτε σε εξωτερικούς πολέμους αλλά ούτε και σε εσωτερικούς (εμφυλίους).

Το παράδειγμά του στον τρόπο συνεργασίας Κράτους και Εκκλησίας επί των ημερών του ακολούθησαν και ανέπτυξαν οι διάδοχοί του, αργότερα και πολλά ευρωπαϊκά κράτη.

Αναδιοργάνωσε το φορολογικό σύστημα, την κρατική διοίκηση, την ταχυδρομική υπηρεσία και εξυγίανε με μεγάλη επιτυχία την παραπαίουσα οικονομία. Έκοψε νέο νόμισμα, το σόλιδο (ισοδύναμο με το 1/72 της λίρας χρυσού) που κατέστη διεθνώς το σταθερότερο νόμισμα όλων των εποχών μέχρι τον 11ο και σύμφωνα με άλλους μέχρι τον 15ο αιώνα.

Αλλά κύριος στόχος του **εγένετο η χριστιανική μετάπλαση της κοινωνίας. Ο Κωνσταντίνος κατάφερε να μεταπλάσει σε μια κοινωνία με χριστιανική ευσέβεια και χριστιανικό ήθος έναν αλλοτριωμένο λαό που μέχρι τότε ζούσε μονάχα για «άρτον και για βάρβαρα θεάματα». Τα νομοθετήματα και τα μέτρα που εφάρμοσε ήταν πρωτόγνωρα για την εποχή και η όλη νομοθεσία του έχει δεχτεί εμφανώς την επίδραση των χριστιανικών αρχών και της χριστιανικής διδασκαλίας.**

Συγκεκριμένα, με νόμους και διατάγματά του κατάργησε την ποινή του σταυρικού θανάτου, απαγόρευσε τη θανάτωση δούλων με λιθοβολισμό ή σφαγή ή απαγχονισμό ή δηλητηρίαση ή ρίψη στα θηρία ή το κάψιμο των μελών τους σε αναμμένα κάρβουνα, πράγματα τα οποία ήταν συνηθισμένοι τρόποι θανάτωσης εκείνη την εποχή.

Ενστερνιζόμενος τη χριστιανική διδασκαλία απαγόρευσε με νόμο τη βρεφοκτονία, που είχε γίνει αποδεκτή από τους Ρωμαίους για τα προβληματικά παιδιά. Με νόμους προστάτησε και ενίσχυσε το θεσμό της οικογένειας, καταδίκασε τη μοιχεία και ανύψωσε τη θέση της μητέρας.

Πραγματοποίησε πολλά και σημαντικά πράγματα ο Μέγας Κωνσταντίνος, μα τα σπουδαιότερα, εκείνα δηλαδή

που άλλαξαν την ιστορική πορεία της Ευρώπης και ολόκληρου του κόσμου, είναι δύο: Το Διάταγμα των Μεδιολάνων «περί ανεξιθρησκίας» και η μεταφορά της πρωτεύουσας του κράτους στην Κωνσταντινούπολη.

Ελάχιστοι άνθρωποι στην Ιστορία άσκησαν τόσο επίδραση στον κόσμο, όσο ο Κωνσταντίνος. Η υπόληψή του στην Ιστορία είναι τόσο μεγάλη, ώστε τουλάχιστον δέκα αυτοκράτορες από τους διαδόχους του, δέκα πρίγκιπες, πατριάρχες, επίσκοποι και πολλά εκατομμύρια Ορθόδοξων έφεραν και φέρουν τιμητικά το όνομά του.

Δυστυχώς όμως, αυτό συνέβη μόνο στην Ανατολή. Η Δύση ποτέ δεν του συγχώρησε το γεγονός ότι μετέφερε την πρωτεύουσα του κράτους στην Ανατολή (Νέα Ρώμη-Κωνσταντινούπολη). Γι' αυτό και ουδείς Αυτοκράτορας, Βασιλιάς, Πρίγκιπας, Ιεράρχης της Δύσεως δεν έλαβε ποτέ μετά από αυτόν το δυτικό-λατινικό όνομα «Κωνσταντίνος». Από αυτό το μένος προέρχονται πολλές από τις κατηγορίες εναντίον του που επιβιώνουν μέχρι σήμερα.

Τέλος, ο Άγιος Κωνσταντίνος αποτελεί μοναδικό φαινόμενο δυναμισμού και θέλησης στην Παγκόσμια Ιστορία και κάλλιστα θα μπορούσε να γίνει φωτεινό παράδειγμα για τον καθέναν από εμάς στη σκληρή σημερινή πραγματικότητα, αφού ξεπέρασε όλα τα εμπόδια, όλες τις παγίδες, όλες τις συνωμοσίες και βγήκε νικητής.

Επιμέλεια

Κωνσταντίνος
Φαραντάτος
Πτυχ. Ναυτιλιακών
Σπουδών ΠΑ.ΠΕΙ

Πηγές

Βιβλιογραφία
Μέγας Κωνσταντίνος, Κατηγορίες και Αλήθεια, Κώστας Β. Καραστάθης, εκδόσεις Άθως
Schaff Philip: «History of the Christian Church, Chapter I,p.14»

Διαδίκτυο
<http://elekklesia.blogspot.gr>
<http://vatopaidi.wordpress.com>
<http://www.ccel.org/ccel/schaff/hcc3.iii.iv.i.html>
<http://el.wikipedia.org>
<http://www.hellinon.net/MegasKonstantinos.htm>

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΥ ΔΙΧΑΖΕΙ...

Φωτογραφία: Αλέξανδρος Παλαός

Το σύμφωνο συμβίωσης. Ένα θέμα που, αφού απασχόλησε πρόσκαιρα την ελληνική κοινωνία το 2008, οπότε και ψηφίστηκε ο σχετικός νόμος, σύντομα ξεχάστηκε, όπως συμβαίνει με τόσα θέματα που έχουν πρωταγωνιστήσει κατά καιρούς στα τηλεοπτικά παράθυρα. Και μετά από τόσα χρόνια, έρχεται μια απόφαση του Ευρωπαϊκού Δι-

καστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου να επαναφέρει το κάπως ξεχασμένο θέμα στην επικαιρότητα, δικαιώνοντας τα ομόφυλα ζευγάρια που προσέφυγαν σε αυτό, καταγγέλλοντας τον αποκλεισμό τους από την νομική αυτή μορφή κατοχύρωσης μιας ελεύθερης σχέσης.

Το θέμα το έχουμε ακούσει. Όλοι λίγο πολύ έχουμε σχηματίζει και

εκφράσει μια γνώμη πάνω σε αυτό. Τι είναι όμως τελικά αυτό το σύμφωνο συμβίωσης; Γιατί δεν προβλέφθηκε εξ αρχής η δυνατότητα σύναψής του και από ομόφυλα ζευγάρια; Τι ορίζει η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτή στην χώρα μας; Ας δούμε όλα αυτά τα ζητήματα, λίγο πιο προσεκτικά.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ;

Όπως προκύπτει από την ίδια την ονομασία, πρόκειται για μία συμφωνία, μεταξύ ενηλίκων, ετερόφυλων (προβλέπεται ρητά από τον νόμο του 2008) προσώπων, τα οποία βρίσκονται σε σχέση σταθερής συμβίωσης και δεν επιθυμούν για οποιοδήποτε λόγο να συνάψουν γάμο. Με την συμφωνία αυτή, η οποία γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου, ρυθμίζονται

ορισμένα περιουσιακά ή κληρονομικά ζητήματα και κατά κύριο λόγο η σχέση και των δύο που συνάπτουν το σύμφωνο με τα παιδιά που πιθανόν θα προκύψουν από αυτήν την σχέση.

Η ανάγκη προστασίας των παιδιών που γεννιούνται σε τέτοιου είδους de facto σχέσεις υπήρξε άλλωστε σύμφωνα με τις διακηρύξεις της τότε Κυβέρνησης και ο λόγος για τον οποίο προβλέφθηκε εξ αρχής

αυτή η μορφή νομικά ρυθμιζόμενης συμβίωσης.

ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ ΡΗΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΑΝ ΤΑ ΟΜΟΦΥΛΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ;

Την περίοδο κατά την οποία επρόκειτο να ψηφιστεί ο σχετικός νόμος έγινε εκτεταμένη συζήτηση σχετικά με το κατά πόσο έπρεπε να συμπεριληφθούν στην ρύθμιση αυτή και ομόφυλα ζευγάρια. Από τα πρακτικά των σχετικών συζητήσεων στην

Βουλή προκύπτει ότι τελικά δεν θεωρήθηκε έτοιμη η ελληνική κοινωνία να δεχτεί μια τέτοια ρύθμιση. Ήδη η δυνατότητα νομικής κατοχύρωσης της ελεύθερης συμβίωσης είχε σπώσει θύελλα αντιδράσεων μερίδας του ελληνικού λαού και της Εκκλησίας της Ελλάδος οπότε, η αναγνώριση της δυνατότητας επισήμοποίησης των σχέσεων ομόφυλων ζευγαριών κρίθηκε ότι θα ήταν η σταγόνα που θα ξεχείλιζε το ποτήρι.

ΤΙ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ;

Από την απόφαση που ήρθε να επαναφέρει στην επικαιρότητα το φλέγον θέμα, αξίζει να σταθούμε σε τρία σημεία.

Κατ' αρχάς το Δικαστήριο διευκρίνισε πως αυτό που θεωρείται στην προκειμένη περίπτωση κρίσιμο είναι καθεαυτό το γεγονός της πρόβλεψης από το ελληνικό Κράτος μιας μορφής έννομα ρυθμιζόμενης συμβίωσης, διάφορης του γάμου. Ο σκοπός

της συγκεκριμένης πρόβλεψης, ο οποίος, όπως ήδη αναφέρθηκε και όπως προβλήθηκε από την ελληνική Κυβέρνηση στην εν λόγω δίκη, ήταν κατά κύριο λόγο η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών που γεννιούνται σε καθεστώς ελεύθερης συμβίωσης των γονέων τους, παρότι είναι καθόλα θεμιτός δεν κρίθηκε από το Δικαστήριο ότι δικαιολογεί τον αποκλεισμό των ομόφυλων ζευγαριών. Σύμφωνα με την απόφαση η δυνατότητα σύναψης συμφώνου συμβίωσης από ομόφυλα ζευγάρια δεν εξυπηρετεί προφανώς τον σκοπό της προστασίας των βιολογικών παιδιών του ζευγαριού, αλλά ταυτόχρονα δεν εμποδίζει την επίτευξή αυτού. Δεδομένου ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς με ποιον τρόπο αυτή η διάκριση μεταξύ ομοφύλων και ετεροφύλων ζευγαριών είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση του ως άνω σκοπού, αυτή θεωρείται ότι προσβάλλει τα δικαιώματα των πρώτων.

Το γεγονός ότι τα ομόφυλα ζευγάρια μπορούν να επιτύχουν με άλλες

μεταξύ τους συμφωνίες τα έννομα αποτελέσματα που προκύπτουν κατά κανόνα από το σύμφωνο συμβίωσης (περιουσιακά και κληρονομικά δικαιώματα) δεν θεραπεύει, κατά το Δικαστήριο, την εις βάρος τους προσβολή. Όπως ήδη αναφέρθηκε, κρίσιμη κρίνεται η δυνατότητα νομικής αναγνώρισης της σχέσης και όχι η επέλευση συγκεκριμένων συνεπειών.

Με βάση όσα προειπώθηκαν, το Δικαστήριο καταλήγει ότι δεν αρκεί για να δικαιολογήσει τον αποκλεισμό των ομόφυλων ζευγαριών από τη ρύθμιση για το Σύμφωνο Συμβίωσης το γεγονός ότι η παροχή της σχετικής δυνατότητας και σε ομόφυλα ζευγάρια δεν υπηρετεί την βασική επιδίωξη του προσβαλλόμενου νόμου. Προκειμένου να δικαιολογηθεί ο αποκλεισμός των ομόφυλων ζευγαριών, θα έπρεπε, κατά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, να αποδεικνύεται ότι κάτι τέτοιο επιβάλλεται από σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, προϋπόθεση που δεν πληρώθηκε στην προκειμένη περίπτωση.

Με το σκεπτικό αυτό, η απόφαση καταλήγει ότι δέχεται την προσφυγή και επιδικάζει αποζημίωση στους προσφεύγοντες.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

Οι αποφάσεις του εν λόγω Δικαστηρίου δεσμεύουν την Ελλάδα, η οποία οφείλει να εναρμονίσει την έννομη τάξη της προς αυτές. Με τα δεδομένα που προκύπτουν από την απόφαση που παρουσιάσαμε, η Ελλάδα έχει δύο επιλογές. Είτε να επανέλθει με νόμο ο οποίος θα εξακολουθεί να αποκλείει από την δυνατότητα σύναψης συμφώνου τα ομόφυλα ζευγάρια, αναφέροντας αυτή την φορά συγκεκριμένους και σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος για τον αποκλεισμό (λύση ιδιαίτερα δύσκολη, αν ληφθεί υπόψη το υψηλό επίπεδο προστασίας από τις διακρίσεις βάσει σεξουαλικού προσανατολισμού που επιβάλλει το Δικαστήριο), είτε να αναγνωρίσει την δυνατότητα

σύναψης συμφώνου συμβίωσης και στα ομόφυλα ζευγάρια.

Από την άλλη, στο σύνολό του το σκεπτικό της απόφασης δημιουργεί την αίσθηση ότι παρά το γεγονός ότι επιδιώκεται η διασφάλιση από τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, σε καμία περίπτωση δεν θεωρούνται αναγκαίες προς τον σκοπό αυτό η θέσπιση γάμου ομόφυλων ζευγαριών ή η αναγνώριση δυνατότητας υιοθεσίας τέκνου. Δεν είναι επομένως δυνατόν να χρησιμοποιηθεί αυτή σαν βάση, προκειμένου προωθηθούν τέτοιες εξελίξεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών αντιμετωπίζει τον γάμο σαν ένα θεσμό που ιστορικά αφορά σε ετερόφυλα ζευγάρια και προτιμούν άλλη μορφή αναγνώρισης των ομόφυλων. Ειδικά μάλιστα για το θέμα της υιοθεσίας του παιδιού (η οποία σημειωτέον δεν είναι δυνατή ούτε σε ετερόφυλα ανύπαντρα ζευγάρια που συνάπτουν σύμφωνο συμβίωσης) διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο έχει τηρήσει πιο

επιφυλακτική στάση και οι αποφάσεις του ποικίλουν σημαντικά, καθώς το βάρος πέφτει στην εξασφάλιση της ευημερίας του παιδιού και όχι στην προστασία των δικαιωμάτων των γονέων του.

Οι συνθήκες δείχνουν ότι αυτήν την φορά το θέμα του συμφώνου συμβίωσης για ομόφυλα ζευγάρια δεν θα το αφήσουν να χαθεί στην αφάνεια, όπως συνέβη στο παρελθόν. Το θέμα είναι μεγάλο και σε καμία περίπτωση δεν εξαντλείται στον περιορισμένο χώρο ενός περιοδικού. Οι πιέσεις των υποστηρικτών των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων είναι πλέον ισχυρές και οι κινήσεις που θα γίνουν πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές. Οι αποφάσεις που καλείται να πάρει σήμερα η ελληνική Πολιτεία διαμορφώνουν την αυριανή ελληνική κοινωνία.

Επιμέλεια

Αγγελική Τσιάπρα
Δικηγόρος

ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΑΚΙ ΝΑΘΑΝ

Ήταν ένα ζεστό ανοιξιάτικο πρωινό, στην πεδιάδα της Ιουδαίας. Ο φωτεινός ήλιος χάιδευε με τις ζεστές ακτίνες του την νωπή από την πρωινή δροσιά γη, κάνοντάς την να αννίζει και το κιτρινοκόκκινο χώμα να ευωδιάζει υπέροχα. Ο Νάθαν, το γαϊδουράκι, ορθάνοιξε τα μεγάλα, καστανά μάτια του κι έβγαλε το κεφάλι του από το άνοιγμα του παχνιού, πού έβλεπε στο εσωτερικό της αυλής. Όρθιος κοντά στο μαγκανοπήγαδο στεκόταν το αφεντικό του, ο γέρο-Ιακώβ ο αγωγιάτης, και συζητούσε έντονα μ' ένα νεαρό ψαρά. Οι δυο άνδρες χειρονομούσαν ζωηρά, σαν να κανόνιζαν την τιμή για το αγώι. «Συνηθισμένο παζάρι», σκέφτηκε ο μικρός Νάθαν κι άνοιξε το στόμα του σε ένα ατέλειωτο χασμουρητό, που το συνόδευαν οι μουσικοί λαρυγγισμοί του.

Άθελά του τράβηξε την προσοχή του ένας όμορφος, γαλήνιος, νέος άνδρας, που παρακολουθούσε την συνομιλία από μία γωνιά. Δεν φαινόταν να ενδιαφέρεται και πολύ για το αποτέλεσμα, λες κι ο νους του έτρεχε κάπου αλλού. Ήταν ντυμένος απλά, με αρχοντικά. Τα ρούχα του καθαρά, στα πόδια του τυλιγμένα δερματόπλεκτα σανδάλια. Τα χέρια λεπτά, με μακριά δάκτυλα. Η όλη του εμφάνιση έδειχνε άνθρωπο ευγενικό και καλλιεργημένο. Φαινόταν να κατάγεται από την τάξη των τεχνιτών, ίσως να ήταν ξυλουργός. Είχε μακριά, καστανόξανθα μαλλιά, που οι σγου-

ροί κυματισμοί τους ακουμπούσαν απαλά στους φαρδείς του ώμους. Δύο όμορφα γαλάζια μάτια στόλιζαν το πρόσωπο με το πλατύ φωτεινό μέτωπο. Η μορφή του αυστηρή, μα καλοσυνάτη. Ο Νάθαν ένιωσε πως από κάπου γνώριζε αυτόν τον Ξένο, μα αγουροξυπνημένος καθώς ήταν, δεν έδωσε εκείνη τη στιγμή συνέχεια στη σκέψη του.

Οι δυο άνδρες δεν άργησαν τελικά να συμφωνήσουν κι έδωσαν τα χέρια. Ο γέρο-Ιακώβ μέτρησε με ικανοποίηση τα δηνάρια που ακούμπησε στη παλάμη του ο ψαράς και κατευθύνθηκε μαζί του στο στάβλο που βρισκόταν ο Νάθαν. Το γαϊδουράκι μας άφησε πρόθυμα να το οδηγήσει ο ψαράς από την τριχιά που ήταν περασμένη στο λαιμό του. Δεν χρειαζόταν πολύ για να μαντέψει την αποστολή του: Είχε συμφωνηθεί να μεταφέρει στην πλάτη του εκείνο τον σιωπηλό άνδρα που στεκόταν παράμερα βυθισμένος στις σκέψεις του. Με ένα πήδημα στο πλάι ο Ξένος βρέθηκε ανεβασμένος στον Νάθαν, που χωρίς να περιμένει κάποιο πρόσταγμα ξεκίνησε. Μια ανηφορική πορεία - για το γαϊδουράκι και τον

αναβάτη του - άρχιζε...

Βέβαια ο Νάθαν δεν συνήθιζε να σκέπτεται, όταν πήγαινε φορτωμένος σε κάποιο αγώι. Άλλωστε, μέχρι εκείνη τη στιγμή, η σύντομη ζωή του δεν ήταν και τόσο άσχημη. Ο γέρο-Ιακώβ ήταν καλός και δεν τον κτυπούσε, το παχνί ήταν πάντα ζεστό, το άχυρο στεγνό και ο σάνος αρκετός. Τον Νάθαν τον προόριζαν συνήθως για ελαφρά φορτία, αφού ήταν ακόμα ένα μικρό πουλάρι. Μια φορά, ήταν ένα σακί σιτάρι για τον μύλο του κυρ-Ζεβεδαίου του μυλωνά, κάποια άλλη, δυο πλίνα δοχεία με λάδι, προορισμένα για το χάνι του τελώνη Ζακχαίου, εκεί στην άκρη της πόλης. Αλλά και ασκία με

Σκίτσο: Στέλιος Τσαπάρας

“Θα έλεγες πως κουβαλώ όλο το βάρος του κόσμου.”

κρασί ανήκαν στα εμπορεύματα, που είχαν μεταφέρει στο παρελθόν οι τρυφερές του πλάτες.

Όμως, αυτή τη φορά τον πλημμύρισε ένα αίσθημα περίεργο, πρωτόγνωρο. Σχεδόν κατάσαρκα στην πλάτη του, χωρίς σαμάρι, μ' ένα μάλλινο υφαντό να τον χωρίζει από τον αναβάτη του, μετέφερε τώρα εκείνον τον Ξένο, στον ανηφορικό δρόμο για τα Ιεροσόλυμα, την Άγια Πόλη. Ο Ξένος, με μάλλον συνηθισμένη σωματική διάπλαση, φαινόταν ανάλαφρος. Παρόλα αυτά ο μικρός Νάθαν ένιωθε την σπονδυλική του στήλη να λυγίζει κάτω από το φορτίο του αναβάτη του: «Θα έλεγες πως κουβαλώ όλο το βάρος του κόσμου», συλλογίστηκε με απορία το μικρό γαϊδουράκι, και με σφιγμένα χείλη αγωνίστηκε να κρατήσει σταθερό τον βηματισμό του στον γλιστερό πλακόστρωτο δρόμο, που οδηγούσε στην πόλη.

Σε άλλη περίπτωση θα βαρυγκωμούσε και θα στύλωνε τα λεπτά μπροστινά του πόδια με δύναμη στο έδαφος, χωρίς να κουνηθεί ούτε μια σπιθαμή. Όπως τότε που κάποιοι σκληρόκαρδοι έμποροι από την Σαμάρεια τον είχαν φορτώσει με δυο βαριά σακιά χοντρό αλάτι και

τον χτυπούσαν με τις βέργες της λυγαριάς. Μόνο που τώρα, χωρίς να ξέρει καν το γιατί, αισθανόταν πως δεν υπήρχε κανένας λόγος για τέτοια πείσματα. Θες το τρυφερό χέρι του Ξένου, πού χάιδευε το κεφαλάκι του ανάμεσα στα μεγάλα μυτερά αυτιά του, θες η ήρεμη βελούδινη φωνή του, καθώς σιγοψιθύριζε Ψαλμούς του Δαβίδ, γέμιζαν την καρδιά του μικρού Νάθαν με μια ανείπωτη γαλήνη, με μια ανεξήγητη καρτερία και υπομονή. Ένωθε πως δεν ήθελε ποτέ να τελειώσει αυτό το ταξίδι, να μη κατέβει ποτέ από πάνω του εκείνος ο Ξένος. Μα πάνω από όλα, ήταν εκείνη η λάμψη, που είχε μαγέψει το γαϊδουράκι, εκείνο το υπερκόσμιο λαμπερό φως, που φώτιζε τα πάντα γύρω του, ένα φως άκτιστο, που λες και κατέβαινε απευθείας απ' του ουρανού τα βάθη για να καλύψει το πρόσωπο του Ξένου και -για όσους έβλεπαν με τα μάτια της καρδιάς- ολάκερη την Πλάση γύρω.

Κι όπως άκουγε τις οπλές του να ηχούν ρυθμικά στο πλακόστρωτο, άρχισε άθελά του να θυμάται - χωρίς να ξέρει το γιατί - την διήγηση της μητέρας του για το Βρέφος του

Φωτός και της Γαλήνης, που τόσες φορές του είχε επαναλάβει τις ατέλειωτες χειμωνιάτικες νύχτες.

«Ήταν εκείνη την παγωμένη νυχτιά στη Βηθλεέμ», συνήθιζε να αρχίζει την διήγησή της η μητέρα του Νάθαν, «όταν άνοιξε ξαφνικά στα άγρια μεσάνυχτα η ξύλινη πόρτα του στάβλου. Όλα τα ζώα ένιωσαν την παγωμένη ανάσα του αέρα και στριμώχτηκαν ακόμα πιο κοντά, χαρίζοντας το ένα στο άλλο την ζεστασιά του. Ανάμεσά τους, μικρό γαϊδουράκι τότε κι αυτή, η μητέρα του. Στην αστροφεγγιά που χάριζε χλωμό το φως της, διαγράφονταν στην ανοιχτή πόρτα οι σκιές από ένα νεαρό ζευγάρι ανθρώπων. Φαίνονταν νά 'ναι κατάκοποι, από ταξίδι μακρινό. Η γυναίκα ταλαιπωρημένη και χλωμή, με ένα γλυκό πρόσωπο συσπασμένο από τους πόνους της γέννας, που κοντοζύγωνε. Ο άνδρας ανήσυχος, ταραγμένος, με μέτωπο αυλακωμένο από τις ρυτίδες που χαράζει η έγνοια κι η αγωνία. Τόπο ζητούσαν να ξεποστάσουν, να αναπαυθούν. Μια γωνιά για να ξαπλώσει η νεαρή γυναίκα το κουρασμένο σώμα της, να ακουμπήσει το νεογέννητο, μιας και η ώρα της γέννας κόντευε. Οι κοφτές ανάσες της γυναίκας ακούγονταν όλο και πιο σύντομες, όλο και πιο βαθιές. Όλα έδειχναν πως τα ζώα θα 'πρεπε να μοιραστούν το παχνί τους με ένα ακόμα ένοικο. Και πραγματικά: Σαν από ένα έντοικτο αρχέγονο τα ζώα τραβήχτηκαν σε μια γωνιά, ναι στα αλήθεια, το γαϊδουράκι, το βόδι και τα πρόβατα έκαναν τόπο για το νεογέννητο και την βασανισμένη μητέρα του. Κι αυτή, κάνοντας στρώμα τα άχυρα και τα ξερόχορτα του παχνιού, έστρωσε καταγής τον λευκό της μάλλινο μανδύα και με

ότι κουρέλια της είχαν απομείνει, τύλιξε στοργικά το γυμνό κορμάκι του Βρέφους. Για τα ζώα το γεγονός της γέννησης ενός ανθρώπου ανάμεσα τους ήταν κάτι το εντυπωσιακό. Έτσι ασυναίσθητα σχημάτισαν ένα κύκλο γύρω από την θέση, που είχε ετοιμάσει η ετοιμόγεννη. Εκείνη τη στιγμή της γέννας τα ζώα έδειξαν την συμπόνια τους, πλησίασαν και έσκυψαν με τα κεφαλάκια τους να δουν το νεογέννητο της φάτνης και

Νάθαν άρχισε να τρικλίζει κάτω από το δυνατό ανοιξιάτικο ήλιο. Τι τον έκανε να θυμηθεί αυτή την ιστορία, τώρα; Ποια σχέση μπορούσε να έχει εκείνο το Βρέφος της Βηθλεέμ με αυτόν τον Ξένο της Ιερουσαλήμ; Ανεξήγητο συναίσθημα. Κι όμως, το ίδιο αίσθημα Γαλήνης, το ίδιο άπλετο Φως, η ίδια τρυφερότητα του χεριού που ακουμπούσε όλη την ώρα στο κεφαλάκι του Νάθαν. Ναι, δεν έκανε λάθος! Στα βάθνη της ύπαρξής του

και με δοξολογούν, αύριο θα με μισούν και θα φωνάζουν «σταυρώστε τον». Μην φοβάσαι, όπως δεν φοβήθηκε και η μανούλα σου τις άγριες φωνές των στρατιωτών του Ηρώδη, που με καταδίωκαν, όταν αυτή με φυγάδευε στην Αίγυπτο». «Τον Πόνο τον διαδέχεται η Χαρά και τον Σταυρό η Ανάσταση. Μην φοβάσαι!»...

Τι λόγια παράξενα ήταν αυτά που άκουγε; Και πώς ο Ξένος γνώριζε το όνομά του; Κι αυτό πάλι, με την φυγή

Όλα του φαίνονταν απειλητικά. Μα η βελούδινη φωνή του αναβάτη του, που έσκυψε τρυφερά από πάνω του, το ησύχασε. «Μην φοβάσαι, Νάθαν», του έλεγε. «Σήμερα με αγαπούν και με δοξολογούν, αύριο θα με μισούν και θα φωνάζουν «σταυρώστε τον».

να το ζεστάνουν με τα χνώτα τους. Τι όμορφο βρέφος ήταν! Τι γαλήνιο πρόσωπο που είχε! Κι εκείνο το διάχυτο φως, το υπερκόσμιο, τι ανείπωτη λαμπρότητα! Όλη η σπηλιά έλαμψε με μιας, λες και την είχαν φωτίσει ξαφνικά χιλιάδες ήλιοι», διηγόταν η μητέρα του Νάθαν. «Ήταν μια ασύγκριτη, ανεπανάληπτη εμπειρία για όλη τη φύση όλα τα ζώα είχαν νιώσει θαρρείς κάποιο σωτήριο γεγονός και το πρόσωπο του θείου Βρέφους είχε σφραγίσει για πάντα την καρδιά και τη μνήμη τους, το βίωμα της θείας γέννησης είχε ποτίσει και το τελευταίο τους κύτταρο».

Ένα δάκρυ, θυμάται, είχε γεμίσει τότε τα όμορφα καστανά μάτια της μητέρας του κι είχε γίνει σταγόνα μαργαριτάρι που στάθηκε στην άκρη του βλέφαρου της, σαν αισθάνθηκε το μικρό χεράκι του απροστάτευτου Βρέφους να της χαϊδεύει την μουσούδα, σαν να ήθελε να πει το δικό του ευχαριστώ για την ζεστασιά που του πρόσφερε...

Απορροφημένος στις σκέψεις που του δημιούργησε η ανάμνηση από τη διήγηση της μητέρας του, ο μικρός

ένιωθε, πως δεν μπορούσε να κάνει λάθος. Ο Ξένος της Ιερουσαλήμ και το Βρέφος της Βηθλεέμ είχαν με βεβαιότητα κάτι κοινό μεταξύ τους. Το ένστικτο των ζώων, η αγνή και ταπεινή φύση δεν έκανε λάθος!

Ο Νάθαν με τον αναβάτη του έφτασαν τώρα στην Άγια Πόλη. Πέρασαν την μεγάλη Πύλη και τράβηξαν τον δρόμο για την αγορά. Μα τι ήταν αυτό που αντίκριζαν τα μάτια του; Πανηγύρι χαράς! Οι άνθρωποι, πλήθος αμέτρητο και ασυγκράτητο, είχαν ξεχυθεί στους δρόμους να προϋπαντήσουν την μικρή συντροφιά. Με χαρούμενες φωνές κι αλαλαγμούς περικύκλωσαν το γαϊδουράκι και τον αναβάτη του, ενώ ανέμιζαν στα χέρια τους κλαδιά από φοινικόδεντρα και βάγια. «Ωσαννά, ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου», ακούγονταν κραυγές χαράς από κάθε στόμα. Το γαϊδουράκι μας στην αρχή τρόμαξε. Στύλωσε τα μυτερά αυτιά του προς τα μπρος κι αφουγκράστηκε τις ιαχές του πλήθους. Όλα του φαίνονταν απειλητικά. Μα η βελούδινη φωνή του αναβάτη του, που έσκυψε τρυφερά από πάνω του, το ησύχασε. «Μην φοβάσαι, Νάθαν», του έλεγε. «Σήμερα με αγαπούν

στην έρημο της Αιγύπτου; Ποιος θα μπορούσε να του το έχει πει; Τώρα ο Νάθαν ήταν πια σίγουρος για την ταυτότητα του αναβάτη του. Τι μικρός που ήταν ο κόσμος λοιπόν, σκέφτηκε. Εκείνος, για τον οποίον η μανούλα του είχε πει, πως είχαν έλθει σοφοί και βασιλιάδες να τον προσκυνήσουν σαν μεγάλο του Κόσμου Βασιλιά, έμπαινε σήμερα θριαμβευτής και με βασιλικές τιμές στην Ιερουσαλήμ, κι αυτός, ο μικρός Νάθαν το γαϊδουράκι, είχε την τιμή, να Τον κουβαλά στη πλάτη του!

Στη σκέψη αυτή ο Νάθαν σήκωσε περήφανα το κεφάλι του, τέντωσε αποφασιστικά τα μεγάλα του αυτιά και προχώρησε με βήμα θριαμβευτικό ανάμεσα στο πλήθος που ζητωκραύγαζε.

Έτσι έφτασαν στην αγορά. Εδώ όμως τελειωνε και το αγώι. Ούτε που το κατάλαβε ο μικρός Νάθαν για τότε τα ξετρελαμένα πλήθη σήκωσαν και πήραν στον ώμο τους τον δικό του Ξένο, που γρήγορα χάθηκε στην αγκαλιά τους. «Τι κρίμα», συλλογίστηκε ο Νάθαν. Σε μια στιγμή είχε ξεχάσει τον κόπο της πορείας και το αβάσταχτο βάρος του φορτίου. Ένας γλυκός πόνος γέμιζε την καρδιά του.

Πόσο θα 'θελε να ξανασυναντήσει τον Ξένο! Πολύ αργά. Το τράβηγμα της τριχιάς στο λαιμό του τον γύρισε βίαια πίσω στην πραγματικότητα. Κάποιο νέο αγώι περίμενε..

Όταν μετά από λίγες μέρες το γαϊδουράκι Νάθαν τραβούσε - στο νέο του αγώι - για το πλακόστρωτο του Γολγοθά, φορτωμένο με ένα βαρύ καλάθι γεμάτο καρφιά και σφυριά, δεν μπορούσε ποτέ να πιστέψει πως θα συναντούσε και πάλι τον αγαπημένο του Ξένο.

Μα τι τραγικό θέαμα αντίκριζαν τώρα τα μεγάλα καστανά μάτια του! Που ήταν το κάλλος, η ομορφιά και η αρχοντιά του χτεσινού αναβάτη; Τα λινά του ρούχα ξεσκισμένα και στους ώμους του ριγμένη μια κόκκινη ματωμένη χλαμύδα, τα μεγάλα τρυφερά χέρια του δεμένα σφιχτά με ένα δερμάτινο λουρί και το φαρδύ του μέτωπο γδαρμένο από ένα αγκάθιο στεφάνι, μπηγμένο με βία στο

Νάθαν, παρακολουθούσε άθελά του τις σκηνές της βαρβαρότητας που ξετυλίγονταν μπροστά στα μάτια του και η αγνή του καρδιά δεν έβρισκε εξήγηση για την σκληρότητα των ανθρώπων. Γύρισε το κεφάλι του να μη βλέπει. Και ξαφνικά ένιωσε τη ματιά του να διασταυρώνεται με αυτή του Εσταυρωμένου. Ναι, ήταν βέβαιο, ο Ξένος τον είχε αναγνωρίσει! Το γαϊδουράκι αισθάνθηκε το βελούδινο βλέμμα Του να το χαϊδεύει τρυφερά, παρ' όλο τον πόνο που σίγουρα θα υπέφερε. Είδε τα χείλη του αγαπημένου του Ξένου, να κινούνται αδύναμα, σαν κάτι να του ψιθύριζαν. Του φάνηκε πως έλεγε «Αφησέ τους, συγχώρα τους, πατέρα μου, δεν γνωρίζουν τι κάνουν».

Ο Νάθαν δεν ήταν σίγουρος, αν άκουσε σωστά. Στο στήθος του οι παλμοί της καρδιάς του δυνάμωσαν από την οργή, σαν τα κύματα της θάλασσας που τ'άπιασε ο απότομος βοριάς. Αναστέναξε κι ένιωσε πως

θησυχάζει, «τον Πόνο διαδέχεται η Χαρά και τον Σταυρό η Ανάσταση. Μη φοβάσαι και μην απελπίζεσαι!...»

Κι έγινε μεμιάς το δάκρυ εκείνο, το δάκρυ της Χαρμολύπης, το δάκρυ μιας χαράς ελπιδοφόρας, που διαδέχεται τον πόνο, μιας Αναστάσιμης Χαράς που έρχεται και διώχνει την θλίψη του Σταυρού.

Από εκείνη την στιγμή - λένε τα παλιά βιβλία - όλοι οι απόγονοι του Νάθαν, του μικρού πουλαριού κάτω από τον Σταυρό, έχουν για μόνιμο στολίδι τους μια μαργαριταρένια σταγόνα από το δάκρυ της Χαρμολύπης στα όμορφα καστανά μάτια τους. Κι εκείνο το σημάδι του σταυρού στην πλάτη, από τους ώμους μέχρι την ουρά.

Λένε πως σχηματίστηκε από την σκιά του Σταυρού, που έριξε επάνω του το φως της αστραπής, την ώρα που τα πικραμένα χείλη του τόσο γνώριμου κι αγαπημένου Ξένου

Άν τα ανακαλύψετε όλα αυτά, σίγουρα είστε τυχεροί, αφού θα έχετε συναντήσει κάποιον απόγονο του μικρού Νάθαν, που για λίγες μόνο ώρες πήρε στους ώμους του το βάρος όλου του Κόσμου και το απόθεσε στον Σταυρό...

κεφάλι του. Μόνο εκείνο το πρόσωπο, το Πρόσωπό Του, έμενε πάντα τόσο γαλνίνο, τόσο φωτεινό.

Το πλήθος που χτες Τον υποδεχόταν με τιμές βασιλικές, ανέβαζε τώρα τον Ξένο σαν κοινό εγκληματία στον Σταυρό! Το γαϊδουράκι Νάθαν ένιωσε το αίμα του να παγώνει στις φλέβες του και την καρδιά του να σταματά από του πόνου το ασήκωτο βάρος. Κι ας είχαν πάρει από επάνω του το καλάθι με τα καρφιά και τα σφυριά, ποιος ξέρει για ποιόν προορισμένα...

Στην κορφή του λόφου είχαν από νωρίς στηθεί οι τρεις σταυροί. Στη βάση τους, ένα πλήθος αργόσχολων περιεργων τριγύριζε και περιγελούσε τους μελλοθάνατους. Σε κάποιο παλούκι δεμένος, ο μικρός

στέναζε μαζί του η φύση ολόκληρη για τα βάσανα του Αθώου. Ήταν όμως ανώφελο. Το γαϊδουράκι μας ήταν ανήμπορο μπροστά στην ανθρώπινη κακία και όσο και να το λαχταρούσε, δεν ήξερε τι θα μπορούσε να κάνει για να βοηθήσει Εκείνον, αυτό, ένα τόσο ασήμαντο πουλαράκι.

Και ξάφνου είδε τον ουρανό μεσημεριάτικα να σκοτεινιάζει και τη γη να σείεται συθέμελα. Μια αστραπή ξέσχιζε το στερέωμα και φάνηκε να καρφώνεται με βία στην βάση του Σταυρού. Τότε έγινε η οδύνη του λυγμός κι ένα μεγάλο δάκρυ γέμισε τα όμορφα καστανά του μάτια και στάθηκε σαν σταγόνα μαργαριτάρι στην άκρη των βλεφάρων. «Μη φοβάσαι», άκουσε πάλι μέσα του την γλυκιά φωνή του Ξένου να τον κα-

ψέλλιζαν: «Τετέλεσται».

Αν συναντήσετε ποτέ στο δρόμο σας κάποιο γαϊδουράκι, κοιτάξε προσεκτικά στα μάτια του να δείτε, αν υπάρχει το μαργαριταρένιο δάκρυ της Χαρμολύπης και αν στην πλάτη του έχει χαραγμένο το σύμβολο του Σταυρού.

Άν τα ανακαλύψετε όλα αυτά, σίγουρα είστε τυχεροί, αφού θα έχετε συναντήσει κάποιον απόγονο του μικρού Νάθαν, που για λίγες μόνο ώρες πήρε στους ώμους του το βάρος όλου του Κόσμου και το απόθεσε στον Σταυρό...

Επιμέλεια

Τέρτιος (Γ.Β.)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Δύο Θεσσαλονικεῖς διαφωτίζουν τους Σλάβους

Αποστολή: *ό,τιδήποτε αποστέλλεται, ομάδα ή σύνολο ανθρώπων, με στόχο την επιτέλεση/εκπλήρωση ενός συγκεκριμένου σκοπού.*

Ιεραποστολή: *η αποστολή κληρικών ή και λαϊκών σε μη χριστιανικές χώρες με σκοπό την διάδοση της χριστιανικής πίστης.*

- ▶ Το ιεραποστολικό πρόσωπο της χριστιανικής θρησκείας έχει δύο ιστορικές όψεις, μια δυτική και μία ανατολική. Ως κατεξοχήν παράδειγμα ανατολικής ιεραποστολής προσφέρονται οι αδελφοί και φωτιστές Κύριλλος και Μεθόδιος.
- ▶ Οι δύο αδελφοί **Κωνσταντίνος** και **Μεθόδιος** γεννήθηκαν στην **Θεσσαλονίκη** τα έτη **815** και **826 ή 827** αντίστοιχα. Η τελευταία, φάρος της Μακεδονίας και επίκεντρο πολιτικών και εκκλησιαστικών γεγονότων, αποτέλεσε την τροφή των ονείρων τους. Γόνοι εξέχουσας οικογένειας, οι δύο νεαροί Θεσσαλονικεῖς έρχονταν συχνά σε επαφή με προσωπικότητες υψηλού κοινωνικού και στρατιωτικού κύρους, με αποτέλεσμα να διαμορφώσουν ένα ιδανικό πνευματικό υπόβαθρο.
- ▶ Μέσα από την συνεχή μελέτη πατερικών κειμένων και τις κλασσικές σπουδές που έλαβαν οι δύο αδελφοί γρήγορα οδηγήθηκαν στην κατάληψη νευραλγικών θέσεων στην Βυζαντινή εξουσία. Ο **Μεθόδιος** διορίστηκε άμεσα **διοικητής μιας Σλαβικής αρχοντίας**, μπαίνοντας με αυτόν τον τρόπο στην διαδικασία να λάβει γνώση της Σλαβικής κουλτούρας. Η τοποθέτηση του Μεθοδίου στην θέση αυτή στην πραγματικότητα αποτελούσε μια μεθοδευμένη κίνηση μελλοντικού σχεδιασμού. Από την άλλη πλευρά ο **Κωνσταντίνος**, μη όντας ιδιαίτερα φιλόδοξος, σύντομα αποτραβήχτηκε από την εξουσία και απομονώθηκε στην **Ι.Μ Κλειδίου** στο **Βόσπορο**.
- ▶ Λίγο αργότερα, ο οικουμενικός χαρακτήρας του Βυζαντίου επέβαλε την διάδοση της χριστιανικής πίστης στα «βάρβαρα» φύλα εντός και εκτός της αυτοκρατορίας. Ο Κωνσταντίνος δεν σταματά να επενδύει με γνώσεις ενώ ο Μεθόδιος, έχοντας εγκαταλείψει την θέση εξουσίας που κατείχε, αποσύρεται μαζί με τον αδελφό του σε ένα από τα μεγαλύτερα μοναστικά κέντρα, τον **Όλυμπο της Βιθυνίας**.
- ▶ Το επόμενο βήμα των δύο αδελφών προβλέπεται δυσκολότερο. Ο αυτοκράτορας **Μιχαήλ ο Γ' (842-867μ.Χ)** καλεί τον Κωνσταντίνο και τού αναθέτει μια δύσκολη και απαιτητική αποστολή που αφορούσε το Χαζαρικό κράτος. Η χώρα των Χαζάρων αντιμετώπιζε σοβαρά εχθρικά σχέδια επιβολής πολιτικών και θρησκευτικών αλλαγών από Εβραίους και Άραβες. Η αποστολή στέφεται με επιτυχία εφόσον **διακόσιοι** Χαζάροι βαπτίζονται Χριστιανοί. Τα αποτελέσματα και οι καρποί των προσπάθειών τους υποδηλώνουν την συνεχή εργασία και έρευνα των δύο αδελφών η οποία πλαισιώνεται από μία θερμή φιλολογική και θεολογική προετοιμασία προς αντίκρουση των θέσεων των ετερόδοξων και αναγνώριση του ιερού τους καθήκοντος.
- ▶ Στο διάστημα που ακολουθεί ο **Κωνσταντίνος** παραμένει στην Βασιλεύουσα ενώ ο **Μεθόδιος** αναλαμβάνει την καθηγουμένη της σταυροπηγιακής **Μ.Πολυχρονίου**.
- ▶ Το **862**, ο **Ραστισλάβ**, ηγέτης του Μοραβικού κράτους, στέλνει μια επιστολή προς τον Μιχαήλ τον Γ', με την οποία αναγνώριζε ως πρόβλημα την έλλειψη μόρφωσης και παιδείας του λαού του. Η αυτοκρατορική επιλογή δεν άργησε να αναδείξει τον **Κωνσταντίνο** ως αδιαφιλονίκητο ηγέτη της αποστολής. Ο τρόπος με τον οποίο λειτούργησε το δίδυμο του Κωνσταντίνου και του Μεθοδίου ήταν ο παράγοντας εκείνος που επέδρασε καταλυτικά για την επιτυχία αυτής της πολύπλευρης και απαιτητικής αποστολής. **Η εναρμόνιος συνεργασία τους δεν οφειλόταν μόνο στον ισχυρό συγγενικό τους δεσμό και**

τις κοινές γενετικές, κοινωνικές και μορφωτικές καταβολές αλλά κυρίως στο κοινό όραμα, που τους κρατούσε προσπλωμένους στους υψιτενείς στόχους της αποστολής.

- ▶ «Ο βυζαντινός αετός ήταν έτοιμος να πετάξει πάνω από τα σλαβικά εδάφη έχοντας δύο πολύ δυνατές και συγχρονισμένες φτερούγες». Οι χαρισματικοί ιεραπόστολοι δεν ενδιαφέρονταν απλώς για μία επιδερμική μεταφύτευση της ορθόδοξης πίστης στα σλαβικά φύλα αλλά για τη μεταστοιχείωση του ιστορικού τους προσανατολισμού στην οικοδόμηση μιας χριστιανικής κοινωνίας. Με γνώμονα την αποφυγή συγκρούσεων, οι φωτιστές των Σλάβων παράλληλα ερευνούν λαογραφικά, θρησκευτικά, φιλολογικά, γλωσσολογικά και ιστορικά ζητήματα.
- ▶ Στα μέσα του 863 η αποστολή καταφθάνει στην **Μοραβία**. Η κατάργηση του λατινικού τυπικού, η κατάργηση της χρήσης της λατινικής γλώσσας στις ακολουθίες και η διδασκαλία της νέας γλώσσας σε επιλεγμένους Σλάβους μαθητές αποτελούν τις πρώτες ενέργειες των Αγίων. Η διάδοση και επικράτηση της νέας γλώσσας στον εκκλησιαστικό ετήσιο κύκλο ήταν το κύριο μέλημα του Κωνσταντίνου ενώ τη διδασκαλία της είχε αναλάβει ο Μεθόδιος. **Εκτός από την ενασχόληση των δύο αδελφών με την εξακρίβωση λαθών και την διόρθωση μεταφράσεων, καθοριστικό ρόλο στο έργο τους διατέλεσε η ευρηματική δημιουργία μιας λόγιας σλαβικής γλώσσας, ικανής να αποδώσει τα υψηλά πνευματικά νοήματα του Χριστιανισμού και να καταστήσει τους Σλάβους κοινωνούς των πολιτισμικών αγαθών του Βυζαντίου.**
- ▶ Το ζήτημα της γλώσσας και της μετάφρασης των λειτουργικών κειμένων στην σλαβική δημιούργησε πλήθος αντιδράσεων στον γερμανικό κλήρο, που υπεράσπιζε με κάθε τρόπο την θεωρία της «τριγλωσσίας», σύμφωνα με την οποία το όνομα του Θεού μπορεί να δοξάζεται μόνο σε τρεις γλώσσες: στην εβραϊκή, στην ελληνική και την λατινική. Σ'αυτές τις τρεις γλώσσες είχε γραφεί η επιγραφή στον Σταυρό του Κυρίου. Οι αντιδράσεις αντιμετωπίστηκαν με αποτελεσματικότητα από τους Μακεδόνες αδελφούς ενώ πολύ σύντομα πλήθος μαθητών και κληρικών αντικατέστησε τον Φραγκικό κλήρο, και οι πρώτοι Σλάβοι μαθητές καθίσταντο πλέον έτοιμοι να μεταλαμπαδεύσουν στις επόμενες γενεές την παιδεία και την πνευματική κληρονομιά των Βυζαντινών.
- ▶ Η διπλωματική ευστροφία του **Κωνσταντίνου** τον οδήγησε στην απόφαση να μην επιστρέψει στην Κωνσταντινούπολη μετά την κορύφωση της επιτυχίας της αποστολής στην **Μεγάλη Μοραβία** αλλά να διασχίσει την **Παννονία** και να κατευθυνθεί προς την **Βενετία** και την **Αγία Έδρα**.
- ▶ Η παρουσία του στην **Βενετία** και την **Ρώμη** μονοπώλησε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των ανθρώπων και πλήθος κόσμου συνέρρεε καθημερινά για να τον συναντήσει. Ο **Κωνσταντίνος** εστίασε στην δημιουργία της σλαβικής γραφής και γλώσσας και κίνησε το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης, ώστε το ζήτημα να λάβει μεγάλη διάσταση στους κόλπους της Δυτικής Εκκλησίας.
- ▶ Καταλήγοντας, το τέλος ενός τόσο σκληρού αγώνα δεν θα μπορούσε να χαραχθεί από ανθρώπινο χέρι. Ο **Κωνσταντίνος** είχε εξαντλήσει τις δυνάμεις του από την αδιάλειπτη εργασία του για την επιτυχία της αποστολής. **Παρέδωσε το πνεύμα του σε ελληνικό μοναστήρι της Ρώμης, αφού πρώτα εκάρη μοναχός και έλαβε το όνομα «Κύριλλος».** Το χριστιανικό διαφωτιστικό και αποστολικό έργο συνεχίζει ο μεγαλύτερός αδελφός του Κυρίλλου, Μεθόδιος, ο οποίος απεβίωσε στις 6 Απριλίου 885, ως επίσκοπος Μοραβίας.
- ▶ Η αρχική δίψα του Κυρίλλου και του Μεθοδίου για την επιτυχία της αποστολής μετουσιώθηκε σε μια ιερή μέθη από τη δρόσο του θείου έρωτα που ευλόγησε όλη τους την ύπαρξη με το δώρο της θυσιαστικής αγάπης του ποιμένα προς τον ποίμνιο. Εκδαπανώντας όλο τους το «είναι» οι δύο φωτιστές κατάφεραν να μεταλαμπαδεύσουν σε Σλάβους και Έλληνες την φλόγα της ευσέβειας και του ιερού ζήλου. Ας έχουμε τις πρεσβείες τους.

Επιμέλεια

Ανδρομάχη Στούμπου

Φοιτ. Παιδαγωγικού Τμήματος - Δημοτικής Εκπαίδευσης Αθηνών

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Ταχιάου Α.-Α., "Κύριλλος και Μεθόδιος, οι εκ Θεσσαλονίκης", εκδ. Ρέκος ΕΠΕ
 Νιχωρίτη, Κ., "Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος", εκδ. Σταμούλης
 Σαρδελή, Κ., "Κύριλλος και Μεθόδιος... και εγένετο φως", εκδ. Αστέρος.
 Φερούση Δ., Κύριλλος και Μεθόδιος, Αθήνα 1985.

Συμβαίνουν...

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΤΟΜΗ

Με μεγάλη πλειοψηφία (78 ψήφους υπέρ, 13 κατά και 15 αποχές) το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε απόφαση με την οποία κάλεσε τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα εναντίον των «παραβιάσεων της σωματικής ακεραιότητας των παιδιών». Το Συμβούλιο ζητά να «καταδικασθούν δημόσια οι πιο επιβλαβείς πρακτικές, όπως οι ακρωτηριασμοί των γυναικείων γεννητικών οργάνων, και να θεσπισθεί νομοθεσία που να τις απαγορεύει, καθώς και να «προσδιοριστούν με σαφήνεια ιατρικές, υγειονομικές και άλλες προϋποθέσεις, οι οποίες θα πρέπει να γίνονται σεβαστές όταν πρόκειται για πρακτικές που είναι σήμερα ευρέως διαδεδομένες σε ορισμένες θρησκευτικές κοινότητες, όπως η μη ιατρικά δικαιολογημένη περιτομή νεαρών αγοριών». Αντιδρώντας το Ισραήλ εξέδωσε ανακοίνωση δια του Υπουργείου Εξωτερικών με την οποία «... καλεί το Συμβούλιο να αναθεωρήσει αμέσως αυτή την απόφαση».

Η ΑΡΝΗΣΗ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΕΣ...

Πριν κάποιους μήνες, η Δημοκρατία της Σλοβακίας αποφάσισε να εκδώσει νόμισμα των 2 ευρώ, με την παράσταση των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, με φωτοστέφανο, το Σταυρό και το ιερό Ευαγγέλιο. Η πρόταση, στα πλαίσια των διαδικασιών του Eurogroup, υπεβλήθη προς έγκριση στην Επιτροπή της Ε.Ε. Ωστόσο, η απάντηση προς τη Σλοβακική Κυβέρνηση ήταν αρνητική, καθώς «ορισμένα κράτη αντιτίθενται λόγω θρησκευτικής ουδετερότητας» στην εν λόγω παράσταση των ισαποστόλων με φωτοστέφανο. Σημειωτέον ότι για το Σταυρό και το Ευαγγέλιο δεν υπήρχε αντίδραση γιατί ήδη αναπαρίστανται στα κοινά κέρματα του 1 και 2 ευρώ της Σλοβακίας. Το δυσάρεστο είναι ότι η αντίδραση για την υλοποίηση προήλθε από τη Γαλλία και... την Ελλάδα!

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ π. ΑΝΑΡΓΥΡΟ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟ

Σε κλίμα συγκίνησης πραγματοποιήθηκε στα Εκπαιδευτήρια Ράπτου, στη Λάρισα εκδήλωση μνήμης και τιμής στον πολυσέβαστο Αρχιμανδρίτη, Ιεροκήρυκα και Προϊστάμενο της Αδελφότητας «Ζωή», π. Ανάργυρο Σταματόπουλο. Στα πλαίσια της εκδήλωσης έγινε και η παρουσίαση του τόμου που αφιερώθηκε στον μακαριστό π. Ανάργυρο. Στην εκδήλωση παρέστησαν και μίλησαν για το πρόσωπο του μεταστάντος Κληρικού οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Σταγών και Μετεώρων κ. Σεραφείμ, Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος, Πενταπόλεως κ. Ιγνάτιος και ο οικείος Μητροπολίτης Λαρίσης και Τυρνάβου κ. Ιγνάτιος. Ακόμη πολλοί πατέρες και πλήθος πνευματικών του παιδιών με πρωτεργάτες αυτής της αφιερωματικής βραδιάς τον παλιό Θεολόγο κ. Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο και την ακούραστη και λίαν αγαπητή στους Λαρισαίους δεσποινίδα Μαίρη Ράπτου.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΔΕΚΑΔΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ

Ο Ριάντ Χαντάντ, Πρόεδρος της Συρίας στη Ρωσία, έδωσε στη δημοσιότητα τα στοιχεία αυτά σε συνεδρία στην Κρατική Δούμα της Διακοινοβουλευτικής Ομάδας για την υπεράσπιση των χριστιανικών αξιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, πάνω από 60 εκκλησίες και μοναστήρια έχουν καταστρέψει οι φανατικοί μουσουλμάνοι εξτρεμιστές στη Συρία, ενώ τουλάχιστον 70.000 ορθόδοξοι χριστιανοί της Χομς και περισσότεροι από τους μισούς χριστιανούς του Χαλεπίου έχουν εγκαταλείψει τις κατοικίες τους.

ΣΤΟ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ» ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ «MARIE CURIE»

Η ομάδα του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» απέσπασε φέτος το διεθνούς κύρους βραβείο «Marie Curie Award». για την πρωτότυπη ερευνητική εργασία της στον τομέα των πεπτιδικών ραδιοφαρμάκων (ραδιοπεπτιδίων), η οποία βρίσκει εφαρμογές στη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου. Το «Marie Curie Award» απονέμεται κάθε χρόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση Πυρηνικής Ιατρικής στην καλύτερη επιστημονική ερευνητική εργασία, που παρουσιάζεται στο ετήσιο συνέδριό της.

ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΟΥΓΓΡΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Σε μια περίοδο που η Ευρώπη αναζητά την ταυτότητά της, αξίζει να θυμηθούμε την ομιλία του Ούγγρου Πρωθυπουργού, στις 17-11-2012, στη Διάσκεψη «Ελπίδα και η Χριστιανική Αντιμετώπιση της Κρίσης», που έλαβε χώρα στη Μαδρίτη της Ισπανίας και στο Πανεπιστήμιο του Αγ. Παύλου, ο κ. Βίκτωρ Ούρμπαν, Πρωθυπουργός της Ουγγαρίας τόνισε: «Η πρώτη γραμμή του νέου συντάγματος αρχίζει με τις λέξεις: «Κύριε, ευλόγησε τον ουγγρικό λαό!» Αυτή είναι επίσης η πρώτη γραμμή της εθνικής μας προσευχής. Η πρώτη λέξη του ουγγρικού Συντάγματος είναι ο Θεός. Η Ουγγαρία είναι μια χώρα της οποίας ο πρώτος βασιλιάς, ο οποίος ονομαζόταν Άγιος Στέφανος, κάποιες εκατοντάδες χρόνια πριν, μετά που το πρώτο του παιδί πέθανε και δεν είχε απογόνους, πρόσφερε το στέμμα της Ουγγαρίας στην Παναγία. Βλέπουμε την Ουγγαρία ως μια χώρα που ο πρώτος βασιλιάς μας αφιερώθηκε στην Παναγία. Αυτό είναι ένα σημαντικό γεγονός. Δεν πρόσφερε την φύλαξη του έθνους σε μια ξένη δύναμη,

ή σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, αλλά στη Παρθένο Μαρία. Αυτό αντανακλάται στο Σύνταγμα. Ένας από τους λόγους για τους οποίους αναπτύξαμε ένα σύνταγμα αυτού του είδους ήταν ότι θεωρήσαμε ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε τις ευρωπαϊκές πολιτικές και πνευματικές τάσεις και δυνάμεις που στοχεύουν να απωθήσουν και να υπονομεύσουν τον χριστιανικό πολιτισμό και τις χριστιανικές αξίες. Γνωρίζαμε ότι αυτό θα οδηγήσει σε σύγκρουση. Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις που επιθυμούν να υπονομεύσουν την ισχύ του Χριστιανισμού είναι ισχυρές και καλά οργανωμένες δυνάμεις. ... Μια βασιζόμενη στον χριστιανισμό πολιτική θα ανανεώσει για μια ακόμη φορά την Ευρώπη. Πιστεύουμε σε αυτό που ο Schuman δήλωσε: Η Ευρώπη είτε θα είναι χριστιανική, είτε δεν θα υπάρχει. Και πιστεύουμε ότι εμείς, που ο Θεός έβαλε μέσα σε αυτό τον αγώνα ως ευσυνειδητους φύλακες της Ευρώπης, ως πολιτικοί, έχουμε την ευθύνη να δώσουμε πίσω σε ξεθωριασμένες και κενές αξίες μας την Χριστιανική ηθική σημασία, έτσι ώστε η αλληλεγγύη να μην θεωρείται η ισότητα των συμφερόντων, αλλά, αντίθετα, μια δέσμευση προς το άλλο άτομο και το άλλο πρόσωπο, και έτσι ώστε η προστασία του κτιστού κόσμου να μην είναι απλώς ένα πολιτικό πρόγραμμα ...»

ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

Ξεκινά η διδασκαλία της ποντιακής διαλέκτου στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, με απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων Κωνσταντίνου Γκιουλέκα. Ο Υφυπουργός δήλωσε σχετικά ότι η στήριξη από την Πολιτεία των προγραμμάτων διάσωσης και διάδοσης της ποντιακής διαλέκτου είναι μια «αδήριτη ανάγκη να μεταφέρουμε τη γνώση της γλώσσας των ποντίων προγόνων μας που κατοικούσαν στις νότιες- νοτιανατολικές ακτές της Μαύρης Θάλασσας, ώστε να συνεχίσει να ακούγεται ακόμη στα χείλη των παιδιών μας».

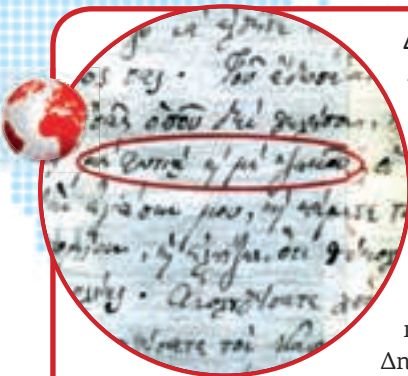
ΜΝΗΜΕΙΟ ΑΘΕΪΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Στις 29 Ιουνίου 2013, εγκαινιάστηκε στην πόλη Σταρκ, στη Φλόριντα των ΗΠΑ, το πρώτο μνημείο Αθεϊσμού. Αποτελείται από έναν πάγκο με ένα βάθρο, στο οποίο είναι χαραγμένα τα λόγια των ιδρυτών της θεωρίας. Όπως είπε ο πρόεδρός τους, το πρώτο πράγμα που εμφανίζεται όταν κάποιος κοιτά το μνημείο, είναι ότι έχει μια πρακτική εφαρμογή. «Οι αθεϊστές είναι ρεαλιστές και υλιστές, γι' αυτό αποφασίσαμε να κάνουμε ένα μνημείο σε μορφή πάγκου», δήλωσε ο ίδιος. Στην τελετή που διοργάνωσαν οι «Αμερικάνοι άθεοι» παρευρέθηκαν περί τα 200 άτομα, προβάλλοντας ότι επιθυμούν αντί για Εκκλησία να χτιστεί νοσοκομείο και συμπληρώνοντας, πάνω στη μαρμάρινη πλάκα, πως πιστεύουν «ότι πρέπει να τελειώσει ο πόλεμος, η πείνα και οι αρρώστιες».

Ευχόμαστε ο Θεός να φωτίσει τους ανθρώπους αυτούς, να Τον συναντήσουν στην επίγεια ζωή τους, ώστε να βρουν αυτά που αναζητούν (και μέσα από αυτά που προτείνουν!), η απουσία των οποίων είναι αποτέλεσμα του χωρισμού από τον Δωτήρα όλων των αγαθών.

ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Δυο ιστορικές επιστολές του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, οι οποίες επρόκειτο να δημοπρατηθούν από τον οίκο Πέτρου Βέργου, περιέρχονται στο ελληνικό κράτος, έπειτα από διαπραγματεύσεις που έγιναν με τους κατόχους των δύο ντοκουμέντων της νεότερης Ιστορίας μας. Οι δυο επιστολές αποκτήθηκαν αντί του ποσού των 4000 ευρώ η καθεμιά. Η πρώτη επιστολή γράφτηκε το 1822, απευθύνεται προς τον Δημητράκη Πλαπούτα και αποδεικνύει, ότι η φράση «φωτιά και τσεκούρι», που έγινε γνωστή από άλλη επιστολή που έγραψε ο Κολοκοτρώνης το 1826, στην πραγματικότητα πρωτογράφηκε τέσσερα χρόνια νωρίτερα. Σ' αυτήν ο Κολοκοτρώνης την επικαλείται στην προσπάθειά του να συνεγείρει τον κόσμο να βοηθήσει στην πολιορκία της Πάτρας. Η δεύτερη επιστολή απευθύνεται προς τους Δημητράκη Πλαπούτα, Γεώργιο Δημητρακόπουλο και Νικόλαο Μπούκουρα, με ημερομηνία 17 Νοεμβρίου 1822 και περιλαμβάνει οδηγίες του Κολοκοτρώνη για τις μελλοντικές κινήσεις τους.

Θέματα Πνευματικής Ζωής

ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ (Α')

1. Έννοιολογικές διασαφίσεις

Ἡ λέξη ἐντολή προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα ἐντέλλομαι ποὺ σημαίνει δι-ατάζω· κατὰ συνέπεια ἔννοια τῆς ἐντολῆς εἶναι ἡ διαταγή, ἡ προ-σταγὴ γιὰ κάτι. Ἐτυμολογικὰ ἡ λέξη σύγκειται ἀπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ τέλος καὶ σημαίνει τὸν πλήρη, τὸν τέλειο, τὸν ἄρτιο ἄνθρωπο. Οἱ ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ δίδονται, ὅπως θὰ δοῦμε, γιὰ τὴν ἀριότητα καὶ τελειότητα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐντολή (ὡς διαταγή) συνδέεται μὲ τὸν νόμο. Ἡ λέξη νόμος χρησιμοποιεῖται καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο – πολιτει-ακὸ καὶ γιὰ τὸν Θεό. Στὴν Π. Διαθήκη ἔχουμε τὴν μερικὴ ἀποκάλυψη τοῦ θείου νόμου στὸν Μωυσῆ μὲ τὶς δέ-κα ἐντολές, ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς ὑπόλοιπες διατάξεις, οἱ ὁποῖες καταγράφηκαν στὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης· Ἐξοδος, Λευιτικὸν καὶ Δευτερονόμιον. Ὁ νό-μος αὐτὸς ὀνομάστηκε καὶ μωσαϊκός, ἐπεὶ δόθηκε στὸν Μωυσῆ καὶ δι' αὐτοῦ στὸν Ἰουδαϊκὸ λαό. Στὴν Κ. Διαθήκη ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἀποκα-λύπτεται πλήρως καὶ τελείως μὲ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Θεανθρώ-που Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2. Εἶδη τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ

Ἡ ἀποκάλυψη (φανέρωση) τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ ἔγινε στοὺς ἀνθρώπους σταδιακά. Στὴν Π. Διαθήκη, ἔνεκα τῆς σκληροκαρδίας τῶν Ἰουδαίων καὶ τῆς κακίας στὴν ὁποία ἦταν ὑποδουλωμένη ἡ ἀνθρωπότητα, ἔχουμε ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ ἀτελεῖς καὶ ἀποτρεπτικὲς τῶν κακῶν πράξεων. Οἱ ἐντολὲς αὐτές, κατὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μας, συμπληρώθηκαν ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ ἔγιναν τέλειες: «οὐκ ἤλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι» (Ματθ. 5: 17). «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις ... ἐγὼ δε λέγω ὑμῖν ...» (Ματθ. 5: 21-22, 27-28). Ἡ διαφορὰ τῶν θείων ἐντολῶν τῆς Π. καὶ τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι ὅτι οἱ πρῶτες ἐστί-αζαν στὴν πράξη τοῦ ἁμαρτήματος καὶ ἀπέτρεπαν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ

τὴν πράξη (ἐξωτερικὴ συμμόρφωση), ἐνῶ οἱ δευτέρες στοχεύουν στὴν ρίζα τοῦ ἁμαρτήματος ποὺ βρίσκεται στὸν νοῦ καὶ στὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων (ἐσωτερικὴ συμμόρφωση). Ἐπὶ πα-ραδείγματι: στὴν Π. Διαθήκη ἀπα-γορεύεται ὁ φόνος (οὐ φονεύσεις) ἢ ἡ μοικεῖα (οὐ μοικεύσεις). Στὴν Κ. Διαθήκη ἡ ἐντολή γίνεται ἐσωτερικὴ· δὲν ἀρκεῖται ὁ Χριστὸς μόνον στὴν μὴ διάπραξη τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἐπιθυμεῖ τὴν ἐκρίζωση τῆς αἰτίας τῆς: «πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει» (Ματθ. 5: 22), «πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ» (Ματθ. 5: 28).

Οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ συγκεκριμε-νοποιήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀπο-στόλους καὶ τοὺς διαδόχους τους Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν θέσπιση τῶν ιερῶν (;) κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοπικὲς καὶ οἰκου-μενικὲς Συνόδους. Ἔτσι, ἐπὶ παρα-δείγματι, ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ ἡ νηστεία γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Τὸ πῶς, πότε καὶ πόσο νὰ νηστεύει ὁ ἄνθρω-πος ἀφέθηκε νὰ καθορίζεται καὶ ἐὰν χρειάζεται νὰ ἀναμορφώνεται ἀνὰ καιροὺς στοὺς ἁγίους Ἀποστόλους καὶ τοὺς διαδόχους τους, τοὺς Ἐπι-σκόπους τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ ἄλλες ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος δια-κρίνει τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὶς δικές του γνώμες καὶ συμβουλές: «ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου» (Α' Κορ. 7: 25), «οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέ-γω» (Β' Κορ. 8: 8). Ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν εὐταξία καὶ τὴν συνοχὴ τοῦ σώματος τῶν πιστῶν χρησιμοποιεῖ τοὺς ἱε-ροὺς κανόνες μὲ πνεῦμα διακρίσεως καὶ φιλανθρωπίας καὶ ἐξατομικεύο-ντάς τους ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς δυνάμεως ἐνὸς ἐκάστου.

3. Χαρακτῆρας τῶν θείων ἐντολῶν

Στὴν Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Παρά-

δοση τῆς Ἐκκλησίας μας οἱ θεῖες ἐντολὲς θεωροῦνται ὡς ὁδηγίες γιὰ τὴν ἀπόκτηση καὶ διατήρηση τῆς πνευματικῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώ-πων. Ὁμοιάζουν μὲ τὶς συμβουλές-παραινέσεις τοῦ ἱατροῦ, τὶς ὁποῖες ἐὰν ἀκολουθήσει ὁ ἀσθενής, θὰ ἀπο-κτήσει καὶ πάλι τὴν ὑγεία του καὶ θὰ μπορέσει νὰ τὴν διατηρήσει.

Στὴν Δυτικὴ Χριστιανισμὸς οἱ ἐντολὲς βιώθηκαν γιὰ αἰῶνες μὲ τὴν νομικὴ τους διάσταση. Ἡ πα-ραβίαση τῶν θείων ἐντολῶν ταυ-τίστηκε μὲ τὴν παραβίαση τῶν ἀνθρωπίνων νόμων καὶ αὐτὸ εἶχε ὡς συνέπεια νὰ ὑφίστανται οἱ πα-ραβάτες ποινές μετὰ τὴν διάπραξη τῶν ἁμαρτημάτων. Ἐὰν οἱ ἄνθρω-ποι δὲν μπορούσαν νὰ ἐκτίσουν - ἱκανοποιήσουν τὶς ποινές τους, τότε ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία κατέφευγε στὴν ἀξιοποίηση τοῦ περισσεύμα-τος τῶν ἀγαθῶν ἔργων τῶν ἁγίων καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐξάλειψε τὴν ὑποχρέωση τῶν μετανοούντων ἀνθρώπων ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν θά-νατό τους μὲ τὴν κακοδοξία περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός.

Οἱ δύο αὐτὲς θεωρήσεις τῶν θείων ἐντολῶν εἶναι ριζικὰ ἀντίθετες με-ταξὺ τους: ἡ μία πλευρὰ βλέπει τὴν ἁμαρτία ὡς ἀσθένεια τῆς ψυχῆς, ποὺ χρειάζεται τὸν καλὸ Σαμαρεῖτη, νὰ τὴν ἐπουλώσει καὶ νὰ ἱατρεύσει τὰ τραύματα ποὺ ἀφήνει στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἄλλη πλευρὰ βλέπει τὴν ἁμαρτία ὡς παρά-βαση τοῦ θείου νόμου καὶ διδάσκει τὴν ἱκανοποίηση τῆς θείας δικαιοσύ-νης μὲ τὴν ἐπιβολὴ κάποιων ποινῶν στὸν ἁμαρτήσαντα ἄνθρωπο. Ἡ πρῶ-τη θεώρηση ἀρκεῖται στὴν μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὴν ἀλλαγὴ ζωῆς, ἡ δευτέρη ἀπαιτεῖ κάποιες πράξεις ὡς ἐξιλέωση τῆς παραβάσεως καὶ ἱκανοποίηση ἐνὸς προσβληθέντος ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας δικαστῆ Θεοῦ.

Επιμέλεια

Ἰ. Κ. Ἀγγελόπουλος

«Ο αγώνας κατά των πειρασμών»

Όταν θα έχω δεθεί ολόκληρος μαζί σου, δεν θα υπάρχει πια για μένα «κόπος και πόνος» και τότε η ζωή μου, γεμάτη από σένα θα γίνει ζωή ζωντανή. Εκείνος που γεμίζεις τον ελαφρώσεις. Μα εγώ δεν είμαι ακόμη γεμάτος από σένα, και είμαι βάρος στον εαυτό μου. Υπάρχουν μέσα μου ακόμη χαρές που θα έπρεπε να με κάνουν να λυπάμαι, και λύπες που θα έπρεπε να μου δίνουν χαρά• και συνεχίζουν να αντιστοιχίζονται και αγνοώ ποιες θα νικήσουν.

Αλίμονό μου, Κύριε, λυπήσου με τον αμαρτωλό! Αλίμονό μου, δες τις πληγές μου, δεν σου τις κρύβω. Είσαι ο γιατρός και είμαι άρρωστος, είσαι ελεήμων κι εγώ είμαι ελεεινός. Μήπως η ζωή του ανθρώπου επάνω στη γη δεν είναι «μια συνεχής δοκιμασία». Ποιος θέλει έγνωις και βάσανα; Δεν μας προστάξεις να τα αγαπάμε, αλλά να τα υπομένουμε. Γιατί να ηδονιζόμαστε με αυτά; Κανείς δεν χαίρεται με τα βάσανά του. Ακόμη και όταν χαίρεται γιατί έδειξε καρτερία, θα προτιμούσε να ήταν αχρείαστη. Στις συμφορές, ποθώ να είμαι καλά. Όταν

Η φωνή των Πατέρων

Αγίου Αυγουστίνου

περνάω καλά, πάλι δεν είμαι καλά, γιατί τρέμω τις συμφορές. Μπορεί να υπάρξει μέση οδός ανάμεσα τους, για να μην είναι η ζωή του ανθρώπου μια δοκιμασία;

Αλίμονο και πάλι αλίμονο στις επίγειες χαρές, γιατί μας κάνουν να φοβόμαστε τις συμφορές, και η ευημερία γεννά τη διαφθορά. Αλίμονο, και πάλι αλίμονο και τρισαλίμονο στις επίγειες συμφορές, γιατί μας κάνουν να επιθυμούμε την ευημερία και γιατί οι συμφορές είναι σκληρές και τσακίζουν την υπομονή. Τι είναι λοιπόν η ζωή του ανθρώπου πάνω στη γη; Τι άλλο από μια αδιάκοπη δοκιμασία;

Μόνη μου ελπίδα είναι το άπειρο έλεος σου. Δώσε ό,τι προστάξεις και πρόσταξε

τητα, σε μας που ξεπέσαμε από τον Ένα στα πολλά. Δεν σε αγαπά αρκετά όποιος μαζί με σένα αγαπά και άλλα πράγματα, αν κι αυτά δεν τα αγαπά εξαιτίας σου. Ω αγάπη, που και αιώνια χωρίς να σβήνεις, ω Θεέ του ελέους, πυρπόλησέ με. Προστάξεις την εγκράτεια: δώσε ό,τι προστάξεις και πρόσταξε ό,τι θες.

Απόσπασμα από τις «Εξομολογήσεις», βιβλίο Χ.

Μετάφραση από τα λατινικά Φραγκίσκου Αμπατζοπούλου, Εκδ. Πατάκη.

Η εγκράτεια συγκολλά τα σκόρπια κομμάτια μας και μας ξαναδίνει τη χαμένη μας ακεραιότητα, σε μας που ξεπέσαμε από τον Ένα στα πολλά. Δεν σε αγαπά αρκετά όποιος μαζί με σένα αγαπά και άλλα πράγματα, αν κι αυτά δεν τα αγαπά εξαιτίας σου.

ό,τι θες. Μας προστάξεις την εγκράτεια. «Γνωρίζω» έλεγε κάποιος «ότι μόνο ο Θεός δίνει τη δύναμη να είμαστε αγνοί, και όποιος το γνωρίζει είναι σοφός». Η εγκράτεια συγκολλά τα σκόρπια κομμάτια μας και μας ξαναδίνει τη χαμένη μας ακεραιό-

Επιμέλεια

Μ. Α.
φοιτ. Ιατρικής
Σχολής Αθηνών

Δραστηριότητες

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Εκκλησιασμός
στο παρεκκλήσιο του Απ. Παύλου
και καλωσόρισμα των πρωτοετών
φοιτητριών

19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Εορτή Έναρξης των εργασιών της Χ.Φ.Ε. για το
ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, με αφιέρωμα στα 80
χρόνια Χ.Φ.Ε.

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

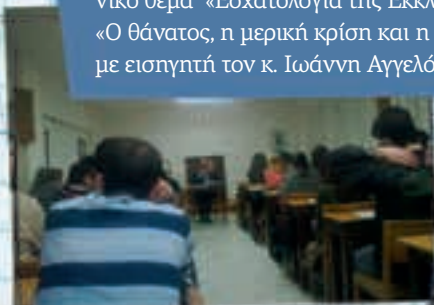
Έναρξη μαθημάτων αιογραφίας για τις φοιτήτριες,
με την αιογράφο Ελευθερία Παλαιού.
Τα μαθήματα είναι δωρεάν και συνεχίζονται κάθε
Παρασκευή 18.00-20.00 στον 5ο όροφο, Καρύτση 14

10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Έναρξη του Θεολογικού Σεμιναρίου με γε-
νικό θέμα «Εσχατολογία της Εκκλησίας» και εισήγηση με θέμα:
«Ο θάνατος, η μερική κρίση και η μέση κατάσταση των ψυχών»
με εισηγητή τον κ. Ιωάννη Αγγελόπουλο, Θεολόγο.

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Συνάντηση των Αρθρογράφων του περιοδικού της
Χ.Φ.Ε. *Παρεμβολή*

16-17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Διήμερη εκδρομή των Φοιτητριών στα Τρίκαλα, τα Μετέωρα και την Κалаμπάκα

19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

«Μια Ολυμπιάδα σε 3 κύκλους». Εκδήλωση της Χ.Φ.Ε. στον Πειραιϊκό Φάρο.

26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

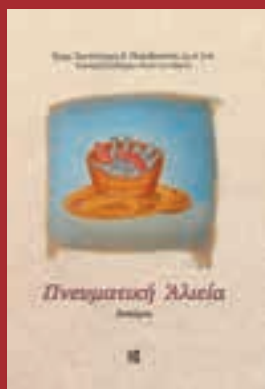
Η Χ.Φ.Δ. και η Χ.Φ.Ε. συνδιοργάνωσαν ομιλία στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας με θέμα «Νέοι και Εκκλησία: Η σύνδεση είναι εφικτή;» και εισηγητή τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γόρτυνος & Μεγαλοπόλεως κ. Ιερεμία.

Στα πλαίσια της ομιλίας πραγματοποιήθηκε εξόρμηση της *Παρεμβολής*.

Έντεχνο

Βιβλίο

"Πνευματική Αθιεία-Δοκίμια" Αρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαθανασίου, εκδ. Παρισιάνου, 2012

Από το Θεό στην κοινωνία, από την κοινωνία στην Ελλάδα, από την Ελλάδα στη Σοφία Σειράχ, από τη Σοφία Σειράχ στους Ψαλμούς του Δαβίδ και από εκεί πάλι πίσω σε ομιλίες για το Θεό.

Καλύτερα, όμως, φανταστείτε την ρόδα ενός ποδηλάτου, όπου στο κέντρο της συγκλίνουν όλες οι ακτίνες. Εκεί στο κέντρο είναι ο Θεός. Άλλη ακτίνα αναφέρεται στην κοινωνία, άλλη στην Ελλάδα, άλλη σε επεξηγήσεις φράσεων από τη Σοφία Σειράχ και άλλη στην ανάλυση κάποιων στίχων των ψαλμών του Δαβίδ. Όλες όμως οι ακτίνες είναι αναφορικές προς τον Κύριο μας και Θεό. Ας πάρουμε μία γύση από κάθε ακτίνα...

Σε κάθε έναν από εμάς, καθώς μεγαλώνουμε και γνωρίζουμε τον κόσμο, δημιουργούνται διάφορα ερωτήματα. Κάποια αφορούν τις σχέσεις με τους γύρω μας, άλλα τον τρόπο που λειτουργεί ο κόσμος-φύση και ορισμένα πιο προσωπικά που ανυψώνονται άνωθεν, «Ανωσχώμεν τας καρδίας». Σε αυτό το καλάθι-βιβλίο έχουν συλλεχθεί πολύτιμες ομιλίες που αφορούν ερω-

τήματα προς το Θεό. Τι είναι ο Θεός; Μάς έχει εγκαταλείψει; Υπάρχει άραγε ή τον δημιουργούμε για να καλύψουμε τις ανασφάλειές μας; Και αν υπάρχει, τότε πώς μας μιλά και εμείς πώς τον ακούμε;

Έστω, λοιπόν, ότι το έμφυτο ερώτημα περί του Θεού έχει λυθεί. Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι είμαστε και όντα υλικά. Οι έννοιες της καθημερινότητας ωσάν μελίσσες μας τριβελίζουν. Η κοινωνία μας κατακλύζεται από πολλά προβλήματα και υπάρχουν και οι εκτός των συνόρων εχθροί που μάς μισούν, μία άποψη με πολλούς ακόλουθους τον τελευταίο καιρό (αδίκως ή όχι, δεν το αναλύουμε). Μα αν το σκεφτούμε καλύτερα, πόσοι από εμάς έχουμε καθίσει να καταγράψουμε τα πραγματικά προβλήματα; Να τα αναλύσουμε αντικειμενικά, να βρούμε τις αιτίες της δημιουργίας τους και να ελέγξουμε τους εαυτούς μας, μήπως φταίμε; Αν διαβάσουμε τη δεύτερη ακτίνα του βιβλίου κοινωνία-Θεός ίσως σκύψουμε το καφάλι από ντροπή και πούμε ταπεινά: «Ἡμαρτον, Κύριε».

Βέβαια, όλα όσα είπαμε και μας απασχολούν δεν είναι κάτι καινούριο και προσωρινό. Ανέκαθεν υπήρχαν προβλήματα, τόσο υλικά όσο και πνευματικά. Μέσα, όμως, σε όλα τα αρνητικά και απαισιόδοξα που μάς περιτριγυρίζουν και τις αμαρτίες που μας χτυπούν ανελέητα, υπάρχει το λιμάνι της

σωτηρίας μας. Το Λιμάνι αυτό λέγεται Κύριος Ιησούς Χριστός. Πώς το αντιλαμβανόμαστε; Ένα πρώτος και πιο άμεσος τρόπος είναι ο κόσμος-φύση γύρω μας. Το μεγαλείο και η σοφία του Θεού ξεδιπλώνεται από άκρη έως άκρη του σύμπαντος, αν είναι δυνατόν να ειπωθεί, και σε κάθε στιγμή της ημέρας μας. Αυτή η Χάρis και η Δύναμη του Θεού, έχει περιγραφεί με θαυμάσιο τρόπο από τον Δαβίδ.

Στα λεγόμενα του Δαβίδ που περιγράφει την φύση ως δημιουργία έρχεται να συμπληρώσει ο Σειράχ, ο οποίος εστιάζει στη σοφία, με την οποία πρέπει να μελετάμε και να κινούμαστε στο κόσμο που μάς δώρισε ο Κύριος. Σκοπός να φτάσουμε να σκεφτόμαστε με την Σοφία του Θεού και πέρα από τα στενά ανθρώπινα πλαίσια που μάς κλείνουν και μας περιορίζουν.

Εν κατακλείδι, το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα απόσταγμα μηνυμάτων για τον σημερινό άνθρωπο, ο οποίος έχει χαθεί μέσα στον κυκλώνα των παθών και τον τυφώνα των αμαρτιών. Μάς δείχνει ένα μικρό μονοπατάκι για να οδηγηθούμε σιγά-σιγά στην Πηγή, όπως οι Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Επιμέλεια

Φιλοθέη Παππά
Μεταπτ. Φοιτ. Σ.Ε.Μ.Φ.Ε. ΕΜΠ

ταινία

«ΛΟΥΚΑΣ» του Όλεγκ Σίτνικ

Συνήθως όταν πηγαίνουμε κινηματογράφο, οι ιστορίες που παρακολουθούμε ή θα είναι φτιαγμένες από τον συγγραφέα, ή θα βασίζονται σε αληθινά γεγονότα...

Πώς θα σας φαινόταν να παρακολουθήσετε μια ταινία με τον βίο ενός Αγίου; Όχι μόνο βασισμένη σε κάποιο σενάριο, αλλά την αληθινή ιστορία της ζωής, του μαρτυρίου ενός σύγχρονου Αγίου;

Όσοι βρεθήκαμε στην βιβλιοπαρουσίαση των νέων βιβλίων του σεβ. Μητροπολίτη Αργολίδας κ. Νεκταρίου, από τις εκδόσεις «Πορφύρα» είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στο β' μέρος της εκδήλωσης την ταινία «Λουκάς» του Όλεγκ Σίτνικ...

Η ομοιότητα του πρωταγωνιστή με τον Αγ. Λουκά, με τις φωτογραφίες και τις εικόνες που έχουμε στη διάθεσή μας, είναι εκπληκτική!

Την αφήγηση την έχει ουσιαστικά ο πρωταγωνιστής, ο οποίος μας περι-

γράφει τη ζωή του αναδρομικά, ξεκινώντας από το 1917. Ο νέος τότε ιατρός Βάλεντιν Γιασενέτσκι μαζί με την γυναίκα και τα τέσσερα παιδιά τους μετακομίζουν στην Τασκένδη λόγω του εμφυλίου πολέμου. Στη Τασκένδη έγινε αρχίατρος στο εκεί νοσοκομείο χειρουργώντας, θεραπεύοντας αδιάκοπα τους χιλιάδες ασθενείς που έφθαναν στο νοσοκομείο τραυματισμένοι από τον πόλεμο. Στα 38 χρόνια χάνει τη σύζυγό του από φυματίωση.

Το 1921 χειροτονείται ιερέας και το 1923 επίσκοπος Τασκένδης, παραμένοντας αρχίατρος του νοσοκομείου της Τασκένδης.

Προσπαθούσε να γιατρεύει όχι μόνο τις ασθένειες και τις πληγές, αλλά και τις ψυχές του ρωσικού λαού.

Καθλωνόμαστε από τους διωγμούς,

τις εξορίες, από τα βασανιστήρια που βιώνει ο Άγιος, λόγω της χριστιανικής του πίστης,... από όλα αυτά που υπομένει προς δόξα Θεού, και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα τον κλονισμό, τύφλωση της υγείας του και το θάνατό του το 1961.

Το trailer που μπορείτε να παρακολουθήσετε στο youtube προαναγγέλλει μία σπουδαία παραγωγή που δεν πρέπει να χάσει κανείς! Αναμένουμε λοιπόν την προβολή της στους κινηματογράφους της Ελλάδας!

Επιμέλεια

Όλγα Ράλλη

Τελειόφ. Τμήμ. Φιλολογίας,
Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ

Αγγελική Καλκάνη
Τελειόφ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών &
Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

«Μαθητεία»

Καλή κι ευλογημένη χρονιά!

Μέσα από τις φωτογραφίες του, οι οποίες πλαισιώνουν το ημερολόγιο, προσφέρει με τον δικό του ιδιαίτερο

Γιάννης Μπέκος
Φοιτ. Τμ. Μηχανολόγων
Μηχανικών
ΕΜΠ

Anastasios, Archbishop of Tirana and All Albania

Greeting at the celebration of
80 years in XFE (Saturday Oct 19, 2013)

My own experience in this environment starts at a very difficult period of time. Occupation. German, Italian, fear. Where can we find freedom and love? We had many suggestions! A whole team of my generation turned to other pursuit. But we said yes! We want freedom and love! Only Christ offers these. So from that time I was in this environment, this blessed environment, until 1963 when I left from Greece.

I have to say that when I think about XFE four essential phrases come to my mind. Apprenticeship. Search for the Absolute, that's God, spiritual cultivation. Secondly, friendship. Real solidarity. I feel everybody I met in that period of time not only as a memory but as a continuous presence of love, prayer and support. So this is friendship. The third, however, was the testimony that we didn't stay in ourselves! but we tried reach new limits. I'm moved remembering the last period that I was leader of the camping of XFE, when we had gone to Prespes, as we saw previously in that photo. Then for the first time, I saw a place imprisoned in atheism and unbelief. It was called Albania. I've never thought that God could lead me there, as my own plans were about Africa. Though, it's important to be free from our own decisions or preferences and to obey to God's will. Fourth is offering in a world full of pain, which until today continues being pained and

desperate. So my children, don't stay in yourselves! What I have learned in my life is that whatever stays in himself dies and withers. Even if it is a man, a society, a parish or a diocese, or if you want a local church. Only when someone offers himself, finds himself. This offer was always a characteristic of XFE, an offer selfless. And because I know that that's a great temptation, I would like to use a picture to emphasize in that even more.

In Palestine there are two large lakes, the first is called Gennesaret and the other Dead Sea. They have one thing in common. They both receive the waters of the Jordan River. And a key difference, Gennesaret leaves the water to go and flow to the plains...the Dead Sea keeps everything for herself. When you go there and dare to touch this water you can feel that it's becoming bitter. I very often think of these pictures. There are people who receive the blessings of God and deal only with themselves, just like the Dead Sea. So I think about Gennesaret which receives the waters of the Jordan and leaves them to flow down. Christ preached, did many miracles, and called apostles not from the Dead Sea, but from the lake Gennesaret.

There is a great wish that I would like to give you, but my words are poor to express that. So I would rather use Paul's words Christ is all, and in all! If there is anything that defines this place is that here people were really concerned about Christ. Something that everybody could do is a continuous renewal of memories, of thanksgiving and of our struggle. "That I may know him,

and the power of his resurrection.. being made conformable unto his death" as you cannot meet and understand Christ only by using your mind, you cannot explain Him by analyzing and sermonizing. You should understand the power of the Resurrection, by participating in His passion. This participation is not always the same. It might be pain, illness, injustice, slander, death. However, there is always a kind of participation. My poor wish could be completed with the next excerpt of Paul's letter to the Ephesians, and we would like to finish with that one. That he would grant you, according to the riches of his glory, to be strengthened with might by his Spirit in the inner man; 17 That Christ may dwell in your hearts by faith; that ye, being rooted and grounded in love, 18 May be able to comprehend with all saints what is the breadth, and length, and depth, and height; 19 And to know the love of Christ, which passed knowledge, that ye might be filled with all the fullness of God. 20 Now unto him that is able to do exceeding abundantly above all that we ask or think, according to the power that worked in us, Feels like Paul had this certainty and was filled of that. He talks about foundation, talks about opening, talks about fullness. The fullness of life is Christ. So it cannot come from our own efforts but from the power that only He can give us. 21 Unto him be glory in the church by Christ Jesus throughout all ages, world without end.

Επιμέλεια

Ευτυχία Στούμπου
Ιατρική Σχολή Αθηνών

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτην 14 - 105 61 Αθήνα
ΙΟΥΛ-ΑΥΓ-ΣΕΠΤ 2013 | Έτος ΚΕ' | Τεύχος: 106